

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

ACADEMIEJAAR 2024-2025

EVERYBODY LOVES (TO) DANCE:

EEN ONDERZOEK NAAR DREMPELS EN KANSEN VOOR DJ'S EN PRODUCERS IN VLAANDEREN

Scriptie ingediend door Michiel Teunen voor het behalen van het
bachelordiploma in het sociaal werk, afstudeerrichting sociaal-cultureel werk

EVERYBODY LOVES (TO) DANCE

EEN ONDERZOEK NAAR DREMPELS EN KANSEN VOOR DJ'S EN PRODUCERS IN VLAANDEREN

MICHIEL TEUNEN

ABSTRACT

Veel personen dromen van een carrière als artiest binnen de muzieksector. Jammer genoeg stuiten veel van deze personen, tijdens het opbouwen van een carrière, op verschillende sociaal-culturele drempels die het speelveld ongelijk maken. Het verlagen van deze drempels blijkt echter geen makkelijke opdracht. Ondanks de initiatieven die al ondernomen worden, blijven deze drempels voor vele artiesten een grote hindernis. Deze bachelorproef is er dan ook op gericht om aanbevelingen te geven aan gesubsidieerde concertwerkingen binnen de sector om deze hindernissen te kunnen verlagen.

Dit onderzoek zal dan ook trachten een aanvulling te zijn op de reeds verworven inzichten. Ook zullen er aanbevelingen geformuleerd worden om deze situatie aan te kunnen pakken. De gegevens uit deze bachelorproef zijn verworven uit de beschikbare literatuur met specifiek de onderzoeken, uitgevoerd door VI.BE. De informatie uit deze teksten wordt aangevuld door tal van expertinterviews afgenomen bij een diverse groep (semi-) professionals uit het werkveld. Hierbij staan de ervaringen van personen centraal, aangevuld met statistische gegevens, gevonden in de geschreven bronnen.

Op deze manier streeft dit onderzoek een bijdrage te leveren aan de emancipatie van een ondergewaardeerde groep muzikanten, dj's en producers. De suggesties uit deze bachelorproef zullen hopelijk kunnen bijdragen aan de erkenning van deze groep artiesten en het verkleinen van de socio-culturele drempels die zij ervaren binnen de Vlaamse muzieksector.

Kernwoorden: Sociaal-culturele drempels, gelijke kansen, dj's, producers, dancemuziek

ACADEMIEJAAR 2024-2025

Scriptie ingediend voor het behalen van het bachelordiploma sociaal werk, afstudeerrichting sociaal-cultureel werk

"Without music, life would be a mistake."

– Friedrich Nietzsche, *Twilight of the Idols* (1990)

Woord vooraf

Deze bachelorproef ligt op de kruising tussen alle leefwerelden waar ik me de laatste drie jaren doorheen bewogen heb. Als student sociaal-werk, voorzitter van jeugdhuis 't Licht in Zandhoven en organisator van kleinschalige raves, ligt het verlagen van drempels voor dj's en producers van dancemuziek mij nauw aan het hart. Iedereen die me goed kent, weet dat ik het moeilijk vind om een balans te vinden tussen deze drie facetten van mijn leven. Anderzijds is een belangrijke insteek van al deze passies om te proberen te streven naar gelijke kansen voor elke actor in het verhaal. Bij aanvang van mijn onderzoeksontwerp werd het dan ook al snel duidelijk dat ik me ging proberen focussen op het verzoenen van deze passies.

Voor mij is dj'en meer dan enkel plaatjes draaien. Het is een kunstvorm waarbij een artiest het publiek meeneemt op een zorgeloos avontuur. Zo weet ik dat elektronische muziek voor mezelf en veel andere personen een uitweg kan bieden uit de dagelijkse stress. Het is voor mij dan ook van groot belang dat iedereen die dat wilt, kan delen in deze passie. Daarbij is het motto: "Speakers op 95, verstand op 0". Ook blijft het veld dagelijks evolueren en blijven producers me verbazen door op innovatieve manieren dancemuziek verder te blijven pushen. De passie en liefde die ik voel voor deze genres, wilde ik graag uitdragen en delen met de sector.

Tijdens mijn onderzoek heb ik hulp ontvangen van tal van experts uit het werkveld, mijn dankbaarheid voor hun input is ontzettend groot. Deze dankbaarheid gaat in het bijzonder uit naar Peter Decuypere, bij wie ik steeds terecht kan met vragen omtrent de werking van de muzieksector. Daarnaast ook naar mijn stageplaats Het Depot en stagebegeleidster Myrthe van Opstal, die mij tijdens mijn stage belangrijke lessen heeft geleerd over zowel de sector, als het leven. Ook mijn promotor, Frie De Greef, wil ik bedanken omdat zij steeds klaarstond om me te helpen bij het vormgeven van deze bachelorproef. Ook mijn vrienden en vriendin, die me steeds hebben gesteund en gemotiveerd tijdens het schrijven van deze proef. Ten slotte wil ik ook mijn ouders bedanken voor hun onvoorwaardelijke steun bij het afronden van mijn studies. Daarbij wil ik mijn moeder, Gonda van Dijck, specifiek bedanken voor de aantekeningen en feedback die ik kreeg over deze scriptie.

Michiel Teunen

Inhoudsopgave

Woord vooraf	i
Inhoudsopgave	ii
Lijst van afkortingen	iv
Inleiding	1
1 Methodologie.....	5
1.1 Onderzoeksmethoden	5
1.2 Beperkingen van het onderzoek	6
2 Het speelveld van de Vlaamse DJ (Macroniveau).....	8
2.1 Bureaucratie	8
2.2 Marktgericht denken	11
2.3 Status binnen de sector	12
2.4 Ons-kent-ons wereld	16
2.5 Gebrek aan infrastructuur	17
2.6 Gebrek aan ondersteuning	20
3 Sociaal-culturele drempels (Microniveau)	23
3.1 Ongelijke genderverhoudingen.....	24
3.2 Socio-economische status	29
3.3 Personen met een beperking	31
3.4 Leeftijd	33
3.5 Culturele achtergrond	36
4 Focus op organisaties (Mesoniveau)	39
4.1 VI.BE	39
4.2 Privé-initiatieven	42
4.3 Jeugdhuisen	43
4.4 Gesubsidieerde zalen	44
4.5 Commerciële circuit	47
4.6 Online beeldmateriaal	48
5 Link met sociaal-cultureel werk.....	51
5.1 Cultuurfunctie	51
5.2 Gemeenschapsvormende functie	52
5.3 Maatschappelijke bewegingsfunctie	52
5.4 Leerfunctie	53
6 Conclusies en aanbevelingen	54

6.1	Kanttekening bij de aanbevelingen	54
6.2	Sociaal-culturele drempels voor dj's en producers in Vlaanderen	55
6.3	Ondersteuningsprogramma's	61
6.4	Verschillen tussen subculturen	66
6.5	Verder onderzoek	67
6.6	Besluit van deze scriptie.....	68
	Bibliografie	69
	Bijlage 1: Interview I - Korneel Boon (VI.BE)	I
	Bijlage 2: Interview II -Gilles de Boeck (Kinky Star)	III
	Bijlage 3: Interview III - Mathilde Luijten (Trix)	V
	Bijlage 4: Interview IV – Medewerker Kurious Agency	VIII
	Bijlage 5: Interview V - Mike Naert (Het Depot)	X
	Bijlage 6: Interview VI - Andy Vandervoort (CJM)	XIII
	Bijlage 7: Interview VII – Marthe Rutten (Het Depot)	XV
	Bijlage 8: Interview VIII – Peter Decuypere	XVIII
	Bijlage 9: Interview IX – Seppe Maesen (LiveNation)	XXII
	Bijlage 10: Interview X – Samuel Allaman (Kavka)	XXIV
	Bijlage 11: Interview XI – Dennis Vandebroek (DNNS)	XXVII
	Bijlage 12: Interview XII – Koen Leysen (Rampage)	XXIX
	Bijlage 13: Interview XIII – Lola Massoels (Mamba).....	XXXI
	Bijlage 14: Interview XIV – Johannes Fraeyman (Formaat)	XXXIV
	Bijlage 15: Focusgroep	XXXVII

Lijst van afkortingen

SBK = Sociaal bureau voor kunstenaars

AKV = Amateurkunstenvergoeding

DJ = Diskjockey

CJM = Departement Cultuur, Jeugd & Media

FLINTA* = Female Lesbian Intersex Non-binary Trans Agender, "*" duidt op alle groepen die tussen deze groepen invallen. Hierdoor worden personen die zich identificeren met de groep, mee inbegrepen.

LGBTQIA+ = lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex, queer or asexual, "+" duidt op alle groepen die tussen deze groepen invallen. Hierdoor worden personen die zich identificeren met de groep, mee inbegrepen.

NOOZO = Niet Over Ons Zonder Ons

Inleiding

Voor mijn bachelorproef heb ik besloten vanuit een sociaal-culturele invalshoek te kijken naar de drempels die dj's en producers van dancemuziek binnen de Vlaamse muzieksector ervaren. Daarbij ligt de focus op de mogelijkheden die gesubsidieerde concertwerkingen hebben om deze artiesten te ondersteunen. Hierbij beoog ik het proces van toetreden in de Vlaamse muzieksector voor beginnende dj's en producers van dance-genres (Bv. House, Techno, Dubstep, etc.) eerlijker te maken. Het is dan ook belangrijk alle relevante niveaus en factoren elk op hun beurt onder de loep te nemen.

Wanneer we binnen deze scriptie spreken over nightlife-cultuur, spreken we specifiek over dancemuziek die zich situeert binnen deze cultuur. Deze term wordt binnen het werkveld geassocieerd met deze genres, vandaar deze keuze. Het doel van dit onderzoek is dan ook concrete aanbevelingen te formuleren waarmee gesubsidieerde concertwerkingen aan de slag kunnen om de drempels, die beginnende dj's en producers ervaren, te verlagen.

Probleemstelling: Op welke manier kunnen gesubsidieerde concertzalen beginnende dj's of producers van dance-genres ondersteunen door het verkleinen van socio-culturele drempels in de Vlaamse muzieksector?

Bij aanvang van het onderzoek werden verschillende bronnen geraadpleegd die de situatie in Vlaanderen beschrijven van de laatste 20 jaar. Uit deze bronnen kwamen verschillende pijnpunten binnen de muzieksector naar boven. Om dit concreter te maken, wilde ik in gesprek gaan met tal van (semi-)professionals die actief zijn binnen deze specifieke sector. Aangezien de literatuur over dj's en producers in Vlaanderen vrij beperkt is, vormen deze interviews essentiële bronnen voor dit onderzoek. Daarbij gaat het over (semi-)professionals die de kwestie telkens vanuit een andere invalshoek bekijken. Het bundelen van de expertise van verschillende sleutelfiguren uit de muzieksector staat hier centraal. Voor dit onderzoek worden dus niet enkel de artiesten zelf bevraagd, maar ook boekers, medewerkers van steunpunten en organisatoren van evenementen. Door de verschillende perspectieven te bundelen, tracht dit onderzoek een zo volledig mogelijk beeld van de kwestie weer te geven. Enkel op deze manier zullen we kunnen komen tot aanbevelingen die niet enkel de artiesten, maar ook andere actoren binnen de sector vooruit kunnen helpen.

De eerste fase van het onderzoek zal inzoomen op de verschillende socio-culturele drempels die dj's en producers van dance-genres ervaren wanneer ze willen toetreden tot de Vlaamse muzieksector. Het blootleggen en overlopen van de mogelijke valkuilen en pijnpunten is logischerwijs de eerste stap op de weg naar het verkleinen van de drempels.

Door deze uitdagingen in het begin van het onderzoek te identificeren, krijgen we meteen een beter beeld over de stand van zaken binnen de sector en de motivatie voor dit onderzoek.

Na het ontdekken en analyseren van de verschillende drempels, gaan we dieper in op de verschillende manieren waarop deze valkuilen een impact hebben op de carrières van de artiesten. Elke valkuil is anders en beïnvloedt het proces van een artiest op zijn eigen manier, daarom is het belangrijk elke drempel te bekijken binnen zijn eigen context. Voor dit onderzoek is het essentieel om te begrijpen waar deze drempels ontstaan. Daarna moeten we bekijken welke processen deze drempels in stand houden. Op deze manier kunnen we dan stappen ondernemen om deze drempels te verlagen. Dit doen we aan de hand van de volgende onderzoeksvragen:

1. Wat zijn de belangrijkste socio-culturele drempels die dj's en producers van dancemuziek ervaren bij het toetreden tot de Vlaamse muzieksector?

Allereerst is het essentieel voor dit onderzoek dat we de drempels die beginnende dj's en producers ervaren, gaan identificeren. Deze drempels vormen de basis van het onderzoek aangezien het ook de effecten en factoren zijn die we gaan proberen aan te pakken met onze suggesties. De eerste stap van ons onderzoek wordt dus het bekijken van welke factoren nu juist een invloed hebben op het professionaliseringsproces van de carrière van beginnende dj's en producers in Vlaanderen. Daarom is het cruciaal om meteen bij aanvang van het onderzoek de drempels te identificeren en in kaart te brengen.

2. Hoe beïnvloeden socio-culturele factoren de kansen van dj's en producers van dancemuziek in de Vlaamse muzieksector?

De volgende stap in deze scriptie is onderzoeken welke effecten deze drempels hebben op de carrières van beginnende dj's en producers. De verschillende drempels zullen elk op hun eigen manier tot stand komen en zullen het proces van de artiesten ook op verschillende manieren gaan beïnvloeden. Daarom is het belangrijk om te begrijpen waar deze drempels ontstaan en in stand gehouden worden om ze daarna aan te kunnen pakken. Juist omdat deze drempels zo verschillend zijn, is het belangrijk elk obstakel te bekijken binnen zijn eigen context.

3. Hoe ervaren dj's en producers van dance-muziek de effectiviteit van de ondersteuning die ze ontvangen van organisaties zoals het Depot?

Het bestuderen van de manier waarop onze doelgroep deze obstakels ervaart, is een essentiële stap in het begrijpen van de impact die deze factoren hebben. De ervaring van de muzikanten is één van de belangrijkste bronnen waar dit onderzoek zich op kan baseren. Sommige drempels zijn moeilijk vast te stellen via kwantitatieve gegevens of zijn motivatie-gebonden. Daarom is het zo cruciaal om te bekijken wat de beleving van de artiesten in kwestie ons kan vertellen. Voor deze stap in het onderzoek gaan we dan ook op zoek naar kwalitatieve gegevens die de literatuur ons moeilijker kan verschaffen. Aangezien artiesten de enige zijn die deze specifieke drempels op deze manier ervaren, zijn zij een onmisbare bron. Aangezien de suggesties uit de conclusie van dit onderzoek de noden van deze artiesten proberen tegemoet te komen, is het uiteraard ook essentieel om zo volledig mogelijk te analyseren wat deze behoeftes nu juist inhouden.

4. Welke bestaande initiatieven en programma's zijn er in Vlaanderen die dj's en producers van dancemuziek ondersteunen bij het overwinnen van deze drempels?

Wanneer we een beeld hebben kunnen vormen van de drempels die we willen verlagen, zullen we moeten bekijken welke acties al ondernomen worden door organisaties in het werkveld. De aanbevelingen uit dit onderzoek zullen aanvullingen zijn op de initiatieven die reeds ontstaan zijn of suggesties voor aanpassingen op huidige programma's. Daarom is het essentieel een duidelijk beeld te vormen over de pogingen die al ondernomen worden om deze obstakels te verkleinen. Enerzijds om te leren van de oplossingen die organisaties al gevonden hebben voor problemen, maar ook om te kunnen bekijken waar deze initiatieven nog kunnen verbeteren. Om grondig inzicht te verwerven in het onderzoeksonderwerp, is het dus essentieel om te bekijken wat de actuele situatie is binnen het werkveld.

5. In hoeverre verschillen de socio-culturele drempels tussen dj's en producers van verschillende dance genres (bv. House, Techno, Dubstep, ...) in de Vlaamse muzieksector?

Tegenwoordig zijn er enorm veel verschillende muziekgenres. Vaak gaan deze verschillende genres ook gepaard met verschillende subculturen en bijhorende waardenkaders. Hierbij horen dan ook specifieke normen, waarden, gewoontes, rituelen en gedragingen. De dj's en producers die willen toetreden tot de Vlaamse muzieksector zullen dus op basis van de subcultuur of scene waarbinnen ze zich bewegen andere moeilijkheden tegen het lijf lopen. Voor dit onderzoek ligt de voornaamste focus echter nog steeds op de drempels die over alle genres heen het meest voorkomen. Door vooral deze drempels onder de loep te nemen zullen onze suggesties relevanter zijn voor alle beginnende dj's en producers en een zo groot mogelijke impact kunnen leveren. Hoe de impact van deze drempels verschilt tussen genres is echter wel heel relevant voor onze analyse.

1 Methodologie

1.1 Onderzoeksmethoden

Bij aanvang van dit onderzoek dook ik de literatuur in. Hierbij vormen de onderzoeken van organisaties zoals VI.BE, thesissen en onderzoeksrapporten een enorme meerwaarde. Literatuur over dit onderwerp is, aangezien het een relatief jonge discipline is, vrij beperkt. Het zal dan ook essentieel zijn om de bevindingen uit de literatuur telkens af te toetsen bij experts. Op deze manier probeer ik de gaten uit de literatuur op te vullen met de informatie die de experts mij verschaffen. Een evenwichtige mix van vakliteratuur, expertinterviews en een focusgroep is dus nodig om voldoende en relevante informatie te kunnen bundelen.

Naar de werking van de muzieksector in Vlaanderen worden door verschillende organisaties onderzoek gedaan. In het bijzonder zullen de publicaties van VI.BE enorm waardevol zijn voor dit onderzoek. Anderzijds zijn er al verscheidene publicaties geschreven door studenten, artiesten, beleidsmakers en organisatoren. Deze inzichten zijn onmisbaar om een zo compleet mogelijk beeld van de situatie te vormen. Uit deze teksten kunnen we verschillende soorten kwantitatieve gegevens halen die ons een dieper begrip kunnen verschaffen in de manier waarop de sector functioneert.

Daarnaast is het belangrijk om de ervaring van de verschillende actoren in acht te nemen. Opnieuw dragen deze kwalitatieve gegevens bij tot het vormen van een zo volledig mogelijk beeld van de situatie en het werkveld. Vooral voor mijn derde onderzoeksvraag is deze fase in het onderzoek essentieel. Om diepgang in de materie te verkrijgen, schiet enkel verdiepen in de literatuur vaak te kort. Gerichte interviews met experts en een georganiseerd gesprek tussen experts die zich bezighouden met de verschillende aspecten van de sector zullen daarom een adequate aanvulling vormen op de literatuur. Voor de interviews en focusgroep is het dan ook uiterst belangrijk om de juiste personen te kiezen. Bij deze selectie is beschikbaarheid uiteraard ook een grote factor en beperking. Zo heb ik een 15-tal gesprekken gevoerd met verschillende experts uit het werkveld zoals dj's, organisatoren, een medewerker van CJM, medewerkers van gesubsidieerde zalen en event-experts. Ook bij de focusgroep werd gekeken naar verschillende profielen, hierbij werd gekeken naar het samenbrengen van personen uit verschillende niches om zo de verschillen tussen genres in Vlaanderen bloot te leggen. Daarom heb ik mij beroepen op verschillende experts uit mijn eigen netwerk, aangevuld met personen uit verschillende posities binnen het werkveld. Enerzijds de muzikanten, organisatoren en beleidsmakers maar ook mensen die bij VI.BE werken zijn daarom waardevolle bronnen van informatie. Daarnaast hebben verschillende enthousiaste respondenten me doorverwezen naar andere

relevante experts in het werkveld. Het lijkt me belangrijk te kijken verschillende soorten spelers binnen de sector hiernaar kijken.

Door het meermaals bekijken van literatuur en verder verdiepen na expertinterviews probeer ik een antwoord te krijgen op de blinde vlekken die de literatuur laten liggen. Het zal dus essentieel zijn om voldoende gesprekken te voeren om deze bevindingen te kunnen bevestigen. Zo kan ik op het einde van dit proces proberen een adequaat antwoord te bieden op mijn onderzoeksvragen. Hierbij ligt de focus op het in kaart brengen van de meest recente ontwikkelingen rond hindernissen die dj's en producers van dancemuziek in Vlaanderen ervaren.

1.2 Beperkingen van het onderzoek

De problemen binnen de Vlaamse muzieksector weerspiegelen vaak de problemen die zich afspelen binnen de samenleving. (cf. racisme, seksisme, homofobie, transfobie, ...) Dit brengt sociologisch en maatschappelijke factoren met zich mee, die we onmogelijk kunnen oplossen binnen het bestek van dit onderzoek. Daarbij nemen we tijdens dit onderzoek een groot aantal van deze problematieken onder de loep. Door het grote aantal hindernissen en drempels, kunnen we onmogelijk alle thema's even grondig uitdiepen. Toch tracht dit onderzoek een zo volledig mogelijk beeld van de hindernissen, die dj's en producers in Vlaanderen ervaren, te beschrijven. Hierbij ligt de focus op het bespreken van drempels waaraan gesubsidieerde zalen binnen het Vlaamse werkveld iets kunnen veranderen.

Daarnaast zullen de bronnen op zich ook richting geven aan dit onderzoek. Door het gebrek aan onderzoek naar de stand van zaken over deze specifieke doelgroep, zijn we genoodzaakt bronnen die over een bredere doelgroep gaan te gebruiken. Omdat de belangrijkste basis voor de recente ontwikkelingen, vooral gebaseerd moeten worden op persoonlijke getuigenissen, zijn dit per definitie ook subjectieve bronnen met een persoonlijk gekleurde insteek. Ik heb geprobeerd om een zo ruim mogelijke groep te interviewen en daarmee een groot deel van het Vlaamse speelveld te overschouwen binnen de grenzen die de bachelorproef vooraf definieerde. Daarbij speelde de beschikbaarheid van verschillende experts een grote rol. Daarbij waren drukke schema's, moeilijk te bereiken persoonlijkheden en afzeggingen van participanten van de focusgroep de grootste uitdagingen. Omdat er een grote ondervertegenwoordiging is aan vrouwen binnen de sector, zijn de geïnterviewde experts voornamelijk mannen. Hoewel de respondenten voornamelijk mannen zijn, zijn ze ontzettend verschillend qua functie en expertise.

Deze methodologie brengt ook een andere beperking in zich mee: namelijk de opbouw van kennis doorheen het verloop van de verschillende interviews. Bij mijn eerste interviews,

had ik al wat hypothesen die doorheen de interviews bevestigd of genuanceerd werden. Door deze toename van kennis, kon ik verder in het proces ook andere of diepgaandere vragen stellen aan de experts. Dit betekent niet dat de mening van de eersten minder belangrijk zijn, integendeel, zij gaven verder richting aan mijn onderzoek, maar zullen minder aan bod komen of minder de nuance kunnen weergeven in dit onderzoek.

We beschrijven geen statisch beeld van de situatie, maar trends waarop gesubsidieerde organisaties kunnen inspelen. Daarbij ligt de focus op het in kaart brengen van ontwikkelingen eerder dan het publiceren van nieuwe data. Op deze manier proberen we enerzijds de impact van het onderzoek doorheen de komende jaren te verhogen. Anderzijds zorgt dit ervoor dat we geen nieuwe cijfers over de impact van deze drempels aan het licht kunnen brengen. Deze aanpak, hoewel een bewuste keuze, zorgt voor een eerder beschrijvend onderzoek.

2 Het speelveld van de Vlaamse DJ (Macroniveau)

Om te kunnen begrijpen waar socio-culturele drempels ontstaan is het noodzakelijk om te begrijpen aan welke structuren en processen onze doelgroep onderhevig is. We zullen daarom de relevante ontwikkelingen binnen het cultuurbeleid bespreken. Het begrijpen van dit speelveld zal een cruciale stap zijn in ons onderzoek. Door deze processen door te nemen, proberen we te doorgronden waar onze struikelblokken nu juist tot stand komen. Deze analyse van de sector is cruciaal om te kunnen bepalen welke uitdagingen ons te wachten staan bij het formuleren van de aanbevelingen.

De manier waarop beleidsmakers en organisaties uit de muzieksector zich verhouden tot de doelgroep zal een fundamenteel onderdeel vormen van dit onderzoek. Hierbij is het belangrijk om te kijken waar dj's en producers tegenaan lopen en waar bepaalde drempels tot stand komen. Enerzijds heb je processen binnen de sector die het uitbouwen van duurzame carrières voor bepaalde personen bemoeilijkt. Anderzijds heb je de terughoudende houding van verschillende werkveldorganisaties tegenover dancemuziek en het installeren van nightlife-evenementen. In wat volgt zullen we zo veel mogelijk relevante processen en tendensen onder de loep nemen. Daarbij zal de focus steeds liggen op het begrijpen van de manier waarop deze processen, onze doelgroep beïnvloeden.

2.1 Bureaucratie

De bureaucratie vormt op verschillende manieren een grote drempel voor dj's en producers binnen de Vlaamse muzieksector. Hierdoor worden dj's en producers vaak ontmoedigd door de complexe en verwarrende regelgeving. Deze is vaak nog niet voldoende aangepast aan hun noden. Doordat deze regels zo ingewikkeld en vaak moeilijk te begrijpen zijn, maken veel beginnende dj's en producers juridische fouten en vallen ze vaak uit de boot wat betreft extra financiering en ondersteuning. (Van Cleuvenbergen, 2018)

Beginnende dj's en producers moeten zich vaak bezig houden met verschillende juridische verplichtingen zoals het hebben van een licentie en het betalen van belastingen. Hiervan zijn ze zich dikwijls niet bewust. Zelfs wanneer ze de wetgevingen willen proberen te doorgronden, is het vaak moeilijk om juiste en volledige informatie te vinden. Het vinden van advies en ondersteuning bij deze zoektocht blijft vaak uit. (Van Cleuvenbergen, 2018)

Licentie

Wanneer een dj of producer een selectie van zijn muziek wil kopiëren op zijn USB-stick heeft hij hiervoor een licentie nodig. Deze licentie geeft de dj het recht om de (legaal verkregen) kopieën af te spelen voor het publiek. Hierbij is het belangrijk dat alle nummers

verkregen zijn op een legale manier, zoals het aankopen via websites of artiesten. Daarnaast kunnen dj's onderworpen worden aan controles op deze licentie waarbij ze per inbreuk 12,50 euro betalen met een minimumvergoeding van 125 euro. (*Dj-Licentie*, 2025)

Deze licentie kostte in 2024 nog € 262,73 excl. 6% btw en geldt voor één jaar. Daarbij wordt de licentie steeds vernieuwd en duurt het drie maanden om deze te annuleren. (VI.BE, 2025e) Aangezien de standaard tegenwoordig is dat dj's arriveren met een USB-stick, geladen met kopieën van hun originele nummers op, zouden de meeste dj's dus over zo'n licentie moeten beschikken. Verschillende artiesten zijn zich hier echter niet bewust van waardoor ze dus ingaan tegen de regelgevingen rond auteursrechten en boetes riskeren, bij elk optreden.

Daarbij schaffen veel beginnende artiesten hun muziek op illegale manieren aan. Vaak komt dit omdat zij zich niet bewust zijn van de implicaties die dit illegaal downloaden met zich meebrengt. Op deze manier hopen zij een hele hoop geld uit te kunnen sparen. Jammer genoeg gaan ze daarbij voorbij aan een aantal ethische implicaties. De ethische bezwaren van het illegaal downloaden van muziek gaan echter voorbij aan het bestek van deze bachelorproef. Alleen al deze gewoonte geeft aan waarom het belangrijk is dat mensen goed geïnformeerd zijn over de regelgeving binnen de sector. Beginnende dj's en producers onderschatten de impact van hun daden en zijn vaak blind voor de gevolgen. Hoe professioneler een dj wordt, hoe groter de kans dat de muziek legaal wordt aangekocht, aangezien zij zich bewuster zijn van het belang van de aankoop ervan.

Vergoedingen en juridische misverstanden

Kilometervergoeding en vrijwilligersvergoeding zijn voorbeelden van onkostenvergoedingen. Deze vergoedingen (zoals onkostennota's) worden vaak door vzw's of feitelijke verenigingen gebruikt om artiesten uit te betalen voor hun artistieke prestaties. Vaak wordt dan over het hoofd gezien dat dit eigenlijk juridisch gezien niet mag. Dit soort vergoedingen zijn niet bedoeld om artistieke prestaties terug te betalen en kunnen enkel gebruikt worden voor kleine bedragen. (VI.BE, 2025f)

Ook voor vzw's en feitelijke verenigingen is het dus vaak ook niet volledig duidelijk op welke manier zij hun artiesten moeten uitbetalen. Ook voor deze organisaties is de wetgeving rond betaling van artistieke prestaties dus niet altijd even duidelijk. Aangezien er veel verwarring heerst bij beide partijen, gebeuren er in de praktijk ontzettend veel foutieve betalingen.

Kunstenaarskaart en AKV

Sinds 2022 kunnen dj's en producers ook aanspraak maken op deze kaart, waardoor ze op hun beurt gebruik kunnen maken van een AKV. Dit houdt in dat organisaties die jouw artistieke prestaties willen raadplegen, je op een legitieme manier een kleine forfaitaire vergoeding mag uitbetalen, zonder hiervoor sociale bijdragen of belastingen verschuldigd te zijn.

Deze vergoeding kon in 2024 maximaal 80,18 EUR + 22,91 EUR verplaatsingsvergoeding bedragen. (Cultuurloket, 2025) De nadelen van deze AKV zijn echter dat je geen sociale bescherming opbouwt en dus geen recht hebt op ziekte-uitkering, pensioen of werkloosheidsuitkering. Ook kan je slechts dertig keer per jaar beroep doen op deze vergoeding. (VI.BE, 2025f)

Sociaal bureau voor kunstenaars (SBK)

Wanneer je niet wil werken als zelfstandige, maar wel graag sociale zekerheid wil opbouwen, kan je factureren via een SBK. Hiervoor heb je geen kunstenaarskaart nodig. Dit bureau stelt je dan aan als werknemer via een dag contract. Op deze manier hoef je je geen zorgen maken over belastingen en sociale bijdrage, aangezien het SBK dit voor jou in orde brengt. Je ontvangt je nettoloon, nadat sociale bijdragen, belastingen en administratieve kosten door het SBK zijn ingehouden op je brutoloon. Op deze manier bouw je wel aan je sociale zekerheid, maar hoef je hier geen tijd en energie meer aan te besteden. (In tegenstelling tot een zelfstandige kunstenaar) Voorbeelden van dergelijke SBK's zijn Amplo, Maanzaad en Tentoo. (VI.BE, 2025f)

Zelfstandige kunstenaar

Als laatste optie kan een dj of producer zich ook aanmelden als zelfstandige. Hierdoor kan hij via een btw-nummer factureren aan organisaties om betaald te krijgen voor de geleverde artistieke prestaties. Het nadeel daarvan is dat je zelf instaat voor je eigen sociale bijdragen en belastingen. Je moet dus zelf zorgen voor je sociale zekerheid en pensioen. Daarbij komen ook extra taken als belastingaangifte en boekhouding kijken. Ook heb je geen sociaal vangnet bij werkloosheid.

Hierdoor is het zelfstandig zijn vaak een stap naar professionalisering, maar niet altijd het meest eenvoudige alternatief. Ook hierbij komt een hele hoop aan regulering en verplichtingen kijken, waar niet iedere artiest op zit te wachten. (Cultuurloket, 2025)

Zakelijke kluwen

Kortom, lijkt het voor dj's niet altijd even vanzelfsprekend om te beslissen op welke manier zij uitbetaald willen worden. Het is moeilijk voor de meeste beginners en zelfs een groot deel van de (semi-)profs om zich wegwijs te kunnen maken in de zakelijke kluwen die gepaard gaan met het professionaliseren van je carrière. (van Keer, 2007)

Ondanks het feit dat organisaties zoals VI.BE proberen artikels en video's ter beschikking te stellen om dit alles uit te leggen, blijkt dit nog steeds moeilijk. Het navigeren door de verschillende opties is vaak erg verwarrend voor dj's waardoor ze al snel fouten maken. Ook lopen ze vaak inkomsten mis of hebben ze onvoldoende sociale bescherming opgebouwd. Ondanks de verschillende initiatieven die dj's en producers proberen te ondersteunen, blijft het moeilijk om deze regelgevingen eigen te maken.

2.2 Marktgericht denken

Het marktgericht denken binnen de Vlaamse muzieksector brengt verschillende uitdagingen mee voor beginnende dj's en producers. Zo komen zij vaak in een spanningsveld terecht tussen hun artistieke creativiteit en commerciële belangen. De focus wordt vaak gelegd op winst en verkoopbaarheid waardoor artiesten vaak moeten inboeten op integriteit of artistieke vrijheid. (Guiette et al., 2011)

Vaak worden dj's en producers aangespoord om muziek te maken en te spelen die aansluit bij een breed publiek. Dit komt doordat de muzieksector vaak gefocust is op het produceren van zo veel mogelijk winst. Artiesten kunnen zich hierdoor belemmerd voelen in hun artistieke vrijheid. Ze voelen zich verplicht om een zo breed mogelijk publiek aan te spreken. Dit leidt tot situaties waar de creatieve inhoud en kwaliteit van de muziek minder belangrijk wordt geacht als de commerciële waarde ervan. (van Keer, 2007)

Deze commerciële focus leidt ook vanuit het beleid tot een onderwaardering van dj's en producers. Ze worden door hun afhankelijkheid van de markt gezien als 'marketable stars' eerder dan kunstenaars. (van Keer, 2007) Andy Vandervoort van CJM gaf in zijn interview aan dat het cultuurbeleid (waar het kunstenbeleid een onderdeel van is) zich eerder richt op kunstuitingen die niet kunnen overleven in een commerciële omgeving. Aangezien het werk van dj's en producers vaker met het commerciële veld worden geassocieerd, kan dit leiden tot minder ondersteuning. (Interview VI – Andy Vandervoort, zie bijlage 6)

Zo is er vaak een onevenwicht tussen de geleverde prestatie en wat ze effectief verdienen. Hierin spelen platenlabels een grote rol. Platenmaatschappijen nemen een machtspositie in tegenover de artiesten waardoor hun beloning vaak niet in evenwicht is met hun geleverde prestatie. Gelukkig is hierin ondertussen door de digitalisering van muziek een

verschuiving aan de gang, maar het probleem blijft nog steeds relevant. (Guiette et al., 2011)

Tot slot heeft de marktgerichtheid een oververzadiging van de markt veroorzaakt. Hierdoor is het voor veel dj's en producers nog moeilijker geworden om authentiek een goede carrière uit te kunnen bouwen. (Guiette et al., 2011) Door deze oversaturatie moeten artiesten, die wel nog zo'n carrière willen uitbouwen, nog meer tegemoetkomen aan de wensen van het publiek. Vaak kunnen ze enkel op deze manier effectief genoeg bereik creëren om brood op de plank te krijgen. Ook het bemachtigen van speelkansen wordt door deze oversaturatie van de markt bemoeilijkt. Artiesten moeten proberen een zo breed mogelijk publiek aan te spreken om voor organisatoren en zalen rendabel te kunnen zijn. (VI.BE & Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), 2024)

2.3 Status binnen de sector

Dj's en producers worden vaak onderschat binnen de muzieksector en werden tot recent zelfs niet erkend als kunstenaar. (VI.BE, 2022) Deze onderwaardering staat haaks op de stijgende populariteit van dance-genres. (VI.BE, 2023b) Daar komt ook nog bij dat verschillende zalen terughoudend zijn over het organiseren van nightlife-evenementen. Deze trends blijven bestaan doordat veel mensen nog steeds niet volledig begrijpen welke culturele meerwaarde deze artiesten brengen. Deze visie wordt in stand gehouden door bepaalde stigma's rond het nachtleven. (van Keer, 2007) In wat volgt zullen we inzoomen op de manier waarop de sector kijkt naar nightlife-cultuur en de stigma's die hiermee gepaard gaan. Daarbij zullen we proberen betogen waarom deze stigma's achterhaald zijn en het belangrijk is dat gesubsidieerde concertzalen meewerken aan het doorbreken van deze vooroordelen.

Binnen de Vlaamse muzieksector heerst er een algemene onderwaardering van dj's en producers. Deze komt voort uit verschillende factoren zoals negatieve beeldvorming, een gebrek aan herkenning of simpelweg een afstempeling als 'lage' cultuur:

"Tegenover elektronische dansmuziek of dance blijkt een licht vooroordeel en een minder open of positieve houding te bestaan dan tegenover vele andere muziek genres. [...] Er zijn in elk geval nog steeds mensen die ervan uitgaan dat 'dance' geen of 'lage' cultuur is. Er wordt door het culturele 'establishment' vaak weinig rekening gehouden met dj's of producers, die ze als minder belangrijk aanschouwt, en er ook minder voor doet." (van Keer, 2007)

De neerbuigende houding tegenover deze artiesten en genres is duidelijk te merken binnen verschillende niveaus van de sector. Zo bleken de commissies die over subsidiedossiers

gaan, vaak opgesteld uit commissieleden met een klassieke of meer traditionele kijk op kunst en personen weinig affiniteit hebben met nightlife-cultuur. Hierdoor werden de aanvragen vaak afgewezen door een selectie van personen die dj'en niet als volwaardige kunstvorm zagen en niet over de specifieke expertise beschikken om hierover te oordelen. Volgens Andy Vandervoort van CJM geeft aan dat de pool van beoordelaars voor het Kunstendecreet onlangs werd uitgebreid met meer diverse profielen. Zo garandeert de overheid een eigentijdse(re) en meerstemmige beoordeling van specifieke dossiers. Maar feit blijft: het Vlaamse subsidiekader voor de kunsten (Kunstendecreet) is intrinsiek markt corrigerend. Aangezien dj's en producers vaker binnen een commerciële sfeer worden gesitueerd, kan dit wel een gevolg hebben. Het blijft belangrijk om subsidiemogelijkheden te blijven aanstippen. (Interview VI – Andy Vandervoort, zie bijlage 6)

Vaak wordt de nightlife-cultuur in Vlaanderen geassocieerd met druggebruik en maffiose praktijken. Door dit stigma onderwaarden klassieke instituten de culturele meerwaarde van dj's en producers uit deze genres. Dennis Vandebroek, Mathilde Luijten en Marthe Rutten geven aan dat lokale besturen soms gealarmeerd worden door deze stigma's. (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7) (Interview XI – Dennis Vandebroek, zie bijlage 11) Bijgevolg stellen ze maatregelen op die voor veel organisaties niet haalbaar zijn. Door deze richtlijnen, wordt het enorm moeilijk voor bepaalde evenementen om op een realistische manier hun evenementen te kunnen organiseren. Binnen Antwerpen blijkt deze situatie heel moeilijk zegt Mathilde Luijten van Trix. Zij merkt dat het Antwerpse stadsbestuur verschillende maatregelen oplegt omtrent geluidsoverlast, lengte van aanschuifrijen, vereiste aantal nooduitgangen, waardoor het onmogelijk wordt voor bepaalde spelers om nog iets te kunnen organiseren. De nightlife-cultuur wordt daardoor richting commerciële spelers geduwd, waar de focus vaak lijkt te liggen op financiële meerwaarde. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3)

Opmerkelijk is dat verschillende concertzalen wel proberen om deze genres te implementeren, maar tot op heden hier onvoldoende in slagen. Volgens Gilles de Boeck van Kinky Star in Gent, zijn verschillende zalen niet bereid om nightlife te programmeren. Deze organisaties vinden de uitdagingen die gepaard gaan met nightlife-evenementen afschrikwekkend. Daarom staan ze terughoudend tegenover collectieven die graag feesten bij hen willen organiseren. Daarnaast geven zowel Seppe Maesen als Mathilde Luijten aan dat traditionele "rocktempels" zoals Trix en Het Depot het niet altijd even makkelijk hebben om andere genres te programmeren. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3) (Interview IX – Seppe Maesen, zie bijlage 9)

Dat wil niet zeggen dat er geen gesubsidieerde zalen zijn die hier verandering in willen brengen. Zo programmeert Trix in het najaar van 2025 twee Dubstep-shows en proberen

zij actief in te zetten op het ondersteunen van kleinschalige nightlife-concepten. (Trix, 2025b) Daarbij heeft Odymel, een Brusselse dj en producer, een uitverkochte show in AB op 04 december 2025. (*Odymel - do 4 dec 25*, z.d.) Tijdens interviews met Mike Naert, Marthe Rutten en Mathilde Luijten viel meteen op dat gesubsidieerde zalen over het algemeen proberen meer dancemuziek te installeren. (Interview V – Mike Naert, zie bijlage 5) (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7) Toch is de hoeveelheid shows die toebedeeld worden aan dj's en producers niet meegegroeid met de stijgende populariteit van dance-genres. Zo was in 2022 de wereldwijde dance-muziekindustrie gegroeid met zo'n 34%. (VI.BE, 2023b) Toch is het volgens Mathilde Luijten niet evident om in een 'rock-temple' zoals Trix of Het Depot dancemuziek te programmeren. De zalen kampen met een aantal problemen bij het installeren van deze genres en moeten zich dus nog aanpassen. Ook hun doelpubliek vindt deze aanpassing niet altijd even makkelijk. Daarom is het belangrijk voor deze zalen om gelijkmatig en op een gestructureerde manier aan publieksverbreding te doen. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3)

Ondanks dat er steeds meer dj's geprogrammeerd worden binnen deze zalen, merk je dat onder andere de residentieprogramma's voor dj's uitblijven in vergelijking met die voor live-artisten. Zo deelde Het Depot tussen 2023-2025 vijf residenties uit, van deze plaatsen was er maar één bestemd voor een dj. (Het Depot, z.d.-a) Ook bij Trix is er een overgrote aandeel live-artisten die residenties krijgen tegenover dj's en producers. (Trix, z.d.-b) Toch denkt Mike Naert, directeur van Het Depot in Leuven, dat deze groep artiesten al veel verder staan dan een aantal jaren geleden. Daarbij gelooft hij dat deze ontwikkeling zich zal verderzetten in de komende jaren. Hij gelooft sterk in dj's en producers als artistieke meerwaarde bij gesubsidieerde cultuurhuizen. Voor Mike Naert is dancemuziek nu eenmaal deel van de muziekcultuur in Vlaanderen, en is het dus mede aan de gesubsidieerde zalen om deze cultuur te laten floreren. (Interview V – Mike Naert, zie bijlage 5)

Het Depot gelooft zelfs zo sterk in deze ontwikkeling, dat ze investeren in nieuwe infrastructuur om deze doelgroep te kunnen ondersteunen. Daarmee beoogt hij niet om te concurreren met commerciële spelers maar juist een voedingsbodem te zijn voor een gezonde nightlife-cultuur. De focus ligt op het voorzien van voldoende doorgroeimogelijkheden om artiesten te kunnen ondersteunen bij het uitbouwen van hun carrière. Door gestructureerde samenwerkingen zullen op hun beurt de commerciële spelers hier de vruchten van kunnen afwerpen. Mike Naert gelooft ook dat er politiek meer en meer een opening is tot aanvaarding. Getuige hiervan is voor hem de subsidie die gegeven is voor het openen van de nieuwe club in het Depot. (Interview V – Mike Naert, zie bijlage 5)

Toch blijkt dat over het algemeen de Vlaamse muzieksector neerkijkt op deze artiesten als commerciële 'marketable stars'. Hierdoor worden ze vaak niet gezien als een volwaardig deel van de cultuursector. Volgens Johannes Fraeyman gaat dit zelfs zo ver dat evenementen bij verschillende lokale besturen valt onder de dienst economie, eerder dan cultuur. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14) Dit heeft grote gevolgen voor de artiesten op verschillende niveaus. (van Keer, 2007) Artiesten hebben vaak een enorme hoop motivatie en passie nodig om te blijven streven naar hun doelen. Door de manier waarop verschillende instanties kijken naar dj's en producers van dance-genres wordt het vaak gereduceerd tot een onbenullige hobby.

Daarbij is het opmerkelijk dat verschillende experts zoals Peter Decuypere, wijzen op een enorme toename in het aantal dj's. (Interview VIII – Peter Decuypere, zie bijlage 8) Jammer genoeg draagt deze oversaturatie van de populatie dj's en producers opnieuw bij aan een onderwaardering van de discipline. Anderzijds geeft het weer hoeveel interesse er is in het draaien van plaatjes. Deze interesse was ook duidelijk te bemerken onder de vrijwilligers van Het Depot. Voor mijn stageproject lanceerde ik een oproep voor een dj-workshop. Op een paar dagen tijd boden 22 personen zich aan. Daarnaast hoorde ik van verschillende vrijwilligers dat zij wel interesse hadden, maar zich niet hadden ingeschreven omdat ze niet beschikbaar waren op de lesmomenten. De respons op de workshops en het statement duiden beide op een grote interesse in de discipline. Anderzijds toont het ook aan dat ondanks dat mensen ermee willen starten, het vaak onduidelijk is waar te beginnen.

Daarbij komt ook nog de onderwaardering van bepaalde niche-genres. Opnieuw werkt deze onderwaardering in op de motivatie en de beschikbaarheid van podiumkansen voor bepaalde artiesten. Sommige genres zijn nu eenmaal minder populair dan anderen, maar toch heeft deze populariteit vaak een enorme invloed op de ondersteuning die artiesten kunnen krijgen. Verschillende spelers binnen niche-genres zoals de respondenten van onze focusgroep gaven aan dat ze het platform niet kennen. Het kan dan ook interessant zijn voor de organisatie om hun bereikbaarheid bij deze niches te proberen vergroten.

Toch blijft de onderwaardering van dj's en producers binnen de sector een structureel probleem in de manier waarop concertzalen nightlife-cultuur beoordelen. Hoewel er een ontwikkeling is in de perceptie van deze artiesten en zonder meer de kunstvorm in het algemeen, blijft er een algemene onderwaardering bestaan. Verschillende gesubsidieerde concertzalen installeren tegenwoordig steeds meer dj's als volwaardige acts en bieden meer residenties aan aan dj's en producers. Desondanks deze ontwikkelingen is de positie van dj's en producers in het landschap nog steeds ondergewaardeerd. Het is dus essentieel dat gesubsidieerde concertzalen zich aanpassen aan deze ontwikkeling en zich beginnen

voorzien van de nodige expertise om deze artiesten te ondersteunen en accommoderen. Enkel op deze manier zullen zij hun rol als inclusieve culturele spelers ten volle kunnen waarmaken.

Doorheen de jaren hebben dj's en producers moeten vechten om een plaats te kunnen krijgen binnen de cultuursector. Hoewel deze stigma's anno 2025 nog steeds overeind blijven, is er toch een verandering op komst. Verschillende gesubsidieerde concertzalen beginnen meer en meer nightlife te programmeren. Toch lijkt dit nog steeds niet op te wegen tegen het aandeel live-performances die deze zalen installeren. In de komende aantal jaren zal deze ontwikkeling zich nog verder zetten. Hoewel deze evolutie hoopvol lijkt, zijn de bestaande stigma's nog steeds aanwezig. Ze vormen nog steeds een dominant narratief over de nightlife-cultuur, waardoor dj's en producers onderschat worden binnen de Vlaamse muzieksector.

2.4 Ons-kent-ons wereld

De muzieksector wordt gekenmerkt door een 'ons-kent-ons' wereldje, hierbij zijn contacten en het kennen van de juiste mensen essentieel om de kansen op een doorbraak te optimaliseren. Deze stelling wordt door heel wat geïnterviewden aangehaald. Zowel de geïnterviewde medewerker van Kurious, als Koen Leysen leggen expliciet de nadruk op het belang van netwerken. (Interview XII – Koen Leysen, zie bijlage 12) (Interview IV - Medewerker Kurious Agency, zie bijlage 4) Veel beginnende dj's en producers die niet de juiste contacten hebben, ervaren dan ook veel moeilijkheden wanneer zij hun carrière van de grond proberen krijgen. Deze kringen zijn vaak ook moeilijk te infiltreren aangezien ze bestaan uit gevestigde netwerken. Veel dj's en producers ondervinden dan ook een gebrek aan ondersteuning bij het uitbouwen van hun netwerken. (van Keer, 2007) Binnen de muzieksector zijn er al verschillende initiatieven die netwerkevents op poten hebben proberen zetten maar deze initiatieven zijn vaker niet in trek bij de sleutelfiguren uit de sector. (Van Cleuvenbergen, 2018). Mike Naert geeft zelfs aan dat hij het project "45 toeren" van het Depot in Leuven net daarom ook zo waardevol vindt. Het project zet artiesten in contact met zowel medeparticipanten als mentors en andere professionals uit de sector. Op deze manier voorziet het waardevolle netwerkopportunities voor de participanten. (Interview V – Mike Naert, zie bijlage 5)

Personen die verder weg wonen van de epicentra van de Vlaamse muzieksector ervaren daarbij dan ook nog eens extra moeilijkheden. De netwerken binnen deze sector spelen zich vaak af rond bepaalde steden, hierdoor vallen mensen die niet in die regio wonen vaak uit de boot. Een agent van Kurious geeft aan dat dj's hun netwerken vaak ook in de backstage van evenementen opbouwen. Hiermee benadrukt hij meteen ook de kracht én

de noodzaak van voldoende speelkansen. (Interview IV - Medewerker Kurious Agency, zie bijlage 4) Onmiddellijk legt dit een bruggetje naar de socio-economische drempels die van belang zijn bij opkomende dj's en producers. Hier komen we nog op terug in een volgend onderdeel. De agent van Kurious benadrukt verder dat het "ons-kent-ons-verhaal" ook betrekking heeft op het kennen en veruitwendigen van de juiste waarden. Zo gaat Kurious niet alleen op zoek naar muzikaal sterke dj's, maar ook personen die naast hun talent ook persoonlijkheidskenmerken zoals dankbaarheid en nederigheid kunnen tonen. Deze kenmerken spelen een grote rol in het determineren of er potentieel zit in de artiest op een professioneel niveau.

Het begeven binnen de juiste kringen en de juiste mensen kennen, is daarom essentieel. Wanneer een beginnende dj of producer zich niet begeeft in deze kringen kan dit een enorme drempel vormen om initieel al opgemerkt te worden. Vaak zijn deze kringen ook heel divers, afhankelijk van het genre waarin een artiest zich begeeft kunnen er veel factoren (zoals ligging, normen en waarden en sleutelfiguren) veranderen. (Van Cleuvenbergen, 2018) Daarbij ondervinden dj's en producers vaak extra drempels wanneer ze spreken met personen uit andere vakgebieden van de muzieksector. Dit komt doordat de rol van dj's en producers nog steeds bijzonder ondergewaardeerd is en vaak bekeken wordt met een heel aantal vooroordelen. (van Keer, 2007)

2.5 Gebrek aan infrastructuur

Repetitieruimte

Vanuit verschillende rapporten is te merken dat verschillende Vlaamse regio's kampen met een tekort aan infrastructuur voor dj's en producers. Dit geldt in het bijzonder voor repetitieruimtes. (Verslag Popraad Brugge, 2023) Lokale besturen zien vaak de meerwaarde van "dj-labs" niet in en willen daarom niet helpen financieren. Ook kampen meer en meer clubs met klachten over (geluids)overlast, financiële problemen of problemen met vergunningen waardoor het aantal speelkansen voor beginnende dj's en producers vaak niet voldoende beschikbaar is. Steden waar ze kampen met deze problematieken zijn onder anderen Brussel, Brugge, Sint-Niklaas en Leuven. (Gulette et al., 2011)

Dat ruimtes waar dj's en producers kunnen repeteren relatief schaars zijn in Vlaanderen, houdt in dat ze wel te vinden zijn, maar nog op onvoldoende plaatsen beschikbaar zijn om een waardige optie te zijn voor verschillende personen. Daarbij is de huurprijs van zo'n studio vaak nog te hoog voor verschillende artiesten. In de grootsteden kunnen we ze al wel terugvinden, maar deze initiatieven zijn vanuit privé-engagement opgericht.

Gilles de Boeck van BlackTeethRadio ziet echter een enorme meerwaarde in deze initiatieven. (Interview II – Gilles de Boeck, zie bijlage 2) Op die manier kunnen geïnteresseerden op een laagdrempelige manier oefenen en advies ontvangen. Deze begeleiding kan hen helpen bij het ontwikkelen van hun vaardigheden. Daarbij zijn deze initiatieven cruciaal om kansarme jongeren een kans te geven om toe te treden tot de sector.

Jammings is een initiatief van Kavka in Antwerpen. Elke woensdag voorzien zij professionele apparatuur waar je vrijblijvend op kan komen oefenen. Samuel Allaman, die dit initiatief onderhoudt, begeleidt jongeren op deze manier om zich verder te ontwikkelen als artiest. Hierbij krijgen ze enorm diverse profielen over de vloer en zijn zij een laagdrempelige leerplek voor ieder die wil. (Interview X – Samuel Allaman, zie bijlage 10) Verschillende experts zoals Johannes Fraeyman en Gilles de Boeck halen Jammings dan ook aan als één van de meest impactvolle ondersteuningsprogramma's op het vlak van aanbieden van infrastructuur in de Vlaamse muzieksector. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14) (Interview II – Gilles de Boeck, zie bijlage 2)

Desondanks het feit dat deze initiatieven steeds vaker opduiken, zijn ze nog onvoldoende aanwezig en gekend om alle geïnteresseerden voldoende te accommoderen. Dennis Vandebroek suggereert uitdrukkelijk dat er nog meer moet ingezet worden op accommodaties waar jongeren goedkoop gebruik kunnen maken van apparatuur om hun vaardigheden bij te schaven. Ook schuilt hierin het potentieel om jongeren kennis te laten maken met andere beginnende dj's, waarbij tegelijkertijd wordt gewerkt aan het uitbouwen van een sterk netwerk. Het kan interessant zijn voor organisaties om te kijken naar mogelijkheden om zowel informele netwerkmomenten op te richten in combinatie met het beschikbaar stellen van apparatuur. (Interview XI – Dennis Vandebroek, zie bijlage 11)

Podiumkansen

Podiumkansen zijn in de laatste jaren stevig verminderd ten gevolge van verschillende uiteenlopende factoren waaronder de coronacrisis. Tussen 2000 en 2019 hebben zo'n 404 dancings, discotheken en nacht- en privéclubs hun deuren moeten sluiten. (*Horeca Vlaanderen, 2021*) In ons land waren er na 2021 nog zo'n 371 zaken over. Deze tendens heeft het aantal speelkansen voor beginnende dj's en producers enorm ingeperkt. Hierdoor is het vaak moeilijker om plekken te bemachtigen of zelfs voor actieve artiesten om voldoende podiumkansen te vinden. Deze plekken zijn echter van cruciaal belang voor de ontwikkeling, diversiteit en toegankelijkheid van de sector. (*VI.BE & Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), 2024*)

Johannes Fraeyman (Formaat) betreurt dat veel jeugdhuisen tegenwoordig hun deuren moeten sluiten. Het vinden van jonge vrijwilligers lijkt voor verschillende jeugdhuisen een bijzonder moeilijke taak. Het verdwijnen van deze ontmoetingsplaatsen vormt meteen ook een dreiging voor het aantal podiumkansen die beginnende dj's kunnen grijpen. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14) Zeker voor jonge dj's die niet dicht bij een stad of een ander jeugdhuis wonen, wordt het steeds moeilijker om zich in de kijker te werken. De sluiting van deze jeugdhuisen is daarom een ontwikkeling die de situatie enkel drastischer maakt. Een agent van Kurious voorspelt echter dat dit een ontwikkeling is die doorheen de komende jaren zichzelf wel zal oplossen. Hij voorspelt dat er een generatie aankomt die het tekort aan evenementen zal proberen tegen te gaan door opnieuw nieuwe initiatieven uit de grond te stampen. Hierbij zullen de nodige kennisbanken en ondersteuning essentieel zijn om de duurzaamheid van deze projecten te garanderen. (Interview IV - Medewerker Kurious Agency, zie bijlage 4)

Daarbij vinden jeugdhuisen vaak niet de middelen om workshops en trajecten rond begeleiding van dj's aan te kunnen bieden. Verschillende experts gaven in de interviews aan dat het aantal kleinschalige fuiven afneemt. Allereerst gaf een medewerker van Kurious aan dat de tentfuiven leeglopen. Jongeren vinden het uitgaan op deze plaatsen steeds minder interessant en het organiseren van deze initiatieven wordt steeds moeilijker en kostelijker. (Interview IV - Medewerker Kurious Agency, zie bijlage 4) Volgens Johannes Fraeyman worden deze extra kosten gevoeld door de feestgangers door middel van een algemene verhoging van de ticketprijzen. Ook dit vormt een extra drempel voor jongeren om op te komen dagen op deze fuiven. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14) Het blijft dus essentieel om enerzijds te investeren in de repetitieruimtes en ook podiumkansen van beginnende dj's en producers zodat zij voldoende ervaring op kunnen doen. Jammer genoeg blijft voldoende technische, financiële en structurele ondersteuning vaak uit. (VI.BE & Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), 2024)

Volgens Johannes Fraeyman is het voor kleine evenementen waar commerciële muziek gedraaid wordt, vaak moeilijk om genoeg mensen over de vloer te krijgen. Anderzijds lijken genre-feestjes interessanter te zijn voor jongeren. De kosten voor zowel organisatoren als feestgangers lopen tegenwoordig zo hoog op dat verschillende evenementen het enorm moeilijk krijgen om uit de kosten te geraken. Deze problematiek heeft zelfs zo'n grote schaal dat verschillende organisaties en collectieven ophouden met evenementen organiseren. Ook het aantal jongeren die zelf nog start met kleinschalige feestjes neemt af. Daartegenover merkt hij wel een stijgende interesse en vraag naar de mogelijkheid van dj-workshops en podiumplaatsen. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14)

2.6 Gebrek aan ondersteuning

Het blijkt vaak moeilijk voor dj's en producers om enerzijds loopbaanbegeleiding te vinden, anderzijds lijkt er een gebrek te zijn aan begeleiding bij de ontwikkeling van hun vaardigheden. Ondanks het feit dat er steeds meer initiatieven de kop op steken om tegemoet te komen aan de noden van deze doelgroep, is er nog steeds een tekort aan ruggensteun. Dit gebrek aan ondersteuning zorgt ervoor dat bepaalde groepen het moeilijker hebben om door te groeien dan anderen. Door in te zoomen op de manier waarop het werkveld deze artiesten ondersteunt, kunnen we blinde vlekken identificeren en eventuele oplossingen aanbieden. In wat volgt zullen we dieper ingaan op de ontwikkelingen in het werkveld op vlak van loopbaanbegeleiding en ondersteuning bij de ontwikkeling van vaardigheden.

Ontwikkeling van vaardigheden

Er is lang een tekort aan laagdrempelige en structurele opleidingen voor dj's en producers geweest. Vaak hadden dj's weinig opties en waren korte workshops de enige vorm van bijscholing die ze konden volgen. (*van Keer, 2007*) Volgens Mathilde Luijten, programmator van Trix in Antwerpen, zijn deze workshops enorm waardevol. Deze workshops worden doorheen heel Vlaanderen gehouden op enorm verschillende manieren. Sommige zijn bijna gratis, anderen zijn exclusief voor bepaalde doelgroepen en sommige zijn duur. Verschillende drempels zoals bijvoorbeeld socio-economische status en seksisme, kunnen door workshops worden verlaagd. Deze specifieke workshops (bv. FLINTA*-workshops) kunnen een grote impact hebben op de kansen van bepaalde doelgroepen. Bij normale workshops merkt Luijten op dat ze vaak een vrij homogene, mannelijke groep aantrekken of dat deze workshops geen veilige omgeving voor FLINTA*-personen kunnen garanderen. Volgens Luijten komt dit doordat FLINTA*-personen zich niet altijd even comfortabel voelen bij mannelijke lesgevers of mannelijke medeparticipanten. Los daarvan is het gewoonweg veel makkelijker om deze doelgroep aan te kunnen trekken met workshops die exclusief zijn voor FLINTA*-personen. Hoewel deze workshops een grote meerwaarde vormen bij het verlagen van obstakels, ontstaan er zelden duurzame carrières uit. Volgens Mathilde Luijten is dit te wijten aan een tekort aan doorgroei-trajecten waar de artiesten zich met de nodige ondersteuning verder kunnen ontwikkelen. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3)

Sinds kort worden er doorheen Vlaanderen meerdere opleidingen gegeven door muziekacademies. Zo kan je in Wijnegem aansluiten bij dj-lessen voor zowel jongeren als volwassenen. (Academie Wijnegem, z.d.) Toch zijn veel dj's zich niet bewust van deze mogelijkheid. Ook worden er online cursussen aangeboden door dj's en producers over

heel Vlaanderen. Deze cursussen hebben vaak een positief effect op de ontwikkeling van dj's maar ontbreken vaak de juiste kennis om niche-artiesten bij te staan. Ook zijn deze opleidingen vaak duur en vallen hierdoor personen in een economisch kwetsbaardere positie uit de boot. Zo kosten de dj-workshops van begintodj.be bijvoorbeeld 169 euro voor 3 uur. (Begin to dj, z.d.) Daarnaast zijn er zelfs nog duurdere alternatieven zoals Masterthemix: "De prijs voor het hele jaar inclusief alle extra's zoals oefensessies en club sessies is €3495,-". (Master The Mix Academy, z.d.) Hoewel het opduiken van deze opleidingen dus een positieve ontwikkeling voor de kunstvorm is, bieden ze geen sluitende oplossing voor verschillende doelgroepen.

Het leerproces van de meeste dj's en producers speelt zich daarom af via online lesmateriaal. Vaak gaat dit gepaard met een traag, moeizaam en geïsoleerd leerproces waardoor veel dj's niet tot op een podium geraken. Op het internet is er een overvloed aan informatie te vinden om te leren dj'en en produceren. Veel dj's leren op deze manier de kneepjes van het vak. Jammer genoeg is dit vaak een langdradig proces en is deze methode niet efficiënt. Bijsturen is niet altijd evident aangezien er onvoldoende begeleiding is in de groei naar dit zelfsturend leren. Hierbij ontbreekt bijsturing in het groeiproces, waardoor de vooruitgang bemoeilijkt wordt. (Kirschner, 2020)

Naast het feit dat het ontwikkelen van de dj-vaardigheden uiteraard een belangrijke factor is, geven heel wat experts aan dat nog andere vaardigheden verworven moeten worden. Zo is het kunnen bespelen van de sociale media een belangrijk gespreksonderwerp tijdens de focusgroep en geven Johannes Fraeyman en Koen Leysen (Rampage) dit ook aan als een belangrijk onderdeel van het dj-zijn. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14) (Interview XII – Koen Leysen, zie bijlage 12) Mathilde Luijten bevestigt dit en benadrukt de kracht van een sterke profilering. Workshops en opleidingen hieromtrent zijn dus zeker geen overbodige luxe. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3)

Loopbaanbegeleiding

Uit onderzoek blijkt dat 40% van de semiprofessionele en professionele dj's nog steeds nood heeft aan ondersteuning rond management, boekingen en belastingen. (van Keer, 2007) Bij de carrière van artiesten komt veel meer kijken dan enkel muziek maken. Je moet jezelf kunnen promoten, kunnen onderhandelen over prijzen en op een professionele manier kunnen communiceren met organisaties. Hoewel het belangrijk is dat je goed kan draaien, monden veel carrières in niets uit omdat artiesten struikelen over dit takenpakket. Volgens Seppe Maesen van LiveNation België is er dan ook een tekort aan managementbureaus voor dj's en producers. Zo worden veel artiesten aan hun lot

overgelaten wanneer het aankomt op het maken van cruciale beslissingen rond hun loopbaan. (Interview IX – Seppe Maesen, zie bijlage 9)

Ondanks het feit dat VI.BE probeert om op een laagdrempelige manier ondersteuning te bieden aan deze doelgroep, weten veel artiesten en organisatoren niet van hun bestaan. Zo refereren een agent van Kurious en Marthe Rutten naar VI.BE als waardevolle ondersteuning, maar zal de focusgroep minder kennis hebben van de organisatie en hun platform. (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7) (Interview IV - Medewerker Kurious Agency, zie bijlage 4) Daarbij werd het bij de focusgroep al snel duidelijk dat voor niche-genres het platform vaak minder interessant is. Dit komt doordat hun kansenplatform niet bekend is bij de meeste organisatoren uit hun niche. (Focusgroep, zie bijlage 15) Daarnaast proberen ze zoveel mogelijk vakliteratuur en projecten te bundelen op hun site. Op deze manier bieden ze ondersteuning aan artiesten bij het ontwikkelen van hun loopbaan.

Over het algemeen heerst er een tekort aan voldoende ondersteuning op verschillende vlakken. Doordat dj's en producers het vaak moeilijker hebben om erkend te worden als echte kunstenaars vallen zij vaak uit de boot bij de aanvragen voor bepaalde subsidies. Ook worden ze vaak over het hoofd gezien voor ondersteuningsprogramma's zoals residenties. Kortom, is er een tekort aan een holistisch ondersteuningssysteem dat afgesteld is op de specifieke noden van dj's en producers.

3 Sociaal-culturele drempels (Microniveau)

Naast de beleidsmatige processen die een invloed hebben op onze doelgroep, spelen hun individuele belevingen en ervaringen een essentiële rol in dit onderzoek. Daarom ben ik uitvoerig in gesprek gegaan met verschillende (semi-)professionals uit het werkveld. Tijdens deze gesprekken werd het al snel duidelijk dat doorheen het laatste decennia, deze drempels enorm veranderd zijn. In dit onderzoek gaan we verder in op de meest voorkomende obstakels. Binnen deze scriptie zullen we ons vooral focussen op de meest prominente drempels die artiesten ervaren over alle genres heen. We analyseren de drempels zelf, maar ook de manier waarop werkveldorganisaties hiermee omgaan.

Het is ook belangrijk om te begrijpen dat discriminatie een grote impact kan hebben op de mentale gezondheid van personen. Daarom is discriminatie op basis van verschillende factoren zoals gender, huidskleur, sociale status, culturele achtergrond, beperking, geloofsovertuiging, etc. verboden door de antidiscriminatiewetgeving. Daarbij biedt het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI) eerstelijnsbijstand bij problemen binnen de cultuursector. Ook bieden organisaties als Unia, Transgender Infopunt en het instituut voor gelijkheid van mannen en vrouwen de nodige bijstand bij vragen rond discriminatie. (Kunstenpunt, 2025) Daarnaast speelt kruispuntdenken een grote rol in de kansen die personen hebben om gediscrimineerd te worden. Omdat het bekijken van al deze verschillende groepen ons te ver zou leiden, bespreken we de impact ervan niet in het bestek van deze bachelorproef. Wel willen we benadrukken dat intersectionaliteit of kruispuntdenken de kansen op discriminatie over het algemeen doen toenemen. (*Intersectionaliteit*, z.d.)

Bij het werken rond deze drempels, is het belangrijk om het NOOZO-principe in het achterhoofd te houden. Dit principe wordt meestal binnen de context van personen met een beperking gebruikt, maar gemakkelijk gebruikt worden binnen andere contexten. Het komt erop neer dat wanneer je iets doet voor een doelgroep, je dit niet kan doen zonder de doelgroep zelf te betrekken. Vandaar: Niet Over Ons Zonder Ons. (Ahsosa vzw, z.d.) Door samen te werken met de doelgroep beroepen organisaties zich op waardevolle expertise. Op deze manier kunnen zalen enerzijds inclusiever handelen, maar ook hun kennis verrijken over artiesten die zich vooral begeven binnen deze gemeenschappen.

Bij het bespreken van deze thema's is het belangrijk dat we werken met de juiste intenties. Volgens Marthe Rutten van Het Depot is het belangrijk dat organisaties werken aan inclusie, zonder te vervallen in tokenisme. (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7) Tokenisme komt voor wanneer organisaties beleid voeren dat vooral symbolisch is. Hierbij ondernemen ze beperkte inspanningen zonder dat deze effectieve veranderingen met zich

meebrengen. (European Institute for Gender Equality, 2016) Daarbij is het belangrijk dat organisaties niet werken aan inclusie om hun imago te verbeteren. De focus moet liggen op het proberen goed doen voor ondervertegenwoordigde groepen en de inclusiviteit van hun werking effectief te verbeteren. (Stimpson, 2024) Binnen dit onderzoek proberen we dan ook aan te sporen om actief in te zetten op het werken aan een inclusieve werking en een inclusieve sector.

3.1 Ongelijke genderverhoudingen

Vrouwen en personen uit de LGBTQIA+-gemeenschap zijn een doelgroep die vaak lijdt onder de ongelijke genderverhoudingen binnen de Vlaamse samenleving. De positie van deze groepen binnen de Vlaamse muzieksector heeft doorheen de jaren een enorme verandering doorgemaakt. Deze stelling wordt bevestigd door verschillende experts, hier ga ik later dieper op in. Toch vormen ongelijke genderverhoudingen nog steeds één van de grootste problematieken uit de sector. We bespreken kort de evolutie van deze positie en gaan in op de manier waarop deze groep hierdoor beïnvloed wordt. Ook kijken we naar de initiatieven die verschillende actoren binnen de sector al ondernemen om deze groepen te emanciperen. Zo proberen we steeds te streven naar gelijkwaardigheid van alle artiesten, ongeacht verschillen qua gender, geslacht, gaardheid, culturele achtergrond of socio-economische status.

Daarbij duidt event-expert Peter Decuypere op een belangrijk verschil tussen gelijkwaardigheid en gelijkheid. Dit belangrijk onderscheid verwijst naar enerzijds de manier waarop groepen personen behandeld worden binnen de sector (gelijkwaardigheid), anderzijds het aantal kansen dat deze groepen ontvangt (gelijkheid). (Interview VIII – Peter Decuypere, zie bijlage 8) In wat volgt zullen we steeds deze twee facetten apart bekijken. Terwijl er een samenhang is tussen beide concepten, zijn ze volledig verschillende kwesties. Aangezien gelijkwaardigheid samenhangt met verschillende maatschappelijke, geschiedkundige en sociologische factoren, zullen de aanbevelingen uit dit onderzoek vooral focussen op het promoten van de gelijkheid van artiesten ongeacht genderverhoudingen. Hierbij zullen we enkele goede initiatieven bekijken en proberen op deze manier bij te dragen aan een gelijkwaardigere positie van deze doelgroepen.

Vrouwen

In 2007 schrijft Lieven van Keer:

"Wat in zekere mate te verwachten was, maar toch enorm opvalt, is het zeer lage percentage vrouwen onder de respondenten. Daarmee wordt het cliché bevestigd dat de dj- en producerwereld, en bij uitbereiding in zeker mate de ganse elektronische muziek of dance scène, een mannenwereld zou zijn."

Achttien jaar geleden deed Lieven van Keer een onderzoek naar de positie van dj's en producers in het Vlaamse landschap. Bij zijn bevragingen waren amper 3% van de respondenten vrouwelijk. (van Keer, 2007) In het laatste decennia heeft de positie van deze groep personen een gigantische transformatie doorgemaakt. Zo stijgt het aandeel vrouwelijke artiesten jaarlijks met een aanzienlijk deel. Toch blijkt dat deze veranderingen nog niet bij alle subculturen zijn doorgedrongen.

Vrouwen liepen in het begin van de jaren 2000 eerst en vooral vaak tegen vooroordelen aan. Ze ondervonden vaak een onderwaardering van de vaardigheden, een algemeen gebrek aan respect en seksisme binnen de sector. Ze werden vaak gezien als minder competent of zelfs ronduit 'minderwaardig'. Daarbij werden vrouwen vaak beoordeeld op hun uiterlijk. Bovendien kregen vrouwen die niet voldeden aan schoonheidsnormen over het algemeen minder podiumkansen. In 2016 gaven respondenten uit een onderzoek van VI.BE en PXL-MUSIC Research aan dat vrouwen het vaak moeilijker hebben om kansen te krijgen binnen de sector. De bevindingen van dit onderzoek wijzen zelfs uit dat een derde van de vrouwen aangeeft, te maken te krijgen met genderdiscriminatie binnen de sector. (VI.BE & PXL-MUSIC Research, 2024) Deze discrepantie gaat zelfs gepaard met een loonkloof die binnen de algehele Vlaamse cultuursector toch prominent aanwezig is. (Siongers et al., 2016)

Hoewel we graag willen geloven dat deze problemen zich in 2025 niet meer voordoen, toch blijkt dit niet de realiteit te zijn. Zo geeft Marhu, techno-dj en producer uit Brussel aan in een artikel van ELLE dat ze zich steeds meer moet bewijzen dan haar mannelijke collega's. Vrouwen lopen volgens het artikel vaak tegen vooroordelen of zelfs ordinair seksisme. (Vernin, 2022) Uit een onderzoeksrapport van 2023 blijkt dat zo'n 34% van de vrouwelijke respondenten aangaf slachtoffer te zijn geweest van seksuele intimidatie of seksueel misbruik. Ook krijgen volgens het onderzoek vrouwen ongeveer 70% vaker te maken met online haat. Hoewel problemen met mentaal welzijn over de hele sector een veelvoorkomend probleem zijn, rapporteren vrouwen hier aanzienlijk meer last van te hebben. (BE THE CHANGE 2023, z.d.) Deze onderzoeken kaarten aan dat ondanks de reeds ondernomen initiatieven, er nog steeds een structureel probleem met de gelijkwaardigheid van vrouwen heerst binnen de Vlaamse muzieksector. Binnen deze sector zijn er al verschillende initiatieven die inzetten op het veranderen van deze positie. Zo heeft het netwerk van vrouwelijke Belgische dj's, Loud Ladies Belgium, een 5-puntencharter ontworpen die organisaties kunnen ondertekenen om hun engagement meer kracht bij te zetten. (Loud Ladies Belgium, z.d.)

De voornaamste pijnpunten die deze problematiek in stand houden hebben betrekking op de structuur en attitude van organisaties in het werkveld. Hierbij zijn de belangrijkste:

diversiteit in machtsposities, transparantie van lonen en een strengere aanpak voor seksueel overschrijdend gedrag. Jammer genoeg is deze problematiek zo diepgaand dat hij buiten het bestek van deze scriptie valt. Om een beter begrip te krijgen van deze verhoudingen en de manier waarop deze tot stand komen verwijs ik graag door naar een allesomvattend rapport, BE THE CHANGE 2024: Gender equity in music. In dit rapport worden de problemen in kaart gebracht en verschillende initiatieven naar voren geschoven waarmee organisaties aan de slag kunnen. (Kahlert et al., 2024)

Anno 2025 zijn er verschillende stemmen die hameren op het belang van inclusieve en diverse line-ups. Collectieven zoals Burenhinder, een vrouwelijk collectief dat FLINTA*-artiesten een platform wil bieden, trekken deze beweging. Op deze manier proberen ze genderverhoudingen in de muzieksector aan te pakken. (Boomtown, z.d.) Zo zijn er exclusief vrouwelijke collectieven, evenementen waar exclusief vrouwen draaien en workshops exclusief voor FLINTA*-personen. Op deze manier proberen verschillende organisaties een verschil te maken en vrouwen meer podiumkansen te geven. Volgens Seppe Maesen houden verschillende festivals zoals Dour, Paradise city en Pukkelpop rekening met de inclusiviteit van hun line-ups. (Interview IX – Seppe Maesen, zie bijlage 9) Cijfers tonen aan dat er tussen 2012 en 2023 een significante stijging is geweest in het aantal vrouwelijke acts op festivals die elektronische muziek programmeren. Terwijl we in 2012 keken naar een 9,2% vrouwen, stijgt dit percentage tegen 2023 naar zo'n 30,0%. (the female:pressure Trouble Makers, 2024) Ook gesubsidieerde concertzalen zoals Trix en Het Depot zijn actief bezig met het proberen betrekken van vrouwen bij line-ups en workshops. Ondanks het feit dat verschillende organisaties inzetten op de positieve discriminatie van deze doelgroep, is er nog altijd een ondervertegenwoordiging van vrouwen.

Volgens eventexpert, Peter Decuypere, is de ondervertegenwoordiging van vrouwelijke dj's lang te wijten aan een gebrek aan rolmodellen. Rolmodellen zijn ontzettend belangrijk om mensen te inspireren. Daarbij worden mensen ook sneller geïnspireerd door personen waarin ze zichzelf kunnen herkennen. (Interview VIII – Peter Decuypere, zie bijlage 8) Volgens Sam Gielens is positieve discriminatie bij line-ups juist daarom zo cruciaal. Door meer vrouwen te programmeren, creëren programmatoeren rolmodellen die leiden naar een groei van de populatie vrouwelijke dj's en producers. (Focusgroep – zie bijlage 15) Daarbij is het wel belangrijk dat muzikale kwaliteit van line-ups steeds voorop gesteld wordt. Volgens Mathilde Luijten zitten gesubsidieerde concertzalen hiervoor in een ideale positie. Door de subsidies die ze ontvangen, kunnen deze zalen vaak meer financiële risico's nemen dan hun commerciële tegenhangers. Het is dan ook belangrijk dat juist deze gesubsidieerde

organisaties investeren in het emanciperen van vrouwelijke dj's. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3)

Werkveldorganisaties proberen op verschillende manieren meer vrouwelijke dj's te bereiken. Bij Trix merken ze dat reguliere workshops vaak weinig FLINTA*-personen aantrekt. Veel vrouwen vinden het aangenamer om dingen te leren van een vrouwelijke begeleider of voelen zich geïntimideerd door mannelijke participanten. Daarom biedt Trix exclusieve FLINTA*-workshops aan. Bij deze workshops merken ze dat FLINTA*-personen wel willen komen, terwijl algemene workshops deze doelgroep vaak volledig mislopen. Daarbij focussen ze ook op het programmeren van zo veel mogelijk vrouwelijke artiesten.

Daarbij is er een groot contrast tussen de positie van vrouwen binnen verschillende genres. Zo geeft Sam Gielens, techno-dj, aan dat de inclusieve waarden tegenwoordig hard doorgedrongen zijn binnen zijn scene. (Focusgroep – zie bijlage 15) Anderzijds geeft Andreas Janssens van Bleetfoef aan dat binnen de Belgische Drum&Bass-scene nog steeds weinig tot geen vrouwelijke dj's te vinden zijn. Pierre Legrand, Riddim-dj en producer, merkt hetzelfde op binnen zijn community. Hoewel promotors er wel voor openstaan om vrouwen te boeken, zijn de beschikbare talenten enorm schaars. (Focusgroep – zie bijlage 15) Het wordt snel duidelijk dat vrouwen binnen bepaalde subculturen al grote stappen hebben gezet. Toch zijn er bepaalde genres waar deze verandering moeilijker op gang komt en er dus nog steeds een grote ondervertegenwoordiging van vrouwen is. Positief discrimineren is daarom niet bij alle genres even realistisch. Afhankelijk van het genre, zien we dus grote verschillen in de manier waarop deze groep aan bod komt. Bij het proberen te verlagen van de drempel is het belangrijk om ons bewust te zijn van deze verschillen. Enkel op die manier zullen we tot adequate ondersteuningsprogramma's kunnen komen.

Het is duidelijk dat de positie van vrouwen binnen de dancemuziek enorm is veranderd in de laatste tien jaar. Binnen de muzieksector is er een belangrijke verandering aan de gang. Verschillende spelers zijn actief bezig met het emanciperen van deze groep artiesten. Toch is er duidelijk nog veel werk aan de winkel. Zo moeten organisaties kritisch kijken naar de manier waarop ze deze problemen in de toekomst aan willen pakken. Daarbij is het belangrijk dat iedereen zich bewust is van de impact van deze discriminatie. Onderzoek toont aan dat er een kloof in perceptie is tussen mannen, gender expansieve personen en vrouwen. Hoewel mannen vaak denken dat de situatie niet zo schrijnend is, wijst onderzoek op het tegendeel. Zo gelooft slechts 16% van de mannelijke respondenten uit een onderzoek van MIDIA Research aan dat de muzieksector over het algemeen discriminatief is op basis van gender. Deze percentages liggen bij andere groepen aanzienlijk hoger met 41% bij gender expansieve personen, en loopt dat percentage zelfs op tot 49% bij

vrouwen. (Kahlert et al., 2024) Het is dus erg belangrijk dat organisatoren consequent blijven inzetten op het proberen tegengaan van ongelijke genderverhoudingen. Zo kunnen spelers uit het werkveld samen werken aan een meer diverse en inclusievere muzieksector.

Personen uit de LGBTQIA+-community

Binnen onze maatschappij zijn er jammer genoeg nog veel sporen van transfobie en homofobie te bespeuren. In wat volgt zullen we inzoomen op de manier waarop deze discriminatie zich uit tegenover dj's en producers van de LGBTQIA+-community. We zullen bespreken welke invloed deze fenomenen hebben op de kansen van deze artiesten en welke initiatieven zich bezighouden met emanciperen van deze groepen.

Een nulmeting van VI.BE en PXL geeft aan dat anno 2024 professionals binnen de muzieksector nog steeds frequent discriminatie ervaren op basis van genderidentiteit- en expressie. (VI.BE & PXL-MUSIC Research, 2024a) Daarnaast wijst een toenemende aandacht voor care-teams en safer spaces erop dat deze vormen van discriminatie nog niet zijn verdwenen binnen de nightlife-cultuur. Tijdens mijn stage bij Het Depot werd er bijvoorbeeld frequent gebrainstormd over manieren om de efficiëntie van deze teams te maximaliseren. Ook stad Leuven zet met hun initiatief, Leuven cares, steeds meer in op het belang van aandacht voor grensoverschrijdend gedrag. (Groen Leuven, 2023; Stad Leuven, 2024)

Toch bemerkt Lola Massoels, transvrouw en dj, dat ze nog geen discriminatie heeft ervaren vanuit de sector. Zo merkt ze een link op waarbij alternatievere genres vaak ook meer inclusief zijn. Ze stelt dat anno 2025 het tonen van technische vaardigheden een veel grotere rol speelt dan factoren zoals gender en geaardheid. Daarbij gelooft ze dan ook dat transpersonen, mits ze technisch vaardig genoeg zijn, hun kansen optimaal kunnen benutten zonder weinig weerstand. Volgens Massoels is dit een ontwikkeling die zich in de laatste twintig jaar heeft voltrokken. Verschillende collectieven en bewegingen hebben zich ingezet voor het promoten van diverse en inclusieve line-ups, waardoor deze groepen meer in beeld kwamen. (Interview XIII – Lola Massoels, zie bijlage 13)

Zo zijn er steeds meer queer-collectieven die zich bezighouden met het empoweren van deze specifieke groep artiesten. Daarnaast stellen programmatoren zoals Mathilde Luijten en Marthe Rutten dat het positief kan zijn dat gesubsidieerde zalen deze collectieven ondersteunen bij het organiseren van hun evenementen. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3) (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7) Zo viert Trix jaarlijks hun Celebration of life, waarbij ze queer-collectieven uitnodigen om de zaal in vuur en vlam te komen zetten. (Trix, z.d.-a) Hoewel beide programmatoren het eens zijn over de positieve impact die deze initiatieven hebben, bemerkt Marthe Rutten dat het niet altijd even

makkelijk is om dit te doen. Hierbij stelt ze dat het belangrijk is dat gesubsidieerde zalen die niet beschikken over personeel binnen deze specifieke gemeenschappen, best externe hulp zoeken bij het organiseren van deze evenementen. Het risico bestaat dat zalen vervallen in tokenisme en de bal volledig mislaan bij de organisatie van deze evenementen. (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7)

Zoals reeds vermeld, is de impact van factoren zoals geaardheid en gender ontzettend verlaagd is doorheen de laatste twintig jaar, blijft homofobie en transfobie een probleem binnen onze samenleving. Lola Massoels hamert er dan ook op dat deze vormen van discriminatie niet van belang zijn bij de selectie van line-ups, maar dat technische vaardigheden en muzikale meerwaarde als enige maatstaf mogen meetellen bij boekingen. (Interview XIII – Lola Massoels, zie bijlage 13) Ondanks het feit dat de positie van deze groepen binnen de sector dus ontzettend veranderd is, blijft het belangrijk om oog te hebben dat binnen de muzieksector geen plaats is voor deze vormen van discriminatie.

Daarbij merkt Seppe Maesen van LiveNation op dat er nog steeds een verschil is tussen de mate waarin discriminatie richting deze groepen mensen voorkomt binnen grootstedelijke context tegenover meer landelijke contexten. (Interview IX – Seppe Maesen, zie bijlage 9) Onderzoek toont aan dat er wel degelijk een link is tussen urbanisatie en het ervaren van acceptatie van personen uit de LGBTQIA+-gemeenschap. Waarbij bevestigd wordt dat deze personen zich vaak meer geaccepteerd voelen binnen een grootstedelijke context tegenover een landelijke context. (Hasselt et al., 2025) Hierbij is het belangrijk dat we begrijpen dat de processen van acceptatie en inclusie op sommige plaatsen minder vlot verlopen dan in andere regio's. Dit wil niet zeggen dat er binnen landelijke contexten nog een groot probleem is met inclusie en acceptatie, maar volgens Seppe Maesen (LiveNation) is het steeds belangrijk voor boekers om hiermee rekening te houden. (Interview IX – Seppe Maesen, zie bijlage 9) Belangrijk is daarbij dat we onthouden dat hoewel de discriminatie van deze groepen binnen de muzieksector over het algemeen een daling kent, er toch nog werk aan de winkel is. Het is daarom belangrijk dat er consistent gewerkt wordt aan het bouwen van bruggen tussen gemeenschappen en het creëren van een veilige plaats voor iedereen binnen de Vlaamse muzieksector.

3.2 Socio-economische status

Vroeger was het volgens verschillende experts zoals Peter Decuypere en Sam Gielens enorm duur om dj te worden. Zowel de apparatuur, als het aankopen van de vinyls kostten een grote som geld. Doorheen de jaren zijn er verschillende goedkope en kwalitatieve instapmodellen op de markt gekomen waardoor het veel goedkoper is om je eerste apparatuur aan te kopen. (Focusgroep – zie bijlage 15) (Interview VIII – Peter Decuypere,

zie bijlage 8) Tegenwoordig kan je voor € 169 al een instapmodel aanschaffen. (Bax Music, z.d.) Daarbij kost de goedkoopste versie van FI-studios, een programma om muziek mee te produceren, zo'n € 99. (Image-line, z.d.) Toch geven verschillende experts zoals Samuel Allaman en Mike Naert aan dat het nog steeds niet eenvoudig is voor personen met beperkte financiële middelen om hun carrières uit te bouwen. Doorheen de verschillende expertinterviews werd als snel duidelijk dat de financiële status van artiesten één van de grootste drempels blijft anno 2025. (Interview V – Mike Naert, zie bijlage 5) (Interview X – Samuel Allaman, zie bijlage 10)

In 2021 rapporteert VRT dat zo'n 40% van de kwetsbare gezinnen in Vlaanderen geen lidgeld kan betalen voor een hobby. Daarnaast stelt Prof. Dr. Wim Van Lancker (KU Leuven) dat: "13% van de Vlamingen leeft in armoede of sociale uitsluiting. Die kwetsbare Vlamingen hebben dezelfde verlangens en ambities als iedereen." In 2024 rapporteert een EU-SILC-enquête nog steeds dat zo'n 860 000 Vlamingen (12,8%) in armoede of sociale uitsluiting leven. (Vlaanderen.be, 2025) Daarbij voelt 22% van de kwetsbare Vlamingen zich op die manier uitgesloten en voelt 16% van hen zich hierdoor eenzaam. (*40% van kwetsbare gezinnen kan geen lidgeld voor hobby betalen, 2021*)

In een artikel in Preventive Medicine Reports wordt geconcludeerd dat er een link is tussen deelname aan recreatieve activiteiten en een betere zelfgerapporteerde gezondheid en welzijn. Daarbij werden er duidelijke sociaal-economische ongelijkheden teruggevonden in de deelname aan recreatieve activiteiten. Hierbij konden hoger opgeleide personen vaker deelnemen aan deze activiteiten dan lager opgeleide personen. (Petersen et al., 2021) Uit deze artikels kunnen we concluderen dat cultuurparticipatie kan bijdragen aan een beter (mentaal) welzijn. Daarbij heeft socio-economische status een enorme invloed op de graad van participatie. Deze gegevens benadrukken het belang van het verlagen van de impact van socio-economische status voor dj's en producers.

Los van de apparatuur moeten dj's en producers nog steeds liedjes, software en een licentie betalen. Zoals reeds vermeld valt het belang van een goed netwerk niet te onderschatten bij het uitbouwen van een carrière als artiest. Het bijwonen van evenementen om te kunnen netwerken bedraagt dan ook een grote financiële last die voor verschillende artiesten moeilijk te dragen valt. Zo moeten ze enerzijds vervoer heen en terug betalen, maar anderzijds ook toegangstickets en eventuele overnachtingen. Daarbij stelt S. Allaman zelfs dat je financiële middelen een groot voordeel kunnen spelen bij het uitbouwen van je carrière. Hierbij denkt hij aan het betalen van betaalde promotie, betalen van foto-en-videografen en inschrijvingsgeld voor verschillende cursussen en workshops.

Doorheen mijn studie ben ik verschillende organisaties in het werkveld tegengekomen die zich bezighouden met het verbinden van kansarme personen met muziek. Hierbij ligt de focus meestal op Hiphop, maar volgens mij is het mogelijk dezelfde impact te creëren met het gebruik van dancemuziek. Voorbeelden van zulke initiatieven zijn de opnamestudio 'Studio trois mille' die Artkos vzw heeft gebouwd in Leuven. (ARKTOS, z.d.) In Berlijn probeert Olad Aden, medewerker van Gangway Berlin, al sinds 2007 te werken met jongeren rond cultuurparticipatie. Hierbij gebruikt hij muziek als uitlaatklep voor negatieve gevoelens ten gevolge van de discriminatie die ze ervaren in hun leefwereld. (Aden, 2014) Hoewel deze initiatieven werken rond Hiphop, kunnen ze zeker een inspiratiebron vormen voor verdere ondersteuning van kansarme jongeren. Gesubsidieerde zalen kunnen uit deze projecten een hele hoop inspiratie putten. Hierbij ligt de focus op het aansporen van kansarme personen om zichzelf verder cultureel te ontwikkelen binnen een veilige omgeving.

Zoals reeds besproken vormt de financiële situatie van artiesten dus een reële determinant voor hun slaagkansen. Toch zijn er al enkele initiatieven, zoals Jammings van Kavka, die zich inzetten om deze drempel te verlagen. Het aanbieden van repetitieruimtes aan een extreem lage prijs kan een gigantisch verschil maken voor artiesten die het financieel minder breed hebben. Op deze manier kunnen organisaties bijdragen aan het verlagen van drempels voor deze doelgroep. Daarbij is het volgens Samuel Allaman dan ook essentieel dat de inschrijvingsprijs van workshops zo laag mogelijk gehouden wordt. Dat is niet altijd eenvoudig aangezien instructeurs ook op een eerlijke manier vergoed moeten worden. (Interview X – Samuel Allaman, zie bijlage 10) Daarbij kost het volgens Marthe Rutten van Het Depot enorm veel tijd en middelen van gesubsidieerde organisaties om zo'n initiatieven op poten te zetten. Hoewel zij de meerwaarde van deze initiatieven inziet, blijkt het toch nog moeilijk om consistent laagdrempelige workshops aan te bieden. (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7)

3.3 Personen met een beperking

In 2020 gaven zo'n 1 op 5 jongeren van 15 jaar of ouder aan dat ze door gezondheidsproblemen bepaalde beperkingen ervaren. Voor personen ouder dan 65 jaar of ouder, ligt dit aandeel zelfs op een derde van de personen. (Socius, z.d.) Binnen de muzieksector is er een hoog percentage aan personen met een beperking actief. In een onderzoek van VI.BE staat dat 11,57% van de professionals muzieksector een fysieke handicap of gezondheidsaandoening heeft. (VI.BE & PXL-MUSIC Research, 2024a) Hoewel dit percentage over een veel grotere groep personen gaat dan enkel dj's en producers geeft het wel aan dat personen met een beperking meer dan een tiende uitmaken van de muzieksector. Ook zijn er verschillende dj's en producers die door hun beperking vaak

tegen drempels opbotsen. Daarom is het voor dit onderzoek dus belangrijk om stil te staan bij de initiatieven die zich bezighouden met het ondersteunen van deze specifieke groep artiesten.

Personen met een beperking lopen op dagelijkse basis tegen verschillende drempels aan. Doordat programmatoren vaak niet geloven in de vaardigheden van deze personen, krijgen ze minder toegang tot podiumkansen. Ook vinden ze vaak moeilijker aansluiting bij reguliere workshops door sociale drempels. Daarbij zijn niet alle kleine podiumkansen even toegankelijk voor personen die minder mobiel zijn. Ook is er een tekort aan representatie van de doelgroep, waardoor ze vaak over het hoofd gezien worden. Hoewel de manieren van uitsluiting verschillen per soort beperking, is ervaren deze personen duidelijk drempels binnen de Vlaamse muzieksector.

Gelukkig zijn er een aantal succesvolle initiatieven die zich inzetten voor deze groep personen. Zo organiseren verschillende organisaties, zoals bijvoorbeeld vzw Dito, dj-workshops voor personen met een beperking. (Wijne, 2023) Deze workshops bieden een laagdrempelige manier om te kunnen deelnemen aan de kunstvorm. Deze workshops worden vaak echter gegeven vanuit sociaal-werk-organisaties, waardoor ze volgens mij niet uitmonden in verdere begeleiding of podiumkansen. Volgens Marthe Rutten van Het Depot is het voor gesubsidieerde concertzalen belangrijk om inclusiviteit binnen hun werkingen te bevorderen. (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7) Tijdens mijn stage bij Het Depot kwam deze insteek ook vaker aan bod. Zo zijn er frequent brainstormsessies over mogelijkheden om inclusie te bevorderen binnen de werking. Daarnaast werden er meermaals infosessies gehouden om de kennis van het personeel bij te schaven over inclusiviteit. Om dit streven naar inclusie nog verder te verdiepen, zou het interessant kunnen zijn voor gesubsidieerde zalen om te kijken naar mogelijke samenwerkingen met sociaal-werk-organisaties. Op deze manier kunnen beide organisaties elkaar ondersteunen met de nodige vakkennis. Door de kennis van beide werkvelden te combineren, kunnen kwalitatievere initiatieven ingericht worden.

Naast workshops en begeleiding, zijn er ook festivals die inzetten op het werken met personen met een beperking. Zo organiseert Extrema, een techno-festival in Limburg, al zeven jaar lang Extrema Special. Op deze dag kunnen personen met een beperking kosteloos naar het festival gaan. (Extrema, z.d.) De line-up wordt dan ingericht met een groot aantal artiesten die zelf ook een beperking hebben. Daarnaast wordt de line-up aangevuld met een aantal bekendere headliners zoals het Bilzense duo, Joyhauser. (Niesen, 2025) Op deze manier bezorgen ze laagdrempelige cultuurparticipatie en kwalitatieve podiumkansen voor personen met een beperking.

Binnen Vlaanderen zijn er meerdere evenementen die speciaal georganiseerd worden voor personen met een beperking. Jammer genoeg draaien deze evenementen vaak rond Nederlandstalige muziek en blijven nightlife-concepten uit. Een begeleider op Extrema Special getuigt: "Onze jongeren houden van dezelfde muziek als andere jongeren. Voor velen is dat techno." (Gilles Niesen, 2025) Daarom is het belangrijk om ook deze genres aan te bieden aan personen met een beperking. Afgezien van een aantal initiatieven, wordt deze doelgroep vaak uit het oog verloren. Het zou dan ook interessant kunnen zijn om te kijken of deze specifieke evenementen een plaats zouden kunnen krijgen binnen gesubsidieerde zalen.

Er zijn een groot aantal dj's en producers met een beperking. Deze groep personen heeft vaak moeilijker toegang tot podiumkansen en wordt systematisch over het hoofd gezien bij het opstellen van line-ups. Toch is het belangrijk voor organisaties om actief in te blijven zetten op een inclusieve en diverse programmatie. Door samenwerkingen tussen verschillende werkveld-organisaties kunnen effectieve en duurzame projecten op poten worden gezet die veranderingen voor de doelgroep in gang kan zetten. Daarbij kunnen organisaties zoals jeugdhuizen en gesubsidieerde concertzalen een essentiële rol spelen. Het is belangrijk dat deze spelers steeds bewust zijn van de bestaande drempels voor deze doelgroep. Op die manier kunnen zij actief proberen meebouwen aan een inclusiever en meer divers muzikaal landschap in Vlaanderen.

3.4 Leeftijd

Leeftijd vormt voor binnen de Vlaamse muzieksector een grote rol. De manier waarop je als artiest wordt beoordeeld hangt voor veel programmatoren samen met leeftijd. Zo lopen extreem jonge dj's vaak tegen hindernissen aan. Anderzijds hebben ook oudere personen weinig toegang tot ondersteuning en podiumkansen. Uit een onderzoek van VI.BE en PXL in 2024 concluderen de organisaties dat leeftijdsdiscriminatie nog steeds een groot probleem is binnen de Vlaamse muzieksector. (VI.BE & PXL-MUSIC Research, 2024) In wat volgt zullen we de manier waarop leeftijd de kansen van dj's en producers in Vlaanderen beïnvloedt bespreken.

Extreem jonge dj's

Tegenwoordig duiken er enorm veel extreem jonge dj's op. Zoals reeds vermeld, zetten verschillende organisaties in op het opleiden van artiesten vanaf een jonge leeftijd. Toch lopen deze artiesten vaak nog tegen drempels aan. Zo is het vaak moeilijker voor deze artiesten om te kunnen netwerken aangezien veel evenementen een leeftijdsgrens hebben. Daarbij vinden veel organisatoren dat een rave geen pedagogisch verantwoorde plek is voor minderjarigen. Hierdoor is het vaak moeilijk voor jonge dj's om hun carrière uit te

bouwen vanaf een jonge leeftijd. Anderzijds focussen veel organisaties al op het ondersteunen en opleiden van deze groep artiesten. Zo organiseert Tomorrowland verschillende bootcamps voor jongeren waarbij ze ook de kans krijgen om op hun podia te staan. (Tomorrowland academy, z.d.)

Toch merkt Samuel Allaman op dat veel organisatoren het een drempel vinden om extreem jonge personen te programmeren. (Interview X – Samuel Allaman, zie bijlage 10) De arbeidswetgeving en zijn uitvoeringsbesluiten leggen verplicht heel wat strengere (beschermende) voorschriften op voor jongeren dan voor gewone werknemers. Deze maatregelen omvatten heel wat domeinen en deze verplichtingen worden voornamelijk gelegd bij de werkgever. Zo is het verboden om jongeren, onder de leeftijd van 16 jaar, te laten werken na 23 uur. Deze regel betreft al een uitzonderingsmaatregel voor uitvoeringen binnen de culturele sector. (*Jeugdige werknemers | Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid - Arbeid en Sociaal Overleg, z.d.*) Aangezien veel nightlife-evenementen pas laat beginnen, zijn deze artiesten dus automatisch uitgesloten van podiumkansen. Wanneer jonge artiesten nog jonger zijn dan 16 jaar oud, ligt dit vaak nog moeilijker. De toepassing van verschillende specifieke wetgevingen uit het arbeidswetboek, zorgt ervoor dat organisatoren al snel kiezen voor een oudere artiest.

Over het algemeen twijfelen programmatoren aan de kwaliteit en vaardigheden van jonge artiesten. Daarbij vinden veel organisatoren het over het algemeen niet aantrekkelijk om jonge artiesten te boeken. Vaak passen deze artiesten niet binnen het ruige, underground imago van verschillende clubs en genres. Ze zijn dan ook terughoudend over het programmeren van deze jonge artiesten uit angst voor de reactie van hun publiek. Volgens Andreas Janssens zijn programmatoren van kleinschalige evenementen steeds onderhevig aan het verwachtingspatroon van hun doelpubliek. Hierdoor moeten zij vaak overwegen wat hun doelgroep het meest aantrekkelijk zou vinden. Gaan ze hier tegenin, nemen ze een financieel risico. (Focusgroep – zie bijlage 15)

Daarbij sluiten verschillende aspecten van het leven van jongeren niet aan bij het nachtleven. Het merendeel van de dance-evenementen gaan 's avonds of 's nachts door. Deze uren zijn niet ideaal voor jongeren die over het algemeen niet zo laat mogen opblijven. Daarbij moeten ouders steeds open staan voor het idee dat hun kind rondloopt op nightlife-evenementen. De nightlife-cultuur kampt met een negatief stigma rond pedagogische waarden. Hierdoor is het voor ouders vaak een grote stap om hun kind hieraan te laten participeren. Jonge artiesten moeten ook begeleid worden op evenementen waardoor ze steeds afhankelijk zijn van anderen, zoals bijvoorbeeld hun ouders. Daarom is het niet altijd even evident voor deze artiesten om te kunnen verschijnen op evenementen.

Hoewel er verschillende ondersteuningsprogramma's zijn om jongeren toe te leiden naar een carrière als dj of producer, blijkt het uitbouwen van een carrière op jonge leeftijd niet altijd even vanzelfsprekend. Door verschillende wetgevingen, pedagogische overwegingen en stigma's is het moeilijker voor deze doelgroep om aan podiumkansen te geraken. Voor veel jongeren kan dj'en een leuke hobby en tijdbesteding vormen. Door de vroege instap in het werkveld hebben zij een overvloed aan tijd om hun vaardigheden te verfijnen. Dit verhoogt op zijn beurt de kansen die deze jongeren hebben om meer podiumkansen te verkrijgen in de toekomst.

Oudere dj's

Hoe ouder je wordt, des te meer obstakels je ervaart als dj of producer. Dit geldt vooral binnen een aantal populaire genres. Deze drempels uiteten zich op een aantal verschillende manieren: vooroordelen, mislopen van financiële steun en zelfs het mislopen van steun en begeleiding door steunpunten. (van Keer, 2007) Veel oudere dj's en producers ervaren een hele hoop vooroordelen waardoor ze vaak minder in aanmerking komen voor podiumkansen. Zeker bij beginnende dj's en producers kan dit enorm demotiverend werken. Veel organisaties kiezen over het algemeen liever voor jongere artiesten waardoor oudere beginners vaak niet aan speelkansen kunnen komen. Zelfs voor bepaalde subsidies zoals het A fonds, een fonds voor jongeren die zich artistiek inzetten in Brussel, hebben een leeftijdsgrens tot 26 jaar (en in A fonds + een leeftijdsgrens van 30 jaar) waardoor oudere artiesten de ondersteuning die ze zoeken bij hun ontwikkeling vaak mislopen. (N-Brussel, z.d.)(*VI.BE & Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), 2024*)

Marthe Rutten van Het Depot in Leuven merkt op dat verschillende organisaties in het werkveld een oudere leeftijd als drempel zien om personen te programmeren. Jonge personen zijn aantrekkelijker omdat zij een bepaald potentieel uitstralen. Daarbij zijn jongere personen aantrekkelijker omdat zij zich vaak meer gepassioneerd inzetten voor hun carrière. Over het algemeen hebben oudere personen meer verplichtingen waaronder kinderen, een baan of relaties. (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7) Hierdoor is hun profiel over het algemeen minder interessant om te promoten. Volgens Sam Gielens, wilt een publiek zich kunnen herkennen in de dj. Daarom is een oudere dj vaak minder aantrekkelijk om te boeken bij genres waarbij het doelpubliek een lagere gemiddelde leeftijd heeft. Anderzijds zijn oudere dj's wel populairder bij genres waarbij de gemiddelde leeftijd van het doelpubliek wat hoger ligt. (Focusgroep – zie bijlage 15) Het is dus duidelijk dat oudere personen soms gestigmatiseerd worden binnen bepaalde genres. Anderzijds kan de hogere leeftijd juist een voordeel spelen bij andere genres. Welke invloed die leeftijd heeft op deze artiesten is dus anders bij de verschillende artiesten en genres.

Wat ook een enorme drempel vormt voor oudere personen, is de digitale kloof. Het opstarten van een carrière als muzikant gaat tegenwoordig vaak gepaard met een hele hoop online marketing. Koen Leysen, boeker van Rampage, hamert op het belang van online marketing voor artiesten. TikTok, Instagram-reels en dergelijke platforms zijn tegenwoordig bijna onmisbaar in de loopbaan van veel artiesten. Aangezien beginnende dj's en producers vaak niet de financiële middelen hebben om deze taken uit te besteden, moeten zij hier vaak zelf voor zorgen. (Interview XII – Koen Leysen, zie bijlage 12) Veel oudere beginners kunnen echter moeilijker overweg met computers, editing-software en andere online tools. Ook voor het uitdiepen van hun vaardigheden zijn dj's en producers vaak afhankelijk van online cursussen of informatie die verspreid staan over verscheidene fora. De digitale kloof vormt op deze manier een hoge drempel voor oudere, beginnende dj's en producers. (van Keer, 2007)

Oudere personen vormen een interessante en vaak onderschatte doelgroep binnen de populatie dj's en producers. Daarom is het belangrijk dat organisaties stigma's achterwege laten bij het opstellen van hun line-ups. Hierbij is bewustwording van deze stigma's een belangrijke stap.

3.5 Culturele achtergrond

Wanneer we spreken over culturele achtergrond is het belangrijk om te begrijpen op welke manieren deze groepen obstakels ondervinden binnen de Vlaamse muzieksector. Daarom zullen we in dit onderdeel ingaan op de manier waarop etniciteit en religie gepercipieerd worden door de sector, maar anderzijds ook de manier waarop verschillende culturen kijken naar de Vlaamse muzieksector.

Etniciteit

Etniciteit en afkomst worden over het algemeen niet gezien als een bron van discriminatie binnen de sector. Zo staat discriminatie op basis van huidskleur samen met taal, politieke overtuiging en religie onderaan de lijst van meest voorkomende vormen discriminatie. Toch blijkt er een grote ondervertegenwoordiging te zijn van etnisch diverse profielen onder professionals binnen de Vlaamse muzieksector. Deze lage score van discriminatie op basis van huidskleur kan dus te wijten zijn aan een ondervertegenwoordiging van Afro-Belgische respondenten binnen het onderzoek. (VI.BE & PXL-MUSIC Research, 2024b) Daarnaast meldt een onderzoek van Black Lives in Music dat 86% van zwarte muzikanten in het Verenigd Koninkrijk gelooft dat er barrières zijn voor het uitbouwen van hun carrières. Daarbij heeft 3 op 5 van deze respondenten al te maken gekregen met direct of indirecte vormen van racisme binnen de muziekindustrie. (Black Lives in Music, 2021)

Hoewel deze resultaten gaan over zwarte artiesten in het Verenigd Koninkrijk, kunnen we niet uitsluiten dat deze situatie in België anders is. Jammer genoeg kunnen we, door een gebrek aan specifieke data over deze materie, geen sluitende conclusies trekken. Toch moeten we ons steeds bewust zijn dat de ondervertegenwoordiging van deze etnisch diverse profielen binnen onze Vlaamse muzieksector geen toeval kan zijn. Zo'n 56% van de Vlamingen met een Afrikaanse afkomst geven in een artikel van DeMorgen aan racisme te hebben ervaren. Daarbij geeft 45% aan dat ze zich gediscrimineerd voelden tijdens het zoeken naar werk. (De Morgen, 2023) Opnieuw, betekent dit niet dat er binnen dance-genres gediscrimineerd wordt op basis van huidskleur. Toch moeten we ons bewust zijn dat de ondervertegenwoordiging van mensen van kleur bij programmatieteams verdere ondervertegenwoordiging in de hand kan werken. Omdat wetenschappelijk onderzoek over de materie die we onderzoeken ontbreekt, zullen we ons verder baseren op de getuigenissen van experts uit de sector. Hierbij is het belangrijk steeds oog te hebben voor de nuance van de kwestie.

Pierre Legrand, een Afro-Belgische Riddim-dj, geeft aan dat hij nog nooit gediscrimineerd is op basis van zijn huidskleur. Daarbij geven zowel Pierre Legrand, Sam Gielens en Andreas Janssens aan dat binnen hun respectievelijke scenes er genoeg rolmodellen van kleur zijn. Zo kunnen ze voor elk van hun genres makkelijk wijzen op de aanwezigheid van pioniers met een Afrikaanse herkomst. Ze stellen dat huidskleur, afkomst of etniciteit weinig tot geen impact hebben op de manier waarop programmatoren kijken naar artiesten. (Focusgroep – zie bijlage 15) Aangezien deze experts aangeven weinig problemen te hebben ervaren met deze soorten discriminatie en er een gebrek is aan wetenschappelijk onderzoek naar deze materie, ga ik hier binnen dit onderzoek niet verder op in. Toch denk ik dat het belangrijk is dat deze ondervertegenwoordiging van etnisch diverse profielen binnen de Vlaamse muzieksector verder onderzocht moet worden.

Religie

Volgens een nulmeting van persoonskenmerken binnen de Vlaamse muzieksector constateert VI.BE dat religie/geloof of levensovertuiging zelden aan de basis ligt van discriminatie. Hoewel een zeer laag percentage van de respondenten aangaf te geloven, gaven ook de gelovige respondenten aan weinig discriminatie te ervaren op basis van hun religie. (VI.BE & PXL-MUSIC Research, 2024b) Toch gaven verschillende respondenten zoals Andreas Janssens en Sam Gielens aan weinig tot geen vrome Christelijke, Islamitische of Joodse dj's te kennen. De lage aanwezigheid van deze groepen is volgens hen dan ook te wijten aan de manier waarop dance-evenementen verlopen. Zo is er vaak alcohol aanwezig en lopen mensen vaak schaars gekleed rond. (Focusgroep – zie bijlage 15)

Over het algemeen zijn deze evenementen niet aantrekkelijk voor personen die zich strikt houden aan hun geloofsovertuigingen. Volgens Peter Decuypere is het dan ook niet meer dan normaal dat deze personen minder aansluiting vinden bij dit soort evenementen. (Interview VIII – Peter Decuypere, zie bijlage 8) In dit onderzoek concluderen we dus dat de ondervertegenwoordiging van deze doelgroepen dus niet te wijten aan een systematische discriminatie van groepen, maar eerder aan een botsing tussen de waarden van de religies en het karakter van de nightlife-sector.

Geen uitsluiting, gewoonweg minder aansluiting

Ondanks het feit dat deze groepen dus niet systematisch uitgesloten worden, komen ze in België over het algemeen minder voor onder de populatie dj's. Zoals reeds vermeld is dit niet te wijten aan de manier waarop de sector deze personen percipieert. Volgens Dennis Vandebroek vinden deze personen over het algemeen meer aansluiting bij de waarden van andere muziekgenres. (Bijvoorbeeld Hiphop, Commerciële muziek, Urban arts & Reggae) (Interview XI – Dennis Vandebroek, zie bijlage 11) Ook deze genres en kunstvormen kampen in het Vlaamse muzieklandschap met een ondervertegenwoordiging. (Verslag Popraad Brugge, 2023) Het aanpakken van de ondervertegenwoordiging van deze kunstvormen ligt jammer genoeg niet binnen het bestek van deze scriptie.

Wat we kunnen concluderen is dat er wel degelijk een ondervertegenwoordiging is van bepaalde religieuze en etnische groepen binnen de dancemuziek. Deze ondervertegenwoordiging is echter niet te wijten aan een bepaalde vorm van discriminatie of vooringenomenheid van programmatoren. De lagere participatiegraad is te wijten aan een botsing tussen de waarden van bepaalde geloofsovertuigingen en trends in muzieksmaak die lichtelijk verschillen als gevolg van culturele factoren. Aangezien culturele achtergrond geen obstakel vormt voor artiesten die willen starten met het uitbouwen van hun carrière, zullen we hiervoor dan ook geen concrete aanbevelingen formuleren.

4 Focus op organisaties (Mesoniveau)

Op mesoniveau spelen er ook verschillende actoren en organisaties een grote rol. Bij de aanpak van het onderwerp van dit onderzoek vormen zij ook een cruciale factor om drempels te verlagen. Ook het ontleden, analyseren en evalueren van de reeds bestaande ondersteuningsprogramma's zal essentieel zijn om tot een goed resultaat van het onderzoek te kunnen komen. Het evalueren van de impact en ontdekken van blinde vlekken in deze ondersteuningsprogramma's, zullen het fundament vormen waarop de aanbevelingen van dit onderzoek worden gebaseerd.

Ook het onder de loep nemen van de netwerken die zich gevormd hebben tussen deze organisaties is van belang. De manier waarop zij communiceren, ondersteuningsprogramma's stroomlijnen en samenwerken om structuur en eendracht te brengen binnen het werkveld is enorm leerrijk. Zo kunnen de verschillende belangenbehartigers elkaar ondersteunen en aanvullen. De samenwerking tussen deze actoren speelt daarom ook een essentiële rol in het verkleinen van de socio-culturele drempels die de doelgroep ervaart.

4.1 VI.BE

VI.BE is een organisatie die zich bezighoudt met het begeleiden en ondersteunen van artiesten in de Vlaamse muzieksector. Daarbij spelen ze een onmisbare schakel bij de ondersteuning van de sector. Dit doen ze door onderzoeken te voeren naar de stand van zaken binnen de sector en ondersteuning te bieden voor artiesten van alle niveaus en genres. Hun onderzoeken, publicaties en inzichten vormen dan ook de start van dit onderzoek. Binnen het Vlaamse muzieklandschap spelen zij een essentiële rol bij het begeleiden en ondersteunen van artiesten: "VI.BE zet zich in voor iedereen die actief bezig is met muziek – van absolute beginners tot doorwinterde pro's met internationale ambities – en in alle genres. Van lokaal tot internationaal." (Willekens et al., 2019)

Kennis

VI.BE is al jaren de bron van informatie en advies voor artiesten binnen de Vlaamse muzieksector. Ze proberen daarbij te focussen op het verlagen van drempels voor verschillende artiesten. Op hun site publiceren ze artikels die moeilijke fenomenen uit de muzieksector op een laagdrempelige manier proberen uitleggen. Deze artikels betreffen verschillende moeizame processen voor beginnende artiesten zoals muziekrechten, geldzaken, het zetten van de eerste stappen binnen hun carrière. (*Advies, z.d.*)

Daarbij maken ze vaak gebruik van beeldmateriaal om de boodschap nog toegankelijker te maken. Zo vormen ze een voorloper en unieke bron van ondersteuning voor artiesten in Vlaanderen. Verschillende experts zoals Johannes Fraeyman, Gilles de Boeck en een medewerker van Kurious gaven aan in hun interviews zelf gebruik te maken van de onderzoeken van VI.BE. Ook binnen dit onderzoek wordt uitvoerig gebruik gemaakt van de onderzoeken en bronnen van VI.BE. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14) (Interview II – Gilles de Boeck, zie bijlage 2) (Interview IV - Medewerker Kurious Agency, zie bijlage 4)

Platform

Op hun site biedt VI.BE de mogelijkheid aan artiesten om hun eigen profiel aan te maken. Met dit profiel kunnen zij zichzelf voorstellen op de artiestenpagina van het platform. Op deze manier kunnen organisatoren van evenementen op hun beurt scrollen door een catalogus van potentiële artiesten voor hun line-ups. Zo maakt VI.BE het eenvoudiger voor Vlaamse artiesten om zich te kunnen tonen binnen de sector.

Daarnaast biedt VI.BE de mogelijkheid aan organisatoren om podiumkansen weg te geven. Op hun site hebben ze een pagina waar je als organisator dj-contests kan organiseren. Op deze manier kunnen beginnende artiesten bladeren door een catalogus aan dj-contests waar ze aan kunnen deelnemen. Hierbij faciliteert VI.BE een manier waarop dj's eenvoudig kans kunnen maken op podiumkansen. (VI.BE, 2025d) Op deze manier verbinden zij artiesten met organisatoren en maken ze het makkelijker voor beginnende artiesten om hun eerste podiumkansen te krijgen.

Lokaal en Internationaal

Met hun ondersteuning probeert VI.BE enerzijds lokaal een verschil te maken, maar ook Vlaamse artiesten te ondersteunen bij het uitbouwen van een duurzame internationale carrière. Dit doen ze door steden, gemeenten en organisatoren te ondersteunen bij het uitbouwen en een duurzaam lokaal muziklandschap. (VI.BE, 2025a) Zo ondersteunen ze verschillende steden zoals Diest, Mol en Sint-Niklaas bij het uitbouwen van een lokaal muziekbeleid. (VI.BE, 2025c) Hiervoor maken ze gebruik van verschillende soorten formats, zoals het ondersteunen van bepaalde evenementen, adviseren van lokale beleidsmakers en het organiseren van popraden. (VI.BE, 2025b) Daarnaast bundelen ze verschillende kansen op Internationaal niveau om deze meer toegankelijk te maken voor Vlaamse artiesten. Zelf schrijft de organisatie op hun website: "VI.BE ondersteunt artiesten en hun omkadering bij het uitbouwen van een duurzame internationale carrière." (VI.BE, z.d.-c)

Projecten

Jaarlijks organiseert VI.BE een aantal projecten om de muzieksector te ondersteunen. Soundtrack is een wedstrijd voor jonge artiesten waarbij ze bovenop verschillende podiumkansen ook een jaar aan professionele begeleiding kunnen winnen. (VI.BE, z.d.-e) Daarnaast organiseren ze ook Stoemp!, waarbij ze jonge organisatoren ondersteunen bij het organiseren van concerten. (VI.BE, z.d.-f) Verder promoten ze lokale artiesten met initiatieven zoals De week van de Belgische muziek, Music Industry Awards en lokale helden. Al deze initiatieven zijn enorm bewonderenswaardig en hebben een grote impact op het Belgische muzieklandschap.

Voor ondersteuning van dj's en producers hebben ze verschillende samenwerkingen met andere organisaties zoals Het Depot en Trix. Door de projecten van andere organisaties uit het werkveld te ondersteunen, vervult VI.BE een essentiële rol binnen het Vlaamse muzieklandschap. Jammer genoeg zijn deze initiatieven vaak gefocust op livemuziek. Aangezien dancemuziek en nightlife-cultuur steeds populairder worden, zou het interessant kunnen zijn om deze concepten bij te schaven zodat ze beide doelgroepen ondersteunen. Zo wordt er op het kansenplatform bijvoorbeeld een onderscheid gemaakt tussen verschillende live-genres, maar blijven dj's en producers geclassificeerd onder "electronic". Door een onderscheid te maken tussen de verschillende genres zouden dj's en producers vanuit niche-genres zich sneller aangesproken kunnen voelen om frequenter de kansen te checken. (VI.BE, 2025d)

Tools

Op hun site stellen zij ook twee ontzettend waardevolle tools beschikbaar. Enerzijds heb je een tool waarmee live-artiesten nieuwe bandleden kunnen vinden, maar die tool is minder relevant voor onze doelgroep. Wat wel enorm nuttig is, is een duidelijke kaart van de beschikbare repetitieruimtes voor artiesten in Vlaanderen. (VI.BE, z.d.-d) Op deze kaart kan je zo'n 24 locaties vinden waar dj's hun vaardigheden kunnen gaan bijschaven. Deze tool zorgt ervoor dat het vinden van repetitieruimtes vergemakkelijkt wordt. Ondanks het lage aantal repetitieruimtes is het enorm waardevol dat je ze allemaal kan terugvinden op dezelfde plek.

Bereikbaarheid

Hoewel VI.BE op hun site steeds aangeeft dat ze via advies@vi.be of hun telefoonnummer openstaan om advies aan te bieden aan artiesten, lijkt de drempel voor veel artiesten hoog. (*contact*|VI.BE, z.d.) Peter Decuypere geeft aan dat VI.BE voor sommige artiesten

kan aanvoelen als een gecentraliseerde organisatie. Doordat ze zich binnen het Brusselse milieu bewegen en geen afgevaardigden hebben per regio (zoals bijvoorbeeld bij organisaties zoals *Formaat* vzw wel het geval is (*Contact|Formaat*, z.d.)), kan dit een drempel vormen voor bepaalde artiesten uit andere regio's. (Interview VIII – Peter Decuypere, zie bijlage 8)

Ook geven andere experts zoals Andreas Janssens en Dennis Vandebroek aan dat ze nog nooit van de organisatie gehoord hebben. (Focusgroep – zie bijlage 15) (Interview XI – Dennis Vandebroek, zie bijlage 11) Ondanks de uitvoerige pogingen van VI.BE om het werkveld zo goed mogelijk te ondersteunen, bereiken ze toch nog niet alle artiesten en organisatoren. Het lijkt me dan ook belangrijk voor de organisatie om de komende jaren in te zetten op het bereiken van alle artiesten en zichzelf meer kenbaar te maken binnen alle niches binnen de sector.

4.2 Privé-initiatieven

Privé-initiatieven zoals *Plug the jack* in Brussel, Antwerpen en Luik, bieden laagdrempelige, kwalitatieve repetitieruimtes en studio's aan. Ze faciliteren dj's en producers om hun vaardigheden verder uit te kunnen diepen zonder dat ze hiervoor peperdure apparatuur moeten aanschaffen. Voor veel organisaties in het werkveld, kan dit initiatief fungeren als inspiratiebron. (Verslag Popraad Brugge, 2023) Zij spelen momenteel een essentiële rol in ondersteunen van verschillende artiesten binnen het Vlaamse cultuurlandschap. (van Keer, 2007)

Toch kaart het bestaan van een commerciële speler die laagdrempelig professionele apparatuur beschikbaar stelt een tekort aan deze initiatieven aan. Het (blijven) bestaan van een commerciële speler, die laagdrempelig professionele apparatuur beschikbaar stelt, geeft aan dat er een tekort aan deze initiatieven is. Dat dj's willen betalen voor deze infrastructuur, is een signaal dat zij de weg naar het laagdrempelige en/of gratis aanbod niet vinden of niet kunnen boeken door plaatsgebrek of door afstand.

Ondanks deze relatief lage huurprijs, is dit voor veel kansarme personen nog steeds geen oplossing. De organisatie biedt dj-studio's aan voor 12 euro per uur. Daarnaast bieden ze voor hetzelfde bedrag ook productie-studio's aan die je kan huren. (*Plug The Jack*, z.d.) Om de invloed van socio-economische status als drempel voor dj's en producers verder te verlagen, moet het tekort aan laagdrempelige repetitieruimtes dus nog verder opgelost worden. Initiatieven zoals *Jammings* van Kavka en de dj-studio van *Stelplaats* in Leuven kunnen hiervoor een oplossing bieden. (*Stelplaats*, z.d.) (*Jammings*, z.d.)

Om de impact van deze initiatieven verder te onderzoeken ging ik langs bij Jammings. Het meest opvallende aan dat bezoek is dan ook dat de voorziene plaatsen allemaal volzet waren. Ook dit duidt op een duidelijke vraag die niet beantwoord wordt door de reeds bestaande initiatieven. Ondanks dat een aantal initiatieven zich al bezighouden met het faciliteren van deze mogelijkheden, is er nog steeds meer vraag dan het aanbod kan trekken.

Terwijl deze initiatieven dus al een reële meerwaarde vormen voor de Vlaamse muzieksector, lijkt er voor mij toch nog ruimte voor verbetering. Zo kwam ik op mijn eindejaarsreis doorheen Berlijn een interessante plaats tegen. House of music, is gesitueerd midden in het historisch R.A.W. in Friedrichshain-Kreuzberg en is een ontmoetingsplaats voor creatievelingen. (House of Music, z.d.) In tegenstelling tot de meeste Vlaamse repetitieruimtes, wordt er ruimte voorzien voor artiesten om samen te creëren, maar ook te verbinden. Zo is er een heel gezellige bar waar artiesten elkaar kunnen ontmoeten. Het lijkt me dus interessant voor organisaties in Vlaanderen om hier inspiratie uit te putten. Op deze manier kunnen repetitieruimtes enerzijds voor een relatief lage prijs materiaal aanbieden, maar ook een ontmoetingsplaats voor artiesten aanbieden om gemeenschapsvorming te stimuleren.

4.3 Jeugdhuizen

Jeugdhuizen vormen volgens Johannes Fraeyman van Formaat vzw een ideale plaats om laagdrempelig en informeel ondersteuning aan te bieden aan beginnende dj's om hun carrière uit te bouwen. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14) Ze kunnen dit waarmaken door zowel infrastructuur aan te bieden, als het voorzien van laagdrempelige podiumkansen. Ook Jo Eelen, beter bekend als Used, geeft aan dat zijn lokale jeugdhuis een meerwaarde heeft gevormd voor zijn carrière. Door de podiumkansen die hij kreeg van zijn lokale jeugdhuis, heeft hij zich verder kunnen ontwikkelen tot professionele dj. (Jeugdhuis Wollewei, 2021)

Toch is het de laatste jaren volgens Johannes Fraeyman moeilijk voor jeugdhuizen om deze podiumkansen te blijven aanbieden. Zo sluiten immers veel jeugdhuizen hun deuren door een tekort aan geëngageerde vrijwilligers, problemen met buurtbewoners of problemen met lokale besturen. Jongeren worden minder snel aangetrokken tot kleinschalige events en vinden de inkomstprijzen vaak te duur. Hierdoor wordt het steeds moeilijker voor jeugdhuizen om podiumkansen te blijven bieden aan opkomend talent en wordt het moeilijker om als kleine artiest aan podiumkansen te geraken. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14)

Volgens Johannes Fraeyman is er dus een tekort aan doorgroeimogelijkheden voor beginnende artiesten vanuit hun lokale jeugdhuisen richting gesubsidieerde zalen. Hij hamert hierbij op het belang van samenwerking tussen deze verschillende spelers. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14) Ook Samuel Allaman van Kavka merkt op dat verschillende actoren binnen de Vlaamse muzieksector wel hun eigen ding doen, maar dat samenwerkingen uitblijven. (Interview X – Samuel Allaman, zie bijlage 10) Door een samenwerkingsverband op te zetten, zouden deze verschillende plekken elkaar kunnen ondersteunen en ervoor zorgen dat talentvolle dj's terug kunnen doorgroeien vanuit deze laagdrempelige podiumkansen.

Ook binnen jeugdhuisen vinden we verschillende laagdrempelige dj-studio's terug. (VI.BE, z.d.-d) Deze initiatieven vormen een aanvulling op het tekort van laagdrempelige repetitieruimtes binnen de Vlaamse muzieksector. Jeugdhuisen zijn vaak voorzien van materiaal om dj's te ondersteunen en kunnen daarom dus fungeren als informele leerschool voor dj's. Ook biedt een jeugdhuis een plaats waar deze opkomende dj's hun eerste contacten binnen de muzieksector kunnen leggen. Op deze manier kunnen jeugdhuisen vanuit een unieke positie meewerken aan het verlagen van drempels voor dj's en producers in hun omgeving.

4.4 Gesubsidieerde zalen

In Vlaanderen bekleden gesubsidieerde zalen een belangrijke rol binnen de muzieksector. Volgens Mike Naert van Het Depot is het de taak van gesubsidieerde concertzalen om artiesten te ondersteunen en een gezond muzieklandschap te waarborgen. Op deze manier kunnen deze werkingen het commerciële circuit ondersteunen. (Interview V – Mike Naert, zie bijlage 5) Daarnaast is het belangrijk dat het geld van de verkregen subsidies ook correct ingezet wordt. Bij de aanvraag van subsidies, gaan deze concertzalen een engagement aan om zich in te zetten voor één of meerdere van de functies van het Kunstendecreet. Door de verkregen subsidies, zitten deze engagementen verweven in de missie van deze organisaties. (Fabre, 2021) Doordat deze scriptie aansluit bij de beoordelingscriteria van het Kunstendecreet, kan het een leidraad vormen voor het efficiënt inzetten van het verkregen kapitaal.

De subsidies die gesubsidieerde concertzalen ontvangen, scheppen volgens Mathilde Luijten mogelijkheden om actief bezig te zijn met het verlagen van de drempels waarop deze bachelorproef zich toespitst. Deze specifieke groep organisaties hebben de mogelijkheid om risico's te nemen met een maatschappelijk doel die andere, commerciële spelers zich niet kunnen veroorloven. Zo ligt de focus bij de programmatie van Trix bijvoorbeeld vaker op het aanbieden van podiumkansen aan doelgroepen die moeilijkheden

ervaren bij het toetreden tot de sector. Zo bieden ze FLINTA*-workshops aan en proberen ze steeds aandacht te hebben voor inclusiviteit en diversiteit bij het opstellen van hun line-ups. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3)

Daarbij gelooft event-expert Peter Decuypere dat subsidies steeds een investering zijn van de overheid. De overheid investeert in deze organisaties om kosten uit te sparen op andere gebieden. (Interview VIII – Peter Decuypere, zie bijlage 8) Zo draagt de culturele en creatieve sector bij tot een welvarende economie. Volgens cijfers van VLAIO is een aanzienlijk deel van de Vlaamse werkzame personen, zo'n 7,46%, werkzaam binnen de creatieve sector. Daarbij draagt de creatieve sector bij tot zo'n 5,18% van de totale bruto toegevoegde waarde in Vlaanderen. (*Culturele en creatieve sector goed voor 5,18% van Vlaamse economie* | VLAIO, 2025) Daarnaast wijst onderzoek uit dat de culturele sector bijdraagt aan het bevorderen van mentale weerbaarheid en sociale cohesie. (Campbell, 2024) Op deze manier wordt het dus al snel duidelijk dat subsidies een belangrijke investering zijn waarbij we op verschillende niveaus van de samenleving vruchten afwerpen.

De rol van gesubsidieerde concertzalen bestaat er dan ook in om een gezonde muzieksector uit te bouwen en te waarborgen. Deze bachelorproef focust dan ook op het proberen ondersteunen van deze werkingen bij deze belangrijke missie. In wat volgt zullen we bespreken welke criteria het kunstendecreet hanteert om subsidies uit te delen en hoe deze scriptie hierbij kan helpen.

Functies van het Kunstendecreet

Bij het opstellen van hun beleidsplan moeten gesubsidieerde organisaties binnen de muzieksector aangeven op welke van de vijf functies van het kunstendecreet ze willen gaan inzetten. Daarbij hebben ze de keuze uit: productie, presentatie, participatie, en reflectie. Bij hun aanvraag kunnen ze dan ook aangeven op welke en hoeveel functies ze willen focussen in de komende periode. (Fabre, 2021) Deze scriptie geeft aanbevelingen die nauw aansluiten bij elk van deze functies. Op deze manier probeert deze bachelorproef voor elke gesubsidieerde organisatie binnen de muzieksector een handvat te bieden om in te zetten op hun gekozen functies. In wat volgt gaan we nader in op de verschillende linken tussen de functies en de aanbevelingen van deze scriptie.

De eerste functie binnen het Kunstendecreet is ontwikkeling. Binnen deze functie ligt de focus op het begeleiden en ondersteunen van artistieke praktijken en talentontwikkeling. Daarbij wordt ook gekeken naar de zakelijke ondersteuning die deze organisaties bieden aan artiesten. (Departement Cultuur, Jeugd en Media, 2021) Binnen deze scriptie worden verschillende ondersteuningsprogramma's aangekaart en worden er suggesties gedaan om

hun efficiëntie te verhogen. Daarbij wordt ingezoomd op de pijnpunten en blinde vlekken die zich momenteel nog voordoen bij deze initiatieven. Zo is er nog een duidelijk tekort aan laagdrempelige repetitieruimtes (zie 3.5 en 4.2), zakelijke ondersteuning (zie 3.6) en is er een nood aan doorgroei-trajecten om de efficiëntie van workshops te verhogen.

De tweede functie van het Kunstendecreet is productie. Hierbij wordt gefocust op het creëren, ontwikkelen en promoten van artistieke werken. Dat houdt in dat organisaties actief gaan meewerken aan het produceren van nieuwe muziek. Daarbij wordt gekeken naar de manier waarop deze werken tot stand komen, de manier waarop organisaties samenwerken met anderen om tot deze resultaten te komen en de manier waarop organisaties inzetten op het naar buiten brengen van deze werken. (Departement Cultuur, Jeugd en Media, 2021) Door een pleidooi te voeren voor de muzikale meerwaarde van dj's en producers binnen de Vlaamse muzieksector, tracht deze bachelorproef organisaties te stimuleren in te zetten op het produceren van dancemuziek. Dit kunnen ze verwezenlijken door samenwerkingen, zoals residenties, aan te gaan met dj's en producers en hen te ondersteunen bij het schrijven van nieuwe muziek. (zie 3.3)

De derde functie van het Kunstendecreet is presentatie. Hierbij staat het tonen van muzikale producten en talenten van artiesten aan een publiek centraal. Daarbij wordt gekeken naar de kwaliteit van de programmatie en de manier waarop de organisatie inzet op het verbreden van de publiekswerving. (Departement Cultuur, Jeugd en Media, 2021) Binnen deze scriptie wordt meermaals gehamerd op een tekort aan laagdrempelige podiumkansen voor dj's en producers. Door dancemuziek te programmeren en hierbij oog te hebben voor opkomend talent, kunnen organisaties bijdragen aan het verkleinen van deze problematiek. Daarnaast kunnen gesubsidieerde concertzalen bijdragen aan het verlagen van stigma's door het DIY-stigma van deze evenementen te doorbreken en op een professionele, georganiseerde manier deze genres aan te bieden. Door gevestigde waarden te boeken, kunnen zalen ruimte vrijmaken op hun line-ups om ook opkomend talent een podium te bieden. Zo kunnen zij zonder veel risico te nemen, toch doorgroeimogelijkheden bieden aan opkomende artiesten. Verschillende zalen zoals Trix, AB en Het Depot hebben hier al stappen in ondernomen, toch zijn deze ontwikkelingen niet in evenwicht met de stijgende populariteit van de dance-genres.

De vierde functie van het Kunstendecreet is participatie. Deze functie legt de nadruk op het toepassen van visies en concepten die dienen tot het uitdiepen van de beleving van kunstvormen. Hierbij wordt gefocust op maatschappelijke thema's zoals socio-culturele diversiteit. (Departement Cultuur, Jeugd en Media, 2021) Deze scriptie is op zoek naar de obstakels waar dj's en producers binnen de Vlaamse muzieksector tegenop lopen. Daarbij wordt dieper ingegaan op de manier waarop factoren zoals ongelijke genderverhoudingen,

socio-economische status, culturele achtergrond, leeftijd en personen met een beperking. (zie 4) Zo biedt deze bachelorproef een actuele analyse van de impact van elk van deze factoren en suggesties voor verdere aanpak van ongelijkheden. Zoals reeds vermeld suggereren verschillende experts zoals Mathilde Luijten en Marthe Rutten dat positieve discriminatie een belangrijk wapen kan zijn in de strijd tegen discriminatie. Daarbij kan het specifiek uitnodigen van bepaalde groepen mensen via exclusieve workshops essentieel zijn om bepaalde doelgroepen te bereiken. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3) Door deze positieve discriminatie toe te passen, is het mogelijk om blijvende verandering teweeg te brengen. Zo stelt Marthe Rutten van Het Depot dat het toepassen van deze positieve discriminatie uiteindelijk zichzelf irrelevant zal maken. (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7)

De vijfde functie van het Kunstendecreet is reflectie. Hierbij staat het stimuleren van de reflectie over kunstvormen centraal. Voor dit criteria is het belangrijk dat er op een toegankelijke en kwalitatieve manier gereflecteerd wordt over de manier waarop men bepaalde muziekvormen creëert en percipieert. (Departement Cultuur, Jeugd en Media, 2021) Zo kunnen gesubsidieerde organisaties zowel intern als met externen reflecteren over de manier waarop dancemuziek ervaren wordt door de maatschappij. Hierbij is het belangrijk oog te hebben voor dingen die fout lopen, maar ook voor de dingen die een positieve impact nalaten. Hierbij is het belangrijk dat gesubsidieerde concertzalen deze 'good practices' kunnen borgen. Daarnaast moeten organisaties steeds ook oog hebben voor de dingen die goed lopen en hierin patronen opmerken. Ook is het belangrijk dat organisaties inzetten op het bundelen en distribueren van deze informatie zodat hij toegankelijker wordt. Deze kennis bevat zowel artistieke kennis, alsook technische kennis. Daarbij kunnen organisaties door het publiceren van rapporten over 'good practices' ontwikkelingen in gang zetten die de positie van bepaalde genres kan veranderen doorheen de tijd. Zo kan het werkveld samenwerken en kunnen verschillende organisaties elkaar ondersteunen in het oplossen van moeilijke kwesties met betrekking tot het programmeren van dancemuziek.

4.5 Commerciële circuit

Verschillende experts met ervaring binnen het commerciële circuit zoals Seppe Maesen, Koen Leysen en Peter Decuypere geven aan dat inclusiviteit en diversiteit niet enkel belangrijk zijn voor gesubsidieerde zalen. Experts geven aan dat verschillende commerciële spelers, hoewel de focus ligt op muzikale waarde, ook kijken naar de inclusiviteit van hun line-ups. (Interview XII – Koen Leysen, zie bijlage 12) (Interview IX – Seppe Maesen, zie bijlage 9) (Interview VIII – Peter Decuypere, zie bijlage 8) Ondanks het feit dat deze commerciële spelers geen juridische verplichtingen hebben om hier

rekening mee te houden, is dit een positieve vaststelling. Hoewel een aantal morele implicaties en eventuele verplichtingen van toepassingen kunnen zijn, vallen ze niet binnen het bestek van dit onderzoek. Daarbij is het belangrijk op te merken dat deze focus nog niet in het hele commerciële veld terug te vinden is. Toch hebben grote Vlaamse festivals zoals Pukkelpop, Dour, Rock Werchter en Rampage al oog voor inclusiviteit en diversiteit bij hun programmatie. Zo liet Rampage Open Air 2024 zelfs een stage programmeren door Sicaria, een vrouwelijke dj van kleur. Op deze manier dragen ze bij aan een divers en inclusief landschap. (Rampage, 2025)

Zoals reeds vermeld hebben deze organisaties geen verplichting om oog te hebben voor de inclusie van hun line-ups. Toch geloven verschillende artiesten en experts dat het voordelig kan zijn voor de inkomsten van een festival om rekening te houden met deze factoren. Het kan daarom interessant zijn voor commerciële spelers om diverse en inclusieve line-ups te installeren. Door deze stappen te ondernemen, kunnen deze spelers een breder doelpubliek aanspreken en nieuwe feestgangers aantrekken. (Souza, 2018) Hoewel deze relatie verder moet onderzocht worden, is het een interessante manier voor clubs en festivals om hun publiek te proberen verbreden. Ook werd in verschillende expertinterviews aangehaald door de respondenten dat het interessant kan zijn om juist deze groepen te boeken. Zij springen vaak sneller in het oog doordat ze verschillen van het klassieke beeld van een blanke cis-man die achter de decks staat.

Ook kan het voordelig zijn voor deze clubs om slimme samenwerkingen aan te gaan met gesubsidieerde zalen en zelfs jeugdhuisen. Zo kunnen zij, door goed contact te onderhouden, als eerste nieuwe opkomende talenten opmerken en programmeren. Op deze manier kunnen commerciële spelers baat halen uit de ondersteuning die gesubsidieerde spelers bieden aan de sector. Hoewel deze manier van samenwerken vandaag nog uitblijft, kan het creatief omspringen met deze mogelijkheden leiden tot een gezondere sector.

Zo kunnen we concluderen dat het voordelig kan zijn voor commerciële spelers om in te zetten op maatschappelijke thema's. Met deze bachelorproef wil ik deze clubs, evenementen en festivals dan ook proberen te inspireren en aan te zetten om bewust te zijn van de rol die zij hierin kunnen spelen. Hoewel ze geen maatschappelijke verplichtingen hebben, betekent dat niet dat ze geen maatschappelijke engagementen kunnen aangaan.

4.6 Online beeldmateriaal

Een belangrijke leerschool voor het merendeel van de dj's en producers in Vlaanderen is online beeldmateriaal dat beschikbaar is op het internet. Volgens Gilles de Boeck is het

bijna kenmerkend voor Vlaamse dj's dat ze hun vaardigheden hebben kunnen ontwikkelen via online beeldmateriaal. (Interview II – Gilles de Boeck, zie bijlage 2) Dit beeldmateriaal wordt beschikbaar gesteld door heel veel verschillende spelers in de sector, maar vooral door geëngageerde individuen over de hele wereld. Omdat dit online beeldmateriaal zo'n grote rol spelen in de ontwikkeling van dj's kan het waardevolle opties bieden voor organisaties binnen het werkveld om ondersteuning te bieden aan artiesten. Aangezien dit beeldmateriaal wordt verspreid door een groot aantal verschillende personen over de hele wereld, is het moeilijk om dit bij één organisatie te plaatsen. Toch is het jammer dat organisaties binnen de Vlaamse muzieksector niet meer gebruik maken van de mogelijkheden die dit didactisch materiaal te bieden heeft. In wat volgt zullen we bespreken op welke manieren organisaties gebruik kunnen maken van online beeldmateriaal om verder te werken aan het verlagen van drempels binnen de Vlaamse muzieksector.

Tot nu toe hebben gesubsidieerde concertwerkingen en organisaties zoals VI.BE wel gebruik gemaakt van online beeldmateriaal, maar zien ze nog steeds een aantal mogelijk opties over het hoofd. Zo gebruikt VI.BE al online beeldmateriaal om bepaalde regelgevingen uit te leggen. (VI.BE, 2025f) Daarnaast bieden concertzalen soms kleine inzichten aan in hun ondersteuningsprogramma's of uploaden ze korte muzikale sessies van hun residenten. (*Trix - YouTube*, z.d.) Ondanks het feit dat deze video's al gemaakt worden, is de frequentie waarin deze organisaties uploaden vaak niet enorm hoog. Er is dus nog veel ruimte voor deze werkingen om hiermee aan de slag te gaan.

Volgens Peter Decuypere is één van de belangrijkste zaken om mensen te activeren en groepen aan te trekken tot het vak, mensen inspireren. Dit kan doordat zalen spraakmakende en inspirerende figuren aan het woord laten en hun verhaal de wereld in sturen. Door gepassioneerde artiesten aan het woord te laten, bestaat de kans dat kijkers van dit online beeldmateriaal zich kunnen inleven in de leefwereld van de artiest. Op deze manier kunnen de inspirerende verhalen de motivatie van beginnende artiesten aanwakkeren. (Interview VIII – Peter Decuypere, zie bijlage 8)

Daarnaast kosten workshops volgens Marthe Rutten en Samuel Allaman vaak ontzettend veel tijd en middelen voor gesubsidieerde zalen. (Interview X – Samuel Allaman, zie bijlage 10) (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7) Door online beeldmateriaal beschikbaar te stellen waarin de materie van de workshops op een laagdrempelige manier uitgelegd wordt, kunnen gesubsidieerde zalen effectiever ondersteuning bieden aan beginnende artiesten. Dit online beeldmateriaal maken is minder tijdsintensief dan het uitwerken en geven van workshops. Daarbij zijn de groepen van de workshops vaak beperkt, terwijl online beeldmateriaal geen limiet kent op het aantal kijkers.

Volgens Mathilde Luijten is het grootste pijnpunt van reeds bestaande initiatieven dat ze vaak geen doorgroeimogelijkheden bieden. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3) Door een combinatie van beginnerslessen om te vormen tot beeldmateriaal en doorgroei-trajecten aan te bieden binnen de concertzalen, kunnen gesubsidieerde spelers op een kostenefficiënte manier een heleboel ondersteuning aanbieden.

5 Link met sociaal-cultureel werk

Deze bachelorproef betoogt een sociaal-culturele kijk op ontwikkelingen die zich afspelen binnen de muzieksector. Deze denkwijze staat haaks op de commerciële doeleinden van verschillende actoren binnen de sector. Door deze twee manieren van denken te verzoenen, beoogt deze scriptie een reële bijdrage te leveren aan de manier waarop de sector omgaat met bepaalde drempels en doelgroepen. Daarbij is het dan ook belangrijk om impact te creëren die door zowel de sociale sector, als de muzieksector gepercipieerd wordt als een meerwaarde.

Zo worden verschillende functies van het sociaal-cultureel werk gebruikt om een holistische aanpak van de problematieken binnen de muzieksector te voorzien. In wat volgt zullen we het onderzoek daarom telkens betrekken op de verschillende functies van sociaal werk zoals Socius ze beschrijft. (*Rollen en functies*, z.d.) Daarnaast kan deze manier van aanpakken een extra ondersteuning bieden bij het opstellen van de subsidiedossiers van de gesubsidieerde zalen. (Departement Cultuur, Jeugd en Media, 2021)

5.1 Cultuurfunctie

De cultuurfunctie van het sociaal werk focust zich op het “doelgericht creëren, deelnemen, bewaren en delen van cultuur”. Hierbij draait het zowel om personen te betrekken bij het creëren van kunst, als het aansporen van cultuurparticipatie. Het is van groot belang dat er oog is voor het in stand houden en delen van verschillende kunstvormen. (Jaminé & Eeckhaut, 2023a)

Het doel van deze scriptie is het participeren en deelnemen aan cultuur laagdrempeliger te maken. Door het aanpakken van hindernissen die dj's en producers in Vlaanderen ervaren, stimuleert dit onderzoek cultuurparticipatie voor zij die dat willen. Daarbij ligt de focus van dit onderzoek op de artistieke waarde van de artiesten eerder dan de commerciële waarde. Met deze insteek probeert het onderzoek organisaties te stimuleren om artiesten te ondersteunen bij het creëren en delen van deze genres. Centraal staat dancemuziek als een medium waardoor dj's en producers de kans krijgen om cultuur te kunnen creëren, delen en beleven. Daarbij stelt de scriptie de manier waarop dancemuziek en nightlifecycle-cultuur gepercipieerd worden door de sector in vraag. Doordat deze bachelorproef onderzoekt op welke manier de nightlifecycle-cultuur tot stand komt, ondersteund wordt en verder geëmancipeerd kan worden, is er een duidelijke link te trekken met de cultuurfunctie.

5.2 Gemeenschapsvormende functie

De gemeenschapsvormende functie van het sociaal werk is erop uit om “doelgericht ondersteunen en faciliteren van processen en praktijken die leiden tot vormen en ondersteunen van groepen en gemeenschappen of versterken van de interactie tussen groepen en gemeenschappen;”. Zo onderscheidt deze functie twee begrippen: ‘bonding’ en ‘bridging’. Bij ‘bonding’ gaat het erover dat men probeert gelijkgestemden te verbinden en de onderlinge relaties te versterken. Anderzijds heb je ook ‘bridging’ waarbij sociaal werkers proberen bruggen te bouwen tussen personen die van elkaar verschillen. (Jaminé & Eeckhaut, 2023b)

De voornaamste doelstelling van deze scriptie is het verlagen van drempels voor dj’s en producers. Hierbij wordt gefocust op het verlagen van drempels voor personen die doorgaans minder aansluiting vinden bij het stereotype beeld van een dj dat in de laatste 20 jaar heerste. Op deze manier probeert de scriptie bruggen te bouwen tussen deze verschillende groepen mensen en de slaagkansen van carrières zo eerlijk mogelijk te maken. Ook tracht deze scriptie een beeld naar voren te schuiven over nightlife-cultuur dat ingaat tegen stigma’s die binnen onze samenleving in stand gehouden worden. Door gesubsidieerde concertzalen attent te maken van de culturele meerwaarde van dj’s en producers, tracht deze bachelorproef bruggen te bouwen tussen deze groep artiesten en de concertwerkingen.

Verschillende aanbevelingen uit dit onderzoek zijn erop gericht om de connecties binnen de gemeenschappen, waarbinnen dj’s en producers zich begeven, te versterken. Zo wordt er gehamerd op het belang van netwerken en plekken om samen te komen met gelijkgestemden zoals repetitieruimtes of workshops. Hierbij wordt gefocust op ‘bonding’ van gemeenschappen, waarbij het verbinden met andere personen aangemoedigd wordt om zo tot gezamenlijke groei te komen.

5.3 Maatschappelijke bewegingsfunctie

De maatschappelijke bewegingsfunctie van het sociaal werk probeert mensen te stimuleren tot een verandering in het denken. Daarbij is het belangrijk te kijken naar de manier waarop we de maatschappij inrichten en te reflecteren over de manier waarop we handelen. Medezeggenschap van burgers is hierbij een essentiële stap om verandering teweeg te brengen. De maatschappelijke bewegingsfunctie probeert op die manier te streven naar een inclusieve, democratische en duurzame samenleving. (Jaminé & Eeckhaut, 2023d)

Deze scriptie probeert een bijdrage te leveren door de lezer bewust te maken van een aantal fundamentele problemen. Zo kaart het de ongelijkheden, die op de verschillende niveaus van de samenleving invloed hebben op dj's en producers in Vlaanderen, aan. Daarnaast stimuleert deze bachelorproef organisaties om deze kwesties op te merken en aan te pakken. Daarbij probeert het enerzijds gesubsidieerde organisaties te stimuleren om kritisch te kijken naar hun maatschappelijk engagement. Daarnaast tracht het een maatschappelijke verandering voor de doelgroep met zich mee te brengen. Op deze manier probeert deze bachelorproef ervoor te zorgen dat de nightlife-cultuur, muzieksector en samenleving een inclusievere plaats worden voor de doelgroep.

5.4 Leerfunctie

De leerfunctie van het sociaal werk probeert veilige leeromgevingen te faciliteren. Daarbij ligt de focus op het stimuleren van allerlei verschillende vormen van leren. Hierbij staat het effectief inzetten van middelen, strategieën en personen centraal. Leren ontstaat dan door een interactie van groepen of individuen met de voorziene faciliteiten. (Jaminé & Eeckhaut, 2023c)

Dit onderzoek probeert de cultuursector bewust te maken van enkele onderbelichte problematieken. (zie 6) Zoals reeds beargumenteerd, bestaat er een tekort aan ondersteuning bij het verbeteren van vaardigheden voor de doelgroep. Door oplossingen te bieden voor dit tekort, probeert deze scriptie organisaties te stimuleren om efficiënt leeromgevingen te creëren voor de doelgroep. Daarbij wordt gehamerd op het belang van workshops en een tekort aan doorgroei-trajecten. Hiermee stimuleert de scriptie organisaties om te leren van 'good practices' en te experimenteren met de aanbevelingen op het einde van het onderzoek.

6 Conclusies en aanbevelingen

Doorheen de laatste twee decennia is de rol van dj's en producers in Vlaanderen erg veranderd. Zo wordt er veel meer aandacht gevestigd op de diversiteit en inclusiviteit van line-ups. Daarbij is het veel goedkoper geworden om je eerste materiaal aan te schaffen. Ondanks deze positieve evolutie, hebben bepaalde drempels nog steeds een significante impact op de kansen die dj's en producers krijgen. Daarbij verschilt de impact die deze drempels hebben nog steeds enorm tussen de verschillende genres. Doorheen dit onderzoek is dan ook duidelijk geworden dat er nog steeds nood is aan organisaties die zich actief inzetten op het verkleinen van deze drempels. In wat volgt lijsten we de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek op. Voor elke bevinding, zullen we proberen een adequate aanbeveling te formuleren. Hierbij is het belangrijk dat zowel de artiesten, als de organisaties baat hebben bij het implementeren van de suggesties.

6.1 Kanttekening bij de aanbevelingen

De conclusies en aanbevelingen die ik formuleer in dit onderdeel van de scriptie leggen de voornaamste pijnpunten in de sector bloot. Hoewel we een lijst opstellen aan de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek, kunnen we niet alle resultaten opnieuw in de verf zetten. De keuze van onderwerpen zijn dan ook een gevolg van mijn persoonlijke interpretatie en gevoel van urgentie. Hierbij ligt de focus op het aanhalen van conclusies waarmee de sector onmiddellijk aan de slag kan.

Ook zijn er een aantal aanbevelingen die reeds aanwezig zijn binnen het werkveld. Deze initiatieven werden echter niet over het hoofd gezien tijdens het onderzoek. Het simpelweg oplijsten van elk initiatief binnen de sector zou immers leiden tot een oppervlakkige analyse van de situatie. Daarom wil ik benadrukken dat andere impactvolle initiatieven zeker niet vergeten zijn. Integendeel, werden ze gebruikt als bron van inspiratie voor het formuleren van de aanbevelingen.

Daarnaast zijn de aanbevelingen geformuleerd als suggestieve bevindingen zodat elke organisatie ze kan toepassing binnen hun eigen context en leefwereld. Op deze manier probeert het onderzoek rekening te houden met de beschikbaarheid van tijd en middelen die sterk verschilt tussen de organisaties in het werkveld. Op deze manier zullen de aanbevelingen kunnen dienen als inspiratiebron. Zo kunnen organisaties werken aan een inclusievere muzieksector op een toepasselijke manier binnen de respectievelijke contexten.

6.2 Sociaal-culturele drempels voor dj's en producers in Vlaanderen

In dit deel overlopen we de antwoorden op de eerste twee onderzoeksvragen:

Vraag 1:

Wat zijn de belangrijkste socio-culturele drempels die dj's en producers van dancemuziek ervaren bij het toetreden tot de Vlaamse muzieksector?

Vraag 2:

Hoe beïnvloeden socio-culturele factoren de kansen van dj's en producers van dancemuziek in de Vlaamse muzieksector?

Conclusie 1: Er is nood aan diepgaander onderzoek naar de invloed van sociaal-culturele drempels binnen deze specifieke context

Eerst en vooral wil ik stellen dat het reeds gevoerde onderzoek erg waardevol is. Het heeft gezorgd voor een stevig fundament waarop deze scriptie gebouwd is. Desalniettemin blijft het vaak ontzettend algemeen. Zo zijn er weinig bronnen die met voldoende diepgang op specifieke vormen van discriminatie binnen de Belgische muzieksector. Hierdoor is het moeilijk om diepgaand begrip te krijgen over de stand van zaken van deze drempels.

Internationaal onderzoek wijst echter aan dat er nog steeds reële drempels zijn binnen de muzieksector. Deze onderzoeken zijn specifiek en worden diepgaander onderzocht dan de Belgische situatie. Deze bronnen beschrijven dan ook situaties in termen van genderdiscriminatie en racisme. Hoewel deze bronnen ontzettend waardevol zijn, kunnen we ze niet generaliseren naar de Vlaamse situatie. Om sluitende conclusies te trekken over de stand van zaken in Vlaanderen is het dus essentieel dat diepgaander onderzoek gevoerd wordt.

Aanbeveling 1: Onderzoek naar specifieke vormen van discriminatie binnen bepaalde niches is essentieel (Macro-, meso- en microniveau)

Om een inclusieve en diverse muzieksector te garanderen is het belangrijk dat steunpunten en beleidsmakers steeds blijven inzetten op onderzoeken. Obstakels binnen de sector uitten zich steeds op verschillende manieren. Daarom is het belangrijk dat deze verschillen in acht worden genomen bij het voeren van onderzoek. Om reële impact te hebben op de beleving van zowel professionals als artiesten, is het belangrijk de hindernissen van deze personen te bekijken binnen hun eigen context.

Daarbij is het essentieel dat onderzoekers steeds blijven zoeken naar mogelijke drempels. Hoewel deze situaties steeds blijven evolueren en er al aanzienlijke stappen gezet zijn,

duidt onderzoek nog steeds op reële hindernissen voor bepaalde doelgroepen. Zo blijft het belangrijk steeds te blijven evalueren hoe het gesteld is met deze drempels in de sector, ook al lijken ze soms verkleind.

Ondanks dat ik dankbaar ben voor het reeds uitgevoerde werk, is het belangrijk dat onderzoek grondiger gevoerd wordt naar specifieke niches. Op deze manier kunnen ze tot een diepgaander begrip komen van de processen die van toepassing zijn op bepaalde doelgroepen. Het is belangrijk om deze processen te doorgronden zodat beleidsmakers kunnen bekijken of er specifieke pijnpunten zijn binnen hun regelgevingen. Daarnaast zullen organisaties op die manier beter kunnen bijstaan in het verlagen van hindernissen. Op deze manier kan diepgaander onderzoek naar specifieke drempels en contexten ervoor zorgen dat de sector efficiënt kan ingrijpen waar nodig. Zo kan onderzoek bijdragen aan het verlagen van discriminatie binnen de sector en de beleving van doelgroepen verbeteren.

Specifiek stel ik voor dat er onderzoek gevoerd wordt naar de processen die een ondervertegenwoordiging van diverse etnische profielen in de hand werken. Ook moet er diepgaander onderzoek gevoerd worden naar de gelijkwaardigheid van vrouwen binnen de sector. Ook is het interessant om binnen onderzoek distincties te maken tussen de verschillende soorten professionals binnen de sector.

Conclusie 2: De positie van minderheden binnen de Vlaamse muzieksector

Zo zijn ongelijke genderverhoudingen en een ondervertegenwoordiging van bepaalde etnische groepen doorheen de laatste jaren sterk aangepakt. (Zie 3) Daarnaast zijn er steeds meer initiatieven die zich ook inzetten tegen ongelijke genderverhoudingen, de discriminatie van personen met een beperking en discriminatie op basis van leeftijd. Door middel van positieve discriminatie en bewustwording van pijnpunten binnen de sector, is de positie van bepaalde groepen enorm veranderd. Zo wordt er doelbewust gebouwd aan inclusieve en diverse line-ups door grote festivals zoals Dour en Pukkelpop. (Interview IX – Seppe Maesen, zie bijlage 9) Daarbij zetten gesubsidieerde concertzalen specifiek in op het bereiken van deze doelgroepen met workshops. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3) Ondanks dat deze drempels actief worden tegengewerkt, is er nog steeds ontzettend veel werk aan de winkel. Het consequent blijven inzetten op de gelijkwaardigheid van alle artiesten en inclusiviteit van de sector is noodzakelijk. Daarom is het belangrijk dat organisatoren steeds oog blijven hebben voor specifieke doelgroepen zoals: vrouwen, personen uit de LGBTQIA+-community, personen met een beperking en personen met een niet Westerse herkomst.

Aanbeveling 2: Positieve discriminatie als wapen tegen systematische uitsluiting (Meso- en microniveau)

Hoewel de muzikale waarde die line-ups brengen uiteraard erg belangrijk is, is het noodzakelijk dat gesubsidieerde zalen consequent blijven inzetten op het diversifiëren van hun line-ups. Volgens verschillende experts is het dan ook mogelijk om positief te discrimineren zonder in te boeten op muzikale kwaliteit. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3) Hierbij is het belangrijk dat programmatoren steeds actief op zoek blijven gaan naar nieuwe opkomende talenten. Door te polsen bij artiesten die zelf tot deze doelgroepen behoren, kunnen programmatoren hun kennis makkelijk verdiepen over de mogelijkheden. Door deze artiesten actief kansen te bieden, kan er diepgaande verandering binnen deze niche in gang gezet worden.

Daarnaast is het belangrijk om deze doelgroepen actief toe te proberen leiden naar de kunstvorm. Het is daarbij steeds essentieel dat er oog is voor een veilige omgeving. Daarom is het interessant om te kijken naar de mogelijkheden van workshops en netwerkmomenten die specifiek bedoeld zijn voor doelgroepen zoals FLINTA*-personen. Op die manier kunnen organisaties ook het stichten van netwerken en collectieven stimuleren. Hierdoor kunnen ze specifieke gemeenschappen emanciperen, samenbrengen en toeleiden naar dancemuziek.

Positieve discriminatie blijft relevant, tot het zichzelf irrelevant maakt. (Interview VII – Marthe Rutten, zie bijlage 7) Daarom lijkt positieve discriminatie een ideale tool om te werken aan de emancipatie van gediscrimineerde doelgroepen. Om dit proces in gang te zetten en te weten hoe ze dit zo efficiënt mogelijk kunnen implementeren, halen ze best expertise vanuit de doelgroep aan boord. Hoewel dit niet hoeft te betekenen dat ze iemand in loondienst nemen, kan dit ook via een vrijwillig engagement. Op deze manier kunnen zalen efficiënt en duurzaam bouwen aan het verlagen van drempels en een inclusievere sector.

Conclusie 3: Financiële drempels blijven een reële impact hebben op de kansen van artiesten

Tijdens expertinterviews werd al snel duidelijk dat het voor veel artiesten nog steeds moeilijk is om hun carrière te bekostigen. Ondanks dat de drempel lager ligt dan een aantal jaar geleden, blijft het voor veel personen nog steeds enorm duur. Voor een grote groep mensen is de instapprijs dus nog altijd te hoog. Zo zagen we dat een groot deel van de Vlamingen over onvoldoende middelen beschikt om inschrijvingsgeld van dj-workshops te betalen. Omdat cultuurparticipatie een grote impact kan hebben op het welzijn van

verschillende groepen in de samenleving, is het van groot belang dat gesubsidieerde zalen inzetten op het verlagen van deze drempel. (Zie 3.2)

Aanbeveling 3: Inzetten op laagdrempelige ondersteuning en beschikbaar stellen van materiaal (Meso- en microniveau)

Aangezien veel concertzalen beschikken over professionele apparatuur voor dj's en producers, zouden ze kunnen kijken naar opties om deze beschikbaar te stellen voor opkomend talent. Hoewel dit niet meteen vanzelfsprekend lijkt, kunnen zalen op creatieve manieren bekijken hoe ze hier werk van kunnen maken. Zo kunnen ze de apparatuur enkel beschikbaar stellen op bepaalde momenten. Ook kunnen ze overwegen om vrijwilligerswerk te belonen met de mogelijkheid om apparatuur te gebruiken.

Daarnaast is het belangrijk om op een laagdrempelige manier ondersteuning aan te kunnen bieden. Zo is het belangrijk steeds te focussen op het faciliteren van workshops met een zo laag mogelijke inschrijvingsprijs. Hierbij kan het interessant zijn om hun residenten in te zetten bij het geven van bepaalde workshops. Wanneer de verlaging van inschrijvingsprijzen niet mogelijk lijkt, is het opnieuw interessant om een lager tarief te bieden in ruil voor vrijwilligerswerk.

Conclusie 4: De hoeveelheid laagdrempelige podiumkansen voor dj's en producers neemt af

Een grote problematiek binnen de sector lijkt het verdwijnen van laagdrempelige speelkansen. Zo sluiten verschillende jeugdhuizen hun deuren en is het vaak moeilijk voor opkomend talent om consistent boekingen te krijgen. (Interview XIV – Johannes Fraeyman, zie bijlage 14) Ook een oversaturatie van het aantal dj's draagt hiertoe bij. Door podiumkansen aan te bieden binnen gesubsidieerde zalen, kunnen hun programmatoren steeds technische vaardigheid valideren en verzekeren dat getalenteerde, gepassioneerde artiesten kansen krijgen binnen de sector. Hierbij kunnen ze steeds oog hebben voor de muzikale waarde die deze artiesten brengen, ongeacht socio-culturele factoren. Gesubsidieerde zalen kunnen dan ook bijdragen aan het voorzien van deze podiumkansen.

Aanbeveling 4: Gesubsidieerde zalen moeten proberen laagdrempelige podiumkansen te bieden aan dj's en producers van dance-genres (Meso- en microniveau)

Door consistent dancemuziek te programmeren, kunnen organisaties het tekort aan speelkansen in jeugdhuizen opvullen. Daarbij kan het interessant zijn om, al dan niet via VI.BE, dj-contests te organiseren. Op deze manier kunnen de zalen enerzijds op een

efficiënte manier nieuw talent ontdekken, anderzijds kunnen ze opkomend talent een podium bieden. Door creatief om te springen met deze mogelijkheden kunnen zalen een enorme impact teweegbrengen. Zo kunnen ze opkomend talent support-spots geven op line-ups waar ze grotere artiesten programmeren. Op deze manier maken ze waardevolle podiumkansen vrij voor deze artiesten.

Als ze hier nog verder in gaan, kunnen ze ook volledige line-ups weggeven aan opkomend talent. Hierbij is het zelfs interessant om te kijken naar verschillende wedstrijd-modellen. Zo kunnen ze beginnen met een wedstrijd op VI.BE, om daarna dj's live te laten tonen wat ze waard zijn. Dit model kan zoveel rondes bevatten als de organisatie zelf verlangt, waardoor ze per ronde opnieuw meer podiumkansen bieden aan opkomende artiesten. Door residenties of ondersteuning aan te bieden als prijs, kunnen de zalen hier zelf ook voordeel uit halen en verdere doorgroei-trajecten aanbieden.

Voor producers kunnen ze kijken naar de opties om producer-contests op te zetten. Daarbij kunnen ze creatieve opdrachten verwerken zoals een bepaald thema, het gebruik van bepaalde samples of zelfs het remixen van een plaat van één van de residenten. Als prijs, kunnen ze dan ondersteuning aanbieden bij het opstellen van een release-plan. Op deze manier kunnen ze de producers enerzijds aanzetten tot het creëren van nieuwe werken, anderzijds begeleiden in het professioneel aanpakken van hun releases.

Ook kunnen ze mogelijkheden overwegen om livestreams te organiseren. Voor deze livestreams kunnen ze plaatsen weggeven aan opkomende artiesten. Door creatief om te springen met deze aanbevelingen, kunnen ze op een bijna kosteloze manier toch bijdragen aan het bieden van kansen voor deze artiesten. Kortom, er zijn veel mogelijkheden voor zalen om opkomend talent te programmeren en steunen. Deze aanbeveling is er dan ook op uit om zalen te stimuleren en inspireren om hier creatief mee om te springen.

Conclusie 5: Nightlife programmeren is niet even vanzelfsprekend voor alle zalen

Verschillende organisaties en zalen geven aan dat er specifieke problematieken opduiken bij het programmeren van dancemuziek. (Zie 2.3) Doordat deze zalen hier niet aan gewend zijn, lijken deze nieuwe uitdagingen vaak onbegonnen werk. Toch is het belangrijk dat zalen zich beginnen verdiepen in het efficiënt omgaan met deze uitdagingen.

Dance muziek stijgt enorm in populariteit in de laatste decennia. Daarom is het belangrijk dat gesubsidieerde concertzalen nu al beginnen met het zoeken naar mogelijkheden om deze genres te kunnen installeren in hun zalen. Daarbij hebben gesubsidieerde zalen een grote rol in het vormgeven van de manier waarop dancemuziek evolueert over de komende

jaren. Ze kunnen een grote invloed uitoefenen op de manier waarop zowel hun bezoekers, de sector en lokale overheden kijken naar de kunstvorm.

Aanbeveling 5: Zalen kunnen hun kennis en expertise rond het installeren van nightlife-evenementen en dancemuziek uitdiepen en delen (Macro-en mesoniveau)

Gesubsidieerde zalen worden vaak gezien als heuse cultuurinstututen binnen de sector. Hierbij kunnen ze een pioniersrol opnemen in het aanpakken van de uitdagingen dat het organiseren van deze evenementen met zich meebrengt. Op deze manier kunnen ze aan lokale overheden tonen dat dancemuziek een culturele meerwaarde heeft en het stigma dat voortvloeit uit de DIY-cultuur, tegenwerken. Door samen te overleggen en communiceren over de manieren waarop ze omgaan met de uitdagingen, kunnen ze een meerwaarde bieden aan de eventensector. Hierbij kan het interessant zijn voor organisaties om hun manier van aanpak te communiceren via hun site. Door aan te geven dat de organisatie bepaalde maatregelen onderneemt om een veilige en inclusieve omgeving te garanderen, kunnen ze anderen informeren over de mogelijkheden.

Hierbij is het belangrijk dat zalen de juiste expertise binnenhalen om gepassioneerde, getalenteerde en innovatieve artiesten podiumkansen en ondersteuning te bieden. Zo is het van groot belang dat ze zich beginnen focussen op het aanbieden van residenties aan artiesten uit dance genres. Op deze manier kunnen ze bijdragen aan het verhogen van de kwaliteit die de Vlaamse nightlife-scene voortbrengt. Bij deze manier van aanpakken, kan men steeds teruggrijpen naar het NOOZO-principe. (Ahosa vzw, z.d.) Enkel op deze manier kunnen zalen zich voldoende informeren over niches en doelgroepen waar ze onvoldoende kennis over hebben.

6.3 Ondersteuningsprogramma's

In dit deel overlopen we de antwoorden op de vierde en vijfde onderzoeksvragen:

Vraag 3:

Hoe ervaren dj's en producers van dancemuziek de effectiviteit van de ondersteuning die ze ontvangen van gesubsidieerde concertzalen?

Vraag 4:

Welke bestaande initiatieven en programma's zijn er in Vlaanderen die dj's en producers van dancemuziek ondersteunen bij het overwinnen van deze drempels?

Conclusie 6: Er zijn al veel goede ondersteuningsprogramma's binnen het werkveld

Zoals reeds besproken, zijn er verschillende goede ondersteuningsprogramma's die aangeboden worden binnen het werkveld. Zo heb je Jammings van Kavka, residentieprogramma's, 45Toeren van Het Depot, verschillende workshops en nog zo veel meer. Deze initiatieven leveren al een grote bijdrage aan het aanpakken van obstakels voor dj's en producers in Vlaanderen. Toch blijft er een gebrek aan laagdrempelige ondersteuning binnen de sector bestaan. Daarom is het essentieel dat er consistent wordt gereflecteerd over de efficiëntie van deze initiatieven. (Zie 2.6)

Daarbij is het belangrijk dat organisaties steeds blijven herevalueren wat de impact is van deze initiatieven. Hierbij moet de impact van de ondersteuning centraal staan. Ook gaven verschillende organisaties aan dat het onderhouden van deze initiatieven vaak veel middelen en tijd kosten. (Interview X – Samuel Allaman, zie bijlage 10) Door steeds bij te leren over de impact die deze programma's met zich meebrengen kunnen we ze efficiënter en duurzamer maken.

Aanbeveling 6: Gesubsidieerde zalen moeten blijven inzetten op het vernieuwen en verbeteren van de reeds bestaande initiatieven (Macro-, meso- en microniveau)

Zoals reeds vermeld, is het enorm belangrijk om steeds te blijven herevalueren welke ondersteuning de doelgroep nodig heeft en hoe deze efficiënt kan aangeleverd worden. Daarbij is het belangrijk dat organisaties steeds aandacht geven aan het educatieve, gemeenschapsvormende en inspirerende aspect van deze initiatieven. De manier waarop andere organisaties uit het werkveld omgaan met de efficiëntie van hun ondersteuningsprogramma's, kan hierbij een niet te onderschatten bron van informatie vormen.

De impact van deze initiatieven kan verhoogd worden door het combineren van verschillende doelen. Zo kunnen organisaties inspiratie halen uit de manier waarop House of Music in Berlijn, het gemeenschapsvormende aspect koppelt aan materiële ondersteuning. Dit gemeenschapsvormende aspect wordt tot nu toe vaak over het hoofd gezien bij verschillende ondersteuningsprogramma's. Door bewustwording over de mogelijkheden die dit met zich meebrengt, kunnen organisaties ervoor zorgen dat artiesten zich meer gaan verbinden met zowel elkaar, als het werkveld. Een voorbeeld hiervan is het faciliteren van schrijverskampen waarbij artiesten met elkaar verbinden, creëren en leren van elkaar.

Daarnaast kan het expliciet betrekken van bepaalde doelgroepen (zoals FLINTA*-artiesten) zorgen voor een verhoogde deelname van deze personen. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3) Ook is het belangrijk om steeds het inspirerende aspect van rolmodellen in het oog te houden. (Interview VIII – Peter Decuypere, zie bijlage 8) Door inspirerende sprekers en mentors uit te nodigen, kan de impact van workshops verhoogd worden.

Een interessante insteek kan hierbij zijn om te overwegen om workshops voor beginners via online beeldmateriaal aan te bieden. Hierdoor kunnen organisaties, met relatief weinig tijd en middelen, inzetten op het aanbieden van kwalitatieve laagdrempelige ondersteuning. Door een combinatie van online beeldmateriaal en fysieke workshops aan te bieden kunnen organisaties de efficiëntie en impact van hun ondersteuning aanzienlijk verhogen. Hierbij kunnen ze beroepen op inspirerende figuren om de zichtbaarheid van deze workshops nog meer te verhogen. Een voorbeeld hiervan is het opnemen van een reeks video's waarin een bekende Belgische techno-dj laagdrempelig uitlegt hoe je dit genre best mixt.

Het is dan ook belangrijk om de impact over een langere periode in kaart te brengen. Zo geven experts aan dat deze ondersteuning onvoldoende doorgroeimogelijkheden biedt. Het kan dus interessant zijn voor organisaties om te kijken naar mogelijkheden om verdere, diepgaandere initiatieven aan te bieden aan opkomend talent. (Interview III – Mathilde Luijten, zie bijlage 3)

Conclusie 7: De weg naar ondersteuning is niet altijd even vanzelfsprekend

Verschillende experts gaven doorheen de interviews aan dat ze zich niet bewust zijn van de mogelijk ondersteuningsprogramma's die beschikbaar zijn. Daarbij zijn veel artiesten zich niet bewust van de ondersteuningsprogramma's die aangeboden worden binnen hun eigen omgeving. Dit toont aan dat de beschikbare ondersteuning onvoldoende bereikbaar is.

Hoewel initiatieven reeds betekenisvolle impact in de hand werken, is het belangrijk dat artiesten zich bewust zijn van de mogelijkheden. Voldoende zichtbaarheid en bereikbaarheid kunnen een bijdrage leveren in het vergroten van de impact van deze initiatieven. Door creatief na te denken over de manieren waarop organisaties hun ondersteuning naar buiten brengen.

Aanbeveling 7: Organisaties moeten proberen de zichtbaarheid van hun ondersteuning te verhogen (Macro- en mesoniveau)

Het is van groot belang dat organisaties zich steeds informeren over de beschikbare ondersteuning in het landschap. Op deze manier kunnen ze participanten van hun workshop doorverwijzen naar andere initiatieven en zo de impact van hun hulp verhogen. Ook kunnen ze zichzelf daarmee helpen bij het identificeren van blinde vlekken. Op deze manier kunnen ze verzekeren dat hun nieuwe initiatieven steeds aanvullend werken op het reeds beschikbare aanbod.

Hierbij speelt online zichtbaarheid een grote rol. Zo kan VI.BE de zichtbaarheid van deze initiatieven verhogen door een extra tool toe te voegen die artiesten helpt bij het vinden van de juiste ondersteuningsprogramma's. Daarnaast kunnen gesubsidieerde zalen op hun sites verwijzen naar andere soortgelijke initiatieven zodat artiesten zich steeds bewust zijn van alle mogelijke opties. Door zo veel mogelijk in te zetten op het verspreiden van impactvolle initiatieven, kunnen organisaties samenwerken om hun bereikbaarheid te verhogen. Het investeren in online advertenties kunnen de zichtbaarheid van deze initiatieven tevens ook verhogen.

Een andere interessante piste is werken met vertegenwoordigers van bepaalde doelgroepen. Zo kunnen FLINTA*-workshops efficiënt gepromoot worden door queer-collectieven. Anderzijds kunnen genre-specifieke workshops gepromoot worden door artiesten die zich begeven binnen deze niches. Ook influencers blijven steeds belangrijker worden binnen de marketing-wereld. Eventuele samenwerkingen met influencers die de juiste doelgroepen aanspreken, kunnen een bijdrage leveren aan het verhogen van de zichtbaarheid.

Daarnaast kunnen efficiënte posters en flyers bijdragen aan een verhoogde zichtbaarheid. Zo kunnen ze steeds grondig nadenken over plaatsen waar ze een groot deel van hun doelgroep kunnen bereiken. (Bijvoorbeeld muziekclubs, festivals, muziekscholen en nightlife-evenementen)

Door deze verschillende methodes te combineren, kunnen organisaties de zichtbaarheid van hun initiatieven aanzienlijk verhogen. Hierbij vormt het herhaaldelijk programmeren van hetzelfde initiatief ook een meerwaarde om bekendheid te verhogen.

Conclusie 8: Er is te weinig samenwerking tussen verschillende actoren binnen het werkveld

Verschillende experts gaven aan dat er te weinig samenwerking is tussen verschillende actoren uit de sector. (Interview X – Samuel Allaman, zie bijlage 10) Hoewel er al goede samenwerkingen bestaan, blijft er veel potentieel onbenut. Zo gebeuren er ontzettend veel waardevolle dingen in de muzieksector, zonder dat andere professionals zich hier bewust van zijn. Samen staan we sterk, daarom is het essentieel dat organisaties steeds blijven communiceren om te leren van elkaar.

Daarbij zijn er problemen waarbij de expertise van de sector tekort schiet. De problematieken binnen de sector zijn vaak complex en zijn verweven met juridische, economische, politieke of maatschappelijke thema's. Hierbij kunnen partnerschappen met organisaties uit andere werkvelden een enorme meerwaarde vormen.

Aanbeveling 8: Gesubsidieerde zalen moeten creatieve partnerschappen aangaan met andere organisaties (Macro- en mesoniveau)

Gesubsidieerde organisaties werken vaak rond dezelfde maatschappelijke thema's. Volgens mij kan samenwerking daarom de sleutel zijn tot succes. Het kan enorm interessant zijn voor organisaties om creatief om te springen met de samenwerkingen die ze aangaan. In wat volgt zal ik verschillende soorten mogelijke samenwerkingen oplijsten.

Allereerst kunnen gesubsidieerde zalen onderlinge samenwerkingen aangaan om podiumplaatsen uit te wisselen voor hun residenten. Hierdoor vergroten ze de impact van hun ondersteuning aan deze artiesten. Daarnaast kunnen ze hun ondersteuningsprogramma's op elkaar afstemmen om ervoor te zorgen dat in dezelfde regio, diverse ondersteuning aangeboden wordt. (Bijvoorbeeld binnen regio Antwerpen geen twee soortgelijke niche-workshops aanbieden uit dezelfde niche)

Daarnaast kan het interessant zijn om partnerschappen aan te gaan met organisaties buiten de cultuursector. Zo kunnen organisaties uit de sociale of economische sector belangrijke expertise verschaffen voor het oplossen van uitdagingen. Een voorbeeld kan zijn dat sociaal-werk-organisaties concertzalen bijstaan met het bereiken van bepaalde doelgroepen en toegankelijker maken van hun ondersteuningsaanbod. Ook kunnen ze hen expertise bijbrengen over inclusieve communicatie.

Ten slotte kan het interessant zijn om naar andere soorten organisaties te kijken binnen dezelfde sector. Zo kunnen samenwerkingen met jeugdhuizen en commerciële spelers enorme meerwaarde bieden. Enerzijds kunnen jeugdhuizen en kleinere zalen opkomend talent aanraden richting grotere, eventueel gesubsidieerde zalen. Op deze manier kunnen

deze kleinere culturele spelers fungeren als voelsprietten in regio's waar gesubsidieerde zalen minder voeling hebben. Anderzijds kunnen gesubsidieerde zalen op een soortgelijke manier samenwerkingen aangaan met commerciële spelers. Zo kunnen ze hen bijstaan in het doorgronden van de sector. Deze samenwerkingen kunnen verdergaan dan enkel kennis delen. Ook kunnen deze zalen elkaars residenten programmeren om speelkansen voor deze artiesten te voorzien buiten hun eigen regio's.

6.4 Verschillen tussen subculturen

In dit deel overlopen we de antwoorden op de vijfde onderzoeksvraag:

In hoeverre verschillen de socio-culturele drempels tussen dj's en producers van verschillende dance genres (bv. House, Techno, Dubstep, ...) in de Vlaamse muzieksector?

Conclusie 9: Drempels uitten zich anders binnen verschillende genres

Zoals reeds vermeld in het onderzoek zijn sommige niches en subculturen al inclusiever en progressiever dan anderen. Zo lijkt de vertegenwoordiging van groepen zoals vrouwen en transgender al veel verder te staan bij genres zoals Techno en House. Genres zoals Drum&bass en Dubstep lijken op dit vlak nog vaak te moeten bijbenen. (Focusgroep, zie bijlage 15)

Toch is het noodzakelijk voor het gehele landschap dat deze ideeën doordringen binnen alle genres binnen de sector. Dit probleem ontstaat doordat de ondersteuning die zich al in het werkveld bevinden, deze genres vaak over het hoofd zien. Daarom is het belangrijk dat zalen zich bewust zijn van de verschillen tussen genres en hoogte krijgen van de stand van zaken binnen elke niche in het Vlaamse muziklandschap.

Aanbeveling 9: gesubsidieerde concertzalen moeten divers programmeren en workshops diversifiëren (Macro- en mesoniveau)

Gesubsidieerde concertzalen moeten zich bewust zijn van de niches waarbinnen bepaalde drempels nog prominenter aanwezig zijn. Het kan interessant zijn voor deze organisaties om hun ondersteuning specifiek toe te spitsen op de subculturen die hier nog het meest nood aan hebben. Zo kunnen organisaties inzetten op het diversifiëren van hun workshops door middel van minder genre specifieke lesgevers. Dit geldt ook voor het ondersteunen van artiesten uit diverse genres door middel van residenties. Zelfs wanneer de genres minder populair zijn binnen het Vlaamse landschap, zou de ondersteuning van bepaalde artiesten kunnen leiden tot een culturele meerwaarde voor het hele veld.

Daarbij is samenwerken met collectieven binnen deze genres belangrijk om deze organisatoren te begeleiden in het duurzaam organiseren van inclusieve evenementen. Enerzijds is het belangrijk voor de organisatie om polshoogte te blijven krijgen van de situaties binnen de scenes, anderzijds kunnen ze de collectieven ondersteunen in het aanpakken van deze problematieken. Hierbij kunnen ze voordelige samenwerkingen en coproducties aanbieden in ruil voor het programmeren van inclusievere line-ups. Zo kunnen ze bijvoorbeeld kortingen geven op zaalhuur in ruil voor het halen van bepaalde quota's.

6.5 Verder onderzoek

Mijn onderzoek heeft zo een beeld proberen neer te zetten over de obstakels waar dj's en producers van dancemuziek tegenaan lopen. Doorheen deze analyse, waren er een aantal problemen die duidelijk nog verdere aandacht vereisen. Uiteraard is verder onderzoek naar de verschillende drempels uit segment 3 en de manier waarop verschillende actoren hiermee kunnen omgaan van groot belang voor de sector. Toch lijkt er één kwestie dringend aandacht te vereisen om een gezond en eerlijk muzieklandschap in Vlaanderen te kunnen garanderen. In wat volgt, ga ik hier verder op in.

Zo is het vergroten van het aantal laagdrempelige podiumkansen voor opkomend talent één van de meest prangende problematieken anno 2025. Volgens mij is het essentieel dat de sector onderzoekt hoe we de doorstroom van opkomend talent opnieuw kunnen laten floreren. De meest fundamentele vragen die hierbij opgelost moeten worden zijn de manier waarop organisatoren op een risicoloze manier kleinschalige evenementen op poten kunnen zetten. Zo zouden artiesten, die getalenteerd en gepassioneerd zijn door het vak, opnieuw een manier moeten vinden om door te groeien van hun lokale organisaties zoals jeugthuizen, naar gesubsidieerde zalen en uiteindelijk richting commerciële clubs.

Bij dit onderzoek lijkt één van de grootste uitdagingen het overtuigen van jongeren om terug deel te nemen aan culturele activiteiten. Zoals reeds vermeld in dit onderzoek, wordt het steeds moeilijker om jongeren warm te maken voor kleinschalige muziekevenementen. Toch geloof ik erin dat het bezoeken van deze evenementen een doorslaggevende schakel is in zowel de sociale als de culturele ontwikkeling van veel jongeren. Niet onbelangrijk, is de invloed die cultuurparticipatie heeft op het mentale welzijn van jongeren.

Deze kwesties liggen volgens mij aan het fundament van één van de grootste uitdagingen die de eventsector te wachten staat. Door jongeren op een laagdrempelige en veilige manier toe te leiden naar het bezoeken en organiseren van muziekevenementen, kunnen we de sector van onderuit terug aansterken. Dit is volgens mij één van de belangrijkste facetten van de ontwikkeling van een gezonde muzieksector.

6.6 Besluit van deze scriptie

Dance muziek en de verschillende genres die daartoe behoren worden steeds populairder in Vlaanderen. Hierdoor wordt het steeds belangrijker om deze kunstvorm te omarmen en de muzieksector klaar te stomen voor de bijhorende uitdagingen. Zo zijn er nog steeds verschillende uitdagingen die de sector te wachten staan om deze genres succesvol te implementeren. Dit onderzoek nam deze uitdagingen onder de loep met een focus op de sociaal-culturele drempels die de artiesten binnen deze genres ervaren. Om een inclusieve muzieksector te verkrijgen, zijn er dus nog een aantal problematieken die aandacht vereisen.

Eerst en vooral zijn er nog steeds veel drempels die in de hand gewerkt worden door de manier waarop de sector deze genres percipieert. Lokale overheden en sommige zalen hebben het nog steeds moeilijk met het aanpakken van de uitdagingen die nightlife-cultuur met zich meebrengt. Daarnaast zijn er reële drempels die artiesten ervaren bij het uitbouwen van hun carrière. Gebrek aan infrastructuur en ondersteuning zorgen ervoor dat deze artiesten weinig laagdrempelige en structurele opleidingsprogramma's ter beschikking hebben. Ook zijn verschillende vormen van discriminatie nog steeds op te merken binnen het werkveld.

Hoewel er al verschillende initiatieven ondernomen worden om deze problemen aan te pakken, blijven obstakels een realiteit. Dit onderzoek probeert daarom de resterende hindernissen in kaart te brengen. Daarnaast bood het verschillende manieren om hier als sector aan te werken. Hoe deze situatie verder zal ontwikkelen is nog ontzettend onzeker. Toch aspireert dit onderzoek een bijdrage te leveren bij het zetten van de volgende stappen richting een inclusievere muzieksector.

Bibliografie

- Academie Wijnegem. (z.d.). *DJ*. Geraadpleegd 15 augustus 2025, van <https://www.academiewijnegem.be/muziek/dj/?lid=478>
- Aden, O. (2014, december 8). Gangway Beatz Berlin. *GANGWAY e.V.* <https://gangway.de/projekt/gangwaybeatzberlin/>
- Ahosa vzw. (z.d.). *NOOZO (Niets Over Ons Zonder Ons)*. Ahosa. Geraadpleegd 15 augustus 2025, van <https://ahosa.be/artikel/noozo-niets-over-ons-zonder-ons-1>
- Ancienne Belgique. (z.d.). *Odymel—Do 4 dec 25*. Geraadpleegd 15 augustus 2025, van <https://www.abconcerts.be/nl/agenda/odymel/a10Qw000005ZDigIAG>
- ARKTOS. (z.d.). *Studio trois mille*. Geraadpleegd 16 augustus 2025, van <https://arktos.be:443/cookies/vorming/studiotroismille>
- Bax Music. (z.d.). *Pioneer DJ DDJ-FLX2*. Bax Music. Geraadpleegd 14 augustus 2025, van <https://www.bax-shop.be/nl/dj-controller/pioneer-dj-ddj-flx2-2-kanaals-dj-rekordbox-controller>
- Begin to dj. (z.d.). *DJ in one day*. Geraadpleegd 13 augustus 2025, van <https://www.begintodj.be/workshop/dj-in-one-day>
- Black Lives in Music. (2021). *Being Black in the UK Music Industry: Just the Data (Music Creators – Part 1)* (p. 44). Black Lives in Music (BLiM). <https://blim.org.uk>
- Boomtown. (z.d.). *ALLES KAN Interview met: BURENHINDER • Boomtown Festival*. Boomtown Festival. Geraadpleegd 2 augustus 2025, van <https://www.boomtown.be/nieuws/50-alles-kan-interview-met-burenhinder/>
- Campbell, D. (2024, december 17). Consuming arts and culture is good for health and wellbeing, research finds. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/society/2024/dec/17/consuming-arts-and-culture-is-good-for-health-and-wellbeing-research-finds>
- Cultuurloket. (2025, mei 27). *Iemand uitbetalen met een amateurkunstenvergoeding (AKV)*. Cultuurloket. <https://www.cultuurloket.be/kennisbank/bijverdiensten-of-vrijwilligerswerk-andere-manieren-om-samen-te-werken/iemand-uitbetalen-met-een-amateurkunstenvergoeding-akv>
- De Morgen. (2023, oktober 26). *Meer dan helft mensen van Afrikaanse roots kreeg in België al te maken met racisme*. De Morgen. <https://www.demorgen.be/nieuws/meer-dan-helft-mensen-van-afrikaanse-roots-kreeg-in-belgie-al-te-maken-met-racisme~bd13e4b9/>
- Departement Cultuur, Jeugd en Media. (2021). *Handleiding werkingssubsidie – Kunstendecreet* (pp. 1-44) [Handleiding / beleidsdocument]. https://www.vlaanderen.be/cjm/sites/default/files/2023-12/Kunsten-Handleiding-Werkingssubsidie-2023-2027_0.pdf

European Institute for Gender Equality. (2016). *Tokenisme*. https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1261?language_content_entity=nl

Extrema. (z.d.). *Extrema Special*. Geraadpleegd 3 augustus 2025, van <https://www.extrema.be/en/extrema-special>

Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid - Arbeid en Sociaal Overleg. (z.d.). *Jeugdige werknemers*. Geraadpleegd 3 augustus 2025, van https://werk.belgie.be/nl/themas/arbeidsreglementering/jeugdige-werknemers?id=398&utm_source=chatgpt.com

female:pressure Trouble Makers. (2024). *FACTS report 2024*. the female:pressure Trouble Makers. <https://femalepressure.net/FACTS2024-femalepressure.pdf>

Formaat. (z.d.). *Contact*. Formaat. Geraadpleegd 14 augustus 2025, van <https://formaat.be/contact>

Groen Leuven. (2023, mei 3). *Stad Leuven en Het Depot pakken grensoverschrijdend gedrag in het uitgaansleven aan*. Groen Leuven. https://www.groenleuven.be/aanpak_grensoverschrijdend_gedrag_uitgaansleven

Guiette, A., Jacobs, S., Annick, S., & Vandenbempt, K. (2011). *De Creatieve Industrieën in Vlaanderen en hun Drivers en Dremfels* (p. 83). Flanders District of Creativity; the autonomous management school of antwerp university. <https://www.flandersdc.be/uploads/media/5893a44c8148c/2011-06-ams-decreatieveindustrieinvlaanderenenhundriversendremfels.pdf?production-23e709f>

Hasselt, M., Spierings, N., & Glas, S. (2025). Where Allies Matter Most: How Urbanization, Formal and Informal Support Shape Experienced Acceptance of Different LGBTQ+ Subcommunities. *Sexuality Research and Social Policy*. <https://doi.org/10.1007/s13178-025-01154-z>

Het Depot. (z.d.-a). *Artists in residence • Het Depot*. Geraadpleegd 15 augustus 2025, van <https://www.hetdepot.be/artists-in-residence>

Het Depot. (z.d.-b). *Het Depot—YouTube*. Geraadpleegd 14 augustus 2025, van <https://www.youtube.com/@hetdepot2216>

House of Music. (z.d.). *Home*. House of Music Berlin. Geraadpleegd 17 augustus 2025, van <https://www.houseofmusic.berlin>

Image-line. (z.d.). *Buy FL Studio | Image-Line*. Geraadpleegd 15 augustus 2025, van <https://www.image-line.com/fl-studio/b-buy-now>

Intersectionaliteit. (z.d.). RoSa vzw. Geraadpleegd 16 augustus 2025, van <https://rosavzw.be/nl/themas/feminisme/intersectionaliteit>

Jaminé, S., & Eeckhaut, G. V. den. (2023a). *De cultuurfunctie* (Rollen en functies, pp. 1-10). Socius, Steunpunt sociaal-cultureel werk vzw. https://socius.be/wp-content/uploads/2023/02/Publicatie_Rollen-en-functies_Cultuurfunctie-1.pdf

Jaminé, S., & Eeckhaut, G. V. den. (2023b). *De gemeenschapsvormende functie* (Rollen en functies, pp. 1-10). Socius, Steunpunt sociaal-cultureel werk vzw. https://socius.be/wp-content/uploads/2023/02/Publicatie_Rollen-en-functies_Gemeenschapsvormende-functie-1.pdf

Jaminé, S., & Eeckhaut, G. V. den. (2023c). *De leerfunctie* (Rollen en functies, pp. 1-10). Socius, Steunpunt sociaal-cultureel werk vzw. https://socius.be/wp-content/uploads/2023/02/Publicatie_Rollen-en-functies_Leerfunctie-1.pdf

Jaminé, S., & Eeckhaut, G. V. den. (2023d). *De maatschappelijke bewegingsfunctie* (Rollen en functies, pp. 1-10). Socius, Steunpunt sociaal-cultureel werk vzw. https://socius.be/wp-content/uploads/2023/02/Publicatie_Rollen-en-functies_Maatschappelijke-bewegingsfunctie-1.pdf

Jammings. (z.d.). *Jammings | Meetingspot for DJ's*. Jammings. Geraadpleegd 13 augustus 2025, van <https://www.jammings.be>

Jeugdhuus Wollewei (Regisseur). (2021, november 7). *#wijzijnwollewei|Used* [Video]. <https://www.facebook.com/watch/?v=745597152925920>

Kahlert, H., Cirisano, T., & Oleksiyenko, S. (2024). *Be the Change 2024 – Gender equity in music* (pp. 1-68). MIDiA Research & Tunecore. <https://vi.be/files/2024-03/eng-be-the-change-report.pdf>

Kirschner, P. A. (2020, mei 22). *Zelfsturing | Thomas More*. <https://thomasmore.be/nl/expertisecentrum-onderwijs-en-leren/blog/op-weg-naar-zelfstandig-leren>

Kunstenpunt. (2025, juni 26). *Discriminatie*. Kunstenpunt. <https://www.kunsten.be/advies-orientatie/discriminatie/>

Loud Ladies Belgium. (z.d.). *Loud Ladies Charter*. Geraadpleegd 16 augustus 2025, van <https://loudladiesbelgium.be/>

Master The Mix Academy. (z.d.). *PRIJZEN EN STARDATA*. Master The Mix Academy. Geraadpleegd 13 augustus 2025, van <https://www.masterthemix.com/prijzen-en-startdata>

N-Brussel. (z.d.). *Home | À Fonds*. Geraadpleegd 13 augustus 2025, van <https://www.afonds.be/home>

Niesen, G. (2025, juni 5). Twee jaar geleden was hij gast op Extrema Special, nu is 'Svekke' er dj met een beperking: "Veel stress". *Nieuwsblad*. <https://www.nieuwsblad.be/regio/limburg/houthalen-helchteren/twee-jaar-geleden-was-hij-gast-op-extrema-special-nu-is-svekke-er-dj-met-een-beperking-veel-stress/70475355.html>

Petersen, C. B., Bekker-Jeppesen, M., Aadahl, M., & Lau, C. J. (2021). Participation in recreational activities varies with socioeconomic position and is associated with self-rated health and well-being. *Preventive Medicine Reports*, 24, 1-8. <https://doi.org/10.1016/j.pmedr.2021.101610>

Plug The Jack. (z.d.). *Boek je studio | Repetitie, DJ, Podcast, Opname*. Geraadpleegd 13 augustus 2025, van <https://www.plugthejack.com/nl/studios>

Rampage. (z.d.). *NEW STAGEHOST: SICARIA INVITES*. Geraadpleegd 16 augustus 2025, van <https://www.rampage.eu/news/new-stagehost-sicaria-invites>

Rollen en functies. (z.d.). Socius.be. Geraadpleegd 14 augustus 2025, van <https://socius.be/sociaal-cultureel-werken/rollen-en-functies/>

Socius. (z.d.). *Personen met een beperking*. Socius.be. Geraadpleegd 14 augustus 2025, van <https://socius.be/organisatiebeleid/civiel-actorschap-in-een-wereld-in-verandering/demografische-verschuivingen/personen-met-een-beperking/>

Souza, L. de. (2018, september 19). The Benefits of Diverse Festival Line-ups. *Medium*. <https://rebelbuzz.medium.com/the-benefits-of-diverse-festival-line-ups-b56c33d46c99>

Stad Leuven. (2024, mei 30). *Stad Leuven lanceert toolbox 'Leuven cares' voor veiliger nachtleven*. <https://pers.leuven.be/stad-leuven-lanceert-toolbox-leuven-cares-voor-veiliger-nachtleven>

Stelplaats. (z.d.). *Gebruik de dj-studio*. Geraadpleegd 13 augustus 2025, van <https://stelplaats.be/praktisch/verhuur/dj-studio>

Stimpson, D. (2024, oktober 23). *Voorkom tokenisme als je diversiteit in de werksituatie wilt stimuleren*. Thomas International. <https://www.thomas.co/nl/resources/type/blogs/voorkom-tokenisme-als-je-diversiteit-de-werksituatie-wilt-stimuleren>

Tomorrowland academy. (z.d.). *Academy Tomorrowland*. Geraadpleegd 3 augustus 2025, van <https://www.academy.tomorrowland.com/bootcamps-2025/kids-start-to-dj>

Trix. (z.d.-a). *CELEBRATION OF LIFE x Herrensauna—Programma*. Trix Antwerpen. Geraadpleegd 15 augustus 2025, van <https://www.trixonline.be/nl/programma/festival/celebration-of-life-x-herrensauna/2120/>

Trix. (z.d.-b). *Residenten*. Trix Antwerpen. Geraadpleegd 15 augustus 2025, van <https://www.trixonline.be/nl/werkplaats/artiesten-in-residentie/residenten/595/>

Trix. (2025a). *Trix—YouTube*. <https://www.youtube.com/@TRIXMuziekcentrum>

Trix. (2025b, augustus 16). *Programma*. Trix Antwerpen. <https://www.trixonline.be/nl/>

van Keer, L. (2007a). *Music is the answer: Dancin' and Prancin': Onderzoek en aanzet naar de volwaardige erkenning van dj's en producers in Vlaanderen*. [UA]. <https://scriptiebank.be/scriptie/2007/music-answer-onderzoek-en-aanzet-naar-de-volwaardige-erkenning-van-djs-en-producers>

van Keer, L. (2007b). *Music is the answer: Dancin' and Prancin': Onderzoek en aanzet naar de volwaardige erkenning van dj's en producers in Vlaanderen*. [UA]. <https://scriptiebank.be/scriptie/2007/music-answer-onderzoek-en-aanzet-naar-de-volwaardige-erkenning-van-djs-en-producers>

Vernin, C. (2022, februari 18). Hoe inclusief is de DJ scene? 'Ben jij DJ én mama? Wie past dan op de kids?' *ELLE.be*. <https://www.elle.be/nl/328421-vrouwelijke-djs-over-pink-washing-en-betutteling-ben-jij-dj-en-mama-wie-past-er-dan-op-de-kinderen.html>

Verslag Popraad Brugge (p. 7). (2023). Brugotta; Cactus Muziekcentrum; Entrepot; KAAP; Snuffel; Do vzw; BCO; Brugge 2030; VI.BE. https://www.cbrugge.be/cms_files/File/Verslag%20Popraad%20Brugge.pdf

VI.BE. (z.d.-a). *Advies*. VI.BE. Geraadpleegd 3 augustus 2025, van <https://vi.be/advies>

VI.BE. (z.d.-b). *Contact*. VI.BE. Geraadpleegd 14 augustus 2025, van <https://vi.be/pages/contact>

VI.BE. (z.d.-c). *Internationaal*. VI.BE. Geraadpleegd 14 augustus 2025, van <https://vi.be/international>

VI.BE. (z.d.-d). *Repetitieruimtes*. VI.BE. Geraadpleegd 4 augustus 2025, van <https://vi.be/repetitieruimtes>

VI.BE. (z.d.-e). *Sound Track*. VI.BE. Geraadpleegd 4 augustus 2025, van <https://vi.be/topics/sound-track>

VI.BE. (z.d.-f). *Stoemp!* VI.BE. Geraadpleegd 4 augustus 2025, van <https://vi.be/topics/stoemp>

VI.BE. (2022, april 4). *Doorbraak voor dj's en artistieke prestaties*. VI.BE. <https://vi.be/nieuws/doorbraak-voor-dj-s-en-artistieke-prestaties>

VI.BE. (2023a). *BE THE CHANGE 2023: Gendergelijkheid in de muziekindustrie*. VI.BE. <https://vi.be/trends/research/be-the-change-2023-gendergelijkheid-in-de-muziekindustrie>

VI.BE. (2023b, juni 8). *De wereldwijde dance-muziekindustrie groeit met 34% in 2022*. VI.BE. <https://vi.be/nieuws/de-wereldwijde-dance-muziekindustrie-groeit-met-34-in-2022>

VI.BE. (2025a). *Lokaal*. VI.BE. <https://vi.be/lokaal>

VI.BE. (2025b, januari 14). *Music Is The Answer: Op weg naar een lokaal muziekbeleid*. VI.BE. <https://vi.be/features/music-is-the-answer-op-weg-naar-een-lokaal-muziekbeleid>

VI.BE. (2025c, mei 21). *De belangrijkste inzichten van onze grootste bijeenkomst van Netwerk Muziekgemeenten*. VI.BE. <https://vi.be/nieuws/de-belangrijkste-inzichten-van-onze-grootste-bijeenkomst-van-netwerk-muziekgemeenten>

VI.BE. (2025d, augustus 11). *Kansen*. <https://vi.be/platform/calls>

VI.BE. (2025e, augustus 12). *Dj-licentie*. VI.BE. <https://vi.be/advies/dj-licentie>

VI.BE. (2025f, augustus 13). *Hoe laat ik me legaal uitbetalen?* VI.BE. <https://vi.be/advies/hoe-laait-ik-me-legaal-uitbetalen>

VI.BE & PXL-MUSIC Research. (2024a). *Nulmeting persoonskenmerken, uitsluiting en discriminatie in de Vlaamse muzieksector* (p. 76). VI.BE. https://vi.be/files/2024-12/1734606492_20241217-nulmeting-VIBE-definitief.pdf

VI.BE, & PXL-MUSIC Research. (2024b). *Nulmeting persoonskenmerken, uitsluiting en discriminatie in de Vlaamse muzieksector* (pp. 1-76). VI.BE. https://vi.be/files/2024-12/1734606492_20241217-nulmeting-VIBE-definitief.pdf

Vlaanderen.be. (2025, februari 25). *Bevolking in armoede of sociale uitsluiting*. Vlaanderen.be. <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/inkomen-en-armoede/bevolking-in-armoede-of-sociale-uitsluiting>

VLAIO. (2025, juli 9). *Culturele en creatieve sector goed voor 5,18% van Vlaamse economie*. <https://www.vlaio.be/nl/nieuws/culturele-en-creatieve-sector-goed-voor-518-van-vlaamse-economie>

VRT. (2021, maart 24). *40% van kwetsbare gezinnen kan geen lidgeld voor hobby betalen*. VRT. <https://www.vrt.be/nl/over-ons/nieuws-over-vrt/40-van-kwetsbare-gezinnen-kan-geen-lidgeld-voor-hobby-betalen>

Wijne, M. (2023, oktober 27). *Vzw Dito organiseert 'Start to DJ' voor mensen met beperking*. *Nieuwsblad*. <https://www.nieuwsblad.be/regio/oost-vlaanderen/regio-gent/eeklo/vzw-dito-organiseert-start-to-dj-voor-mensen-met-beperking/54898219.html>

Bijlage 1: Interview I - Korneel Boon (VI.BE)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Voor dit onderzoek ging hij op 06/05/2025 in gesprek met Korneel Boon van VI.BE. Boon zet zich in voor alles wat onder de noemer: "electronic" valt. Verder ondersteunt hij lokale besturen bij het uitbouwen van een muziekbeleid. Voor deze bachelorproef vormt hij een essentiële bron van informatie. Hiervoor voerden ze video-call die ongeveer één uur tijd in beslag nam. Ze bespraken de bachelorproef en de manier waarop het onderzoek gevoerd zou kunnen worden.

Verloop interview

Korneel Boon denkt dat er momenteel voor dj's en producers relatief weinig socio-culturele drempels zijn. Er zijn ook ontzettend veel dj's omdat instappen in het vak heel laagdrempelig is. Dj'en wordt sinds drie jaar zelfs gegeven binnen het deeltijds kunstenunderwijs. Omdat dj's geen 'creërende artiesten' zijn en dus niet met eigen muziek komen, is het beoordelen van dj's moeilijker dan het beoordelen van een live-band. Daarom gaan concertclubs soms op zoek naar externe expertise. Deze gatekeepers bepalen dan wie wel of niet speelt in de zaal, waarin het gevaar schuilt dat selectie een onskent-ons verhaal blijft.

In tegenstelling tot het commerciële circuit, moeten gesubsidieerde zalen actief proberen zo'n divers mogelijke doelgroep aan te spreken. Omdat veel podia momenteel hun line-ups proberen diversifiëren, kan je zelfs stellen dat bepaalde doelgroepen momenteel een voordeel hebben, wat zeer waardevol is om historische ongelijkheden weg te werken. Daarbij vindt hij dat we op vlak van gender grote stappen aan het maken zijn.

Wat wel opvallend is, is dat dj'en niet zo goedkoop is, denk aan de dure hardware, het voortdurend aankopen van muziek en het houden van een dj-licentie. Laagdrempelige coaching zoals bij Jammings van Kavka, is daarom een goed initiatief om deze drempel te verlagen. Daarbij roept [VI.BE](#) ook op om dj's steeds terecht te vergoeden. Door eerlijk te vergoeden, trek je het speelveld meer gelijk, en kunnen bv ook artiesten die zich in een moeilijkere socio-economische situatie begeven tijd en geld investeren in een dj-carrière.

Wat Boon nog interessant lijkt om te onderzoeken, is de relatie tussen deze spelers en de commerciële spelers zoals Fuse of RaveRebels. Het zou interessant kunnen zijn voor het onderzoek om in te zoomen op de relatie tussen beide en de mogelijkheid om hierrond samen te werken.

Langzaamaan is er een positieve ontwikkeling op gang. Korneel Boon merkt dat binnen verschillende scenes en zalen veel diverser geprogrammeerd wordt. Anderzijds betwijfelt hij of ook al alle commerciële spelers diezelfde normen en waarden naar voren schuiven. Binnen het commerciële circuit bestaan er zeker nog spelers die vanuit een meer 'conservatieve' blik kijken naar een selectieproces.

Diversiteit in het dj-landschap begint bij het begin. De vraag luidt: "Wie willen we toeleiden naar het dj-vak". Workshops kunnen hier een essentiële rol in spelen. Op deze manier zouden we specifieke groepen kunnen aanspreken en onze scene diversifiëren en gelijke kansen aan te bieden. Positieve 'discriminatie' kan in deze (tijdelijk) een deel van de oplossing zijn. Daarbij ziet Boon ook een link tussen de grootstedelijke context en oog voor diversiteit.

Tot slot

Doorheen het interview liet Boon weten dat hij nog verschillende aspecten misten binnen het onderzoek. Hij vindt het onderzoek enorm breed en vind moeilijk voeling met de onderzoeksvragen. Deze feedback werd in het verdere verloop van het onderzoek ter harte genomen en geïntegreerd in het uiteindelijke product. Korneel Boon bekleedt een unieke positie in het Vlaamse muzieklandschap waardoor zijn feedback onmisbaar is voor het onderzoek. Tot slot raadde hij nog aan om de bachelorproef in te dienen voor de scriptieprijs van VI.BE. Het interview bood een frisse kijk op het onderzoek, hierdoor werd de focus en richting van het onderzoek duidelijker.

Bijlage 2: Interview II -Gilles de Boeck (Kinky Star)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Hiervoor gaat hij in gesprek met Gilles de Boeck, jeugdwerker bij Kinky Star in Gent en curator van Black Teeth Radio. Door middel van dit laatste project ambieert hij zelf ook beginnende dj's een kans te geven om te tonen wat ze in hun mars hebben. Op 7 Mei 2025 bespreken zij telefonisch welke drempels de grootste impact vormen op de kansen van de doelgroep. Ze evalueren samen de relevante ontwikkelingen op beleidsniveau, ondersteuning en vooral welke initiatieven nodig zullen zijn om deze drempels zo veel mogelijk te kunnen verlagen. Binnen zijn engagementen ondersteunt hij ook een aantal personen die proberen uit te groeien tot rasechte dj's/artiesten.

Verloop interview

Het interview besprak verschillende aspecten van de kwestie uitgebreid. Allereerst werd er ingezoomd op de factoren die een prominente rol spelen in de carrière van deze artiesten. Hierbij waren leeftijd (jong en oud), geslacht (zowel positief als negatief), financiële status en stigma enkele van de besproken onderwerpen. Ten tweede bevroegt Michiel Teunen, Gilles de Boeck over zijn visie op beleidstendensen de gevolgen die deze met zich meebrengen.

Allereerst ziet Gilles de Boeck dat vrouwen op verschillende plaatsen al meer aandacht ontvangen en dat er nu in sommige gevallen zelfs sprake is van positieve discriminatie of "genderwashing". Hij concludeert dat hij niet zo goed weet of deze initiatieven enorm duurzaam zijn. Daarbij merkt hij op dat (afhankelijk van het genre) vrouwen tegenwoordig wel een betere plaats krijgen binnen de sector.

Daarnaast merkt hij op dat ook leeftijd een drempel kan vormen, zowel voor relatief oude mensen, als voor jonge mensen. Hij constateert dat er momenteel vrij extreem jonge mensen terug te vinden zijn op line-ups. Anderzijds krijgen mensen die ouder zijn als 30 jaar vaak ook weinig tot geen kansen meer toegeworpen. Op deze manier vallen deze personen vaak uit de boot.

De Boeck ziet echter dat een heel aantal organisaties in zijn directe omgeving, Gent en Sint-Niklaas, duidelijk inzetten op een inclusief beleid. Sommige zalen gaan zelfs zo ver als het aanbevelen van bepaalde inclusieve boekingen. Op deze manier worden in zijn omgeving evenementen inclusiever en meer divers gemaakt.

Qua ondersteuning ziet hij verschillende initiatieven die een meerwaarde vormen voor de sector. Hieronder valt bijvoorbeeld "Jammings" van Kavka. De Boeck beschrijft dat op verschillende momenten, Kavka hun apparatuur vrijgeeft om beginnende dj's te laten oefenen, en waar nodig advies te geven. Deze initiatieven zorgen volgens hem voor een enorme verlaging van de financiële drempels die een groot deel van de doelgroep ervaren.

Daarnaast merkt Gilles De Boeck op dat politiek weinig oog heeft en daarbij zelfs een negatief beeld heeft van verschillende nightlife-concepten. Het wordt steeds moeilijker om kleinschalige of niche-concepten uit de grond te stampen. Al deze fenomenen zorgen ervoor dat het moeilijker wordt voor beginnende dj's om op een duurzame manier hun carrière uit te bouwen of zelfs te starten. Er is dus nog veel werk aan de winkel.

Wel merkt hij op dat het stigma dat rond deze evenementen hangt, grotendeels te wijten is aan een onwetendheid. Gilles De Boeck vertelt vanuit eigen ervaring over zijn ex-vriendin, die na een eerste aanraking met nightlife, hieraan een positieve indruk overhield. De focus op safe spaces (vooral in het Gentse) lijkt dus een goede ontwikkeling op gang te brengen.

Tot slot

Omdat Michiel Teunen al een eerdere samenwerking heeft gehad met Gilles de Boeck, had het gesprek een gezellige en comfortabele sfeer. Beide partijen bewegen zich binnen de sector doorheen niche-genres en kunnen het dus wel vinden met elkaar. De informatie die Gilles de Boeck heeft gegeven is ontzettend interessant vanuit zijn positie als Jeugdwerker. Binnen het Gentse milieu is hij een echte expert als het gaat over de nightlife-cultuur en niche-genres. Op deze manier biedt hij een belangrijke kijk op de materie die deze bachelorproef onder de loep neemt.

Bijlage 3: Interview III - Mathilde Luijten (Trix)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Daarvoor ging hij op 09/05/2025 in gesprek met Mathilde Luijten, programmator bij Trix in Antwerpen. Deze gesubsidieerde concertzaal is enerzijds veel bezig met workshops te voorzien voor de doelgroep, en probeert anderzijds actief drempels te verlagen. De focus van dit interview lag dan ook op de manier waarop zij dancemuziek proberen programmeren, welke problemen zij daarbij ervaren en hoe zij proberen drempels te verlagen voor de doelgroep. Ook biedt Luijten als vrouwelijke programmator een verfrissende kijk op bepaalde socio-culturele drempels, die mannelijke programmatoren vaak moeilijker kunnen aankaarten.

Verloop interview

Bij Trix ligt de focus duidelijk op het programmeren van vrouwen. Volgens Mathilde Luijten is het moeilijk om dj's te vinden en te doorgronden. Het vinden van een entourage of team is op die manier ook veel moeilijker. Luijten bemerkt dat beginnende dj's en producers moeilijker kennis kunnen vinden over hoe ze zich moeten profileren.

Luijten merkt ook op dat er een grote kloof is tussen de prijzen van beginnende dj's en hun professionele tegenhangers. Hierin blijkt een compromis moeilijk te vinden te zijn. Daarbij is het dan ook interessant om te zien dat vrouwelijke artiesten het vaak moeilijker hebben om deze hogere prijzen te vragen. Luijten wijt dit aan een zekere onderschatting van de vakkundigheid van deze artiesten.

Mathilde Luijten vindt het enorm belangrijk dat zij als cultuurhuis proberen inclusiviteit en diversiteit hoog in het vaandel dragen. Door de verkregen subsidies, bevindt de zaal zich in een ideale positie om deze risico's te kunnen nemen. Trix probeert steeds te investeren in juist deze groepen die getroffen worden door de socio-culturele drempels. Hun doel is het publiek overtuigen van de meerwaarde van deze artiesten met concepten zoals: "*Celebration of life*".

Qua ondersteuning biedt Trix verschillende initiatieven aan. Allereerst bieden ze hun café aan jonge collectieven aan. Ze proberen de concepten te ondersteunen zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot duurzame initiatieven. Bij coproducties proberen ze ook hun inclusieve waarden mee te geven aan de collectieven waar ze mee samenwerken. Op deze manier proberen ze hun line-ups steeds divers en inclusief te krijgen.

Daarnaast bieden ze laagdrempelige dj-workshops aan voor beginnende artiesten. Deze geven ze in verschillende vormen, zoals FLINTA*-workshops of workshops voor complete beginners, op deze manier proberen ze te werken aan het verlagen van verschillende drempels. Door de doelgroepen specifiek aan te spreken, merken ze ook effectief doelgroepen te bereiken die anders moeilijker te vinden zijn. De focus ligt op het creëren van veilige leeromgevingen voor iedereen. Hierbij proberen ze inspirerende personen te betrekken (zoals bijvoorbeeld Lolalita) waardoor ze ook verschillende doelgroepen kunnen aanspreken. Wel vindt ze het jammer dat veel beginnende dj's stoppen na de workshops. Daarom denkt ze dat een doorgroei-traject ideaal zou zijn om deze beginners ook effectief het podium op te krijgen.

Toch merkt Luijten op dat nightlife niet zo makkelijk te installeren is in hun zaal. Trix staat bekend als rocktempel, waardoor het moeilijk is om de vernieuwende programmatie verwarrend kan zijn voor het vaste publiek. Deze problematiek zorgt ervoor dat de zaal terughoudend is over eigen nightlife-producties. Mathilde Luijten hoopt hierin verandering te kunnen brengen, maar denkt dit verwezenlijken nog wat tijd zal kosten.

Verder leggen nightlife-concepten een bepaalde druk op de teams van concertzalen en dat deze concepten vaak moeilijk bekeken worden door stadsbesturen. Hierdoor vinden concertzalen het vaak enorm uitdagend om nightlife te programmeren waardoor enkel de commerciële spelers zich hieraan kunnen wagen. Daardoor worden bepaalde drempels in stand gehouden. Volgens Luijten zouden deze commerciële spelers zich niet voldoende bezighouden met deze problematieken, waardoor de drempels in stand gehouden worden. Binnen Antwerpen krijgen kleinere collectieven en andere zalen het bijvoorbeeld moeilijk door het verstrengen van bepaalde regulaties. (Db-limiet verlagen, regulaties rond nooduitgangen en lengte van aanschuifrijen) Waardoor kleinere collectieven het moeilijker krijgen om laagdrempelig initiatieven op poten te zetten.

Verder bespreekt Mathilde Luijten hoe het voor veel huizen een optie kan zijn om een grotere artiest te boeken om de zalen vol te spelen. Daarbij kan de zaal dan opkomende artiesten boeken die bij andere shows of zalen minder kansen krijgen. Ze denkt dat gesubsidieerde zalen op deze manier met relatief weinig risico toch diversiteit en inclusiviteit in hun line-ups kunnen verwerken.

Tot slot

Als verantwoordelijke voor de programmatie van een gesubsidieerde concertzaal vormt Mathilde Luijten een belangrijke bron voor dit onderzoek. Binnen haar werk houdt zij zich bezig met het actief verlagen van de drempels die dit onderzoek analyseert. Hierdoor sloot de materie besproken in het interview naadloos aan bij de professionele bezigheden van Luijten. Door deze gezamenlijke focus verliep het gesprek enorm vlot. Luijten had telkens een doorgronde en gevatte kijk op de zaken, hierdoor liep het interview op een aangename en vlotte manier. De inzichten verworven in dit interview, zullen een cruciale rol spelen in het formuleren van aanbevelingen.

Bijlage 4: Interview IV – Medewerker Kurious Agency

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

De medewerker van Kurious vormt daarbij een ideale bron van informatie. Als werknemer van één van de grootste agentschappen in Vlaanderen, biedt hij een unieke kijk op het uitbouwen van de carrières van artiesten. Hij heeft ervaring met de manier waarop verschillende actoren binnen de sector kijken naar artiesten en welke kenmerken als belangrijk worden ervaren bij het selecteren van deze artiesten. Op 9 mei 2025 gaat hij daarom via video-call in gesprek met M. Teunen over de manier waarop hij de impact van socio-culturele drempels binnen de Vlaamse muzieksector ervaart. Gedurende 45 minuten gaan ze diepgaand in op deze materie om zo een beter beeld te kunnen vormen van de situatie anno 2025 vanuit het perspectief van een agentschap.

Verloop interview

Allereerst haalt hij aan dat het starten met draaien niet goedkoop is. Je moet muziek kopen, Sabam betalen en apparatuur aankopen om te kunnen oefenen. Hiervoor moet je financieel sterk in je schoenen staan. Verder kaart hij aan dat sociale contacten enorm belangrijk zijn binnen de muzieksector in Vlaanderen. Hij hamert erop dat deze netwerking enorm belangrijk is. Hierbij speelt het socio-economische aspect ook een enorme rol.

Qua gender denkt hij dat vrouwen vandaag de dag zelfs in het voordeel zouden zijn. Binnen zijn agency zijn ze bijvoorbeeld vaak op zoek naar vrouwelijke dj's om podiumkansen op te vullen. Ook bij geaardheid denkt hij geen negatieve relatie te zien met je speelkansen.

Culturele diversiteit ontbreekt volgens hem wel enorm. Wanneer hij kijkt naar zijn collega's, ziet hij weinig etnische diversiteit. Hij ziet wel meer etnische diversiteit binnen bepaalde genres, zoals hiphop. Daarentegen is het doelpubliek van popmuziek dan eerder overwegend blank.

De medewerker van Kurious benadrukt ook dat deze factoren geen rol spelen bij het beoordelingsproces van hun organisatie. Ze kijken naar de artiest als totaalpakket, hierbij hebben ze vooral oog voor de muzikale meerwaarde die dj's kunnen brengen aan line-ups en welk profiel zij op die moment zoeken. Ze vinden het belangrijker dat een artiest nederig

en dankbaar is. De organisatie is dan ook actief op zoek naar personen waarvan zij denken dat de denkwijze en attitude juist zitten.

Daarnaast ziet hij er het nut van in dat artiesten hun eerste stappen zelf zetten. Daardoor kunnen de artiesten zelf leren hoe de sector in elkaar zit, en kunnen zij daarna ondersteund worden door een management of boeking-kantoor. Wel ziet hij er het nut van in om collectieven te vormen, waardoor artiesten elkaar kunnen promoten en ondersteunen.

Voor ondersteuning zou de agent zijn artiesten doorsturen naar VI.BE. Hij gelooft dat op hun site een enorme bron aan informatie te vinden is voor beginnende artiesten. Daarnaast kan hij geen specifieke sites aanmerken. Ook voor netwerken raad hij aan om langs te gaan op evenementen. Specifieke netwerkmomenten zijn minder relevant omdat elke backstage eigenlijk fungeert als netwerk-mogelijkheid.

Tot slot

De medewerker van Kurious biedt vanuit zijn ervaring een onmisbare kijk op de manier waarop actoren binnen de sector kijken naar artiesten. Hierbij bespraken de agent en Michiel Teunen verschillende kenmerken waar sleutelfiguren binnen de sector op letten bij het selecteren van hun artiesten. Daarbij kijkt een agentschap steeds op een specifieke manier naar het potentieel van artiesten. Deze specifieke kijk op de zaken vormt een waardevolle toevoeging aan dit onderzoek. Op deze manier zal de analyse van de sector op een zo volledig mogelijke manier gemaakt kunnen worden. Dit interview is daarom een onmisbare sleutel in het voltrekken van een zo volledig mogelijke analyse.

Bijlage 5: Interview V - Mike Naert (Het Depot)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Om deze doelstelling te behalen ging hij in gesprek met één van de personen aan wie de aanbevelingen uit het onderzoek gericht zullen zijn. Algemeen directeur van Het Depot in Leuven, Mike Naert. Ze zaten een uur samen in de meeting room van Het Depot om deze kwestie samen onder de loep te nemen op 13/05/2025.

Verloop interview

Het interview besprak verschillende aspecten van de kwestie uitgebreid. Allereerst werd er ingezoomd op de factoren die een prominente rol spelen in de carrière van deze artiesten. Hierbij waren leeftijd (jong en oud), geslacht (zowel positief als negatief), financiële status en stigma enkele van de besproken onderwerpen. Ten tweede bevraagt Teunen, Mike Naert over zijn visie op nightlife-cultuur, het cultuurbeleid, de positie van Het Depot en de gevolgen die deze met zich meebrengen voor de doelgroep van zijn onderzoek.

Allereerst bemerkt Naert dat er nog steeds een reëel financiële drempel. Je zou denken dat iedereen dj kan worden, maar dat is toch niet zo simpel. Iedereen denkt dat hij dj kan zijn, maar daar komt enorm veel muzikale kennis bij kijken. Dj's moeten voor Naert ontzettend diepgaande kennis hebben over muziek van verschillende facetten. Dit zijn geen drempels maar vaardigheden die dj's moeten hebben. Het is belangrijk om als dj geïnspireerd te worden door je omgeving en gepassioneerd te zijn over muziek.

Volgens Mike Naert zijn er veel dj's, maar weinig die dit professioneel kunnen doen. Daarbij zijn er weinig residenties beschikbaar en is het speelveld enorm veranderd doorheen het laatste decennia. Tegenwoordig is het enorm belangrijk voor dj's om te kunnen netwerken. Daarom vindt Naert hun initiatief 45Toeren zo belangrijk. Zij zijn momenteel het enige nationaal concours-traject dat bestaat in Vlaanderen.

In het verleden programmeerde het Depot meer vrouwelijke dj's. Maar in 2025 was slechts 15% van hun dj's vrouwelijk. Dit komt volgens Naert omdat ze veel oldschool-avonden hebben georganiseerd en er weinig old-school dj's zijn. Toch denkt hij dat er voor vrouwen momenteel geen instap-drempel meer aanwezig is. Deze ontwikkeling is doorheen de jaren geëvolueerd, maar is nog niet waar het moet zijn. Hij ziet wel een positieve verandering hierin maar momenteel is er nog steeds een onder representatie van deze groep artiesten.

Mike Naert beaamt dat dj's vaak niet bekeken worden als volwaardig deel van de cultuur. Maar ook hierin merkt hij een verandering. Het Depot is bijvoorbeeld bezig met het bouwen van een club, zodat zij hierin meer nightlife kunnen installeren. Nightlife is voor hem meer dan ooit deel van de cultuur. Ook zijn de subsidies die zij hebben ontvangen voor dit club-project, een teken dat het beleid dit ook beaamt. Het installeren van grote dj's in concertzalen is voor Naert enorm logisch.

Voor Mike Naert is diversiteit en inclusie binnen de Vlaamse muzieksector enorm belangrijk. Er zijn momenteel te weinig plekken waar dj's als artiest een plaats krijgen. In het reguliere clubcircuit zijn er spelers die zich willen wagen aan deze nightlife, toch is het Depot uniek in de manier waarop zij investeren in infrastructuur om deze evenementen te kunnen faciliteren. Wanneer men vraagt of nightlife gesubsidieerd worden zegt Naert kordaat: ja! Sinds 1 januari 2012 is er geen enkel privé-initiatief bijgekomen die de naam waardig is van discotheek of muziekclub. Je hebt wel danscafés, maar geen clubs die bezig zijn met de muzikale waarde van hun programmatie. Clubs uitbaten is te duur geworden en de investering is te groot. Tenzij je een gigantische club zoals Kompass of Garage uitbaat, lijkt het hem enorm moeilijk om zonder subsidies een club te runnen. Daarom is Naert ervan overtuigd dat het aan de gesubsidieerde concertzalen is om deze artiesten een plaats te geven. Hij vindt het broodnodig om een circuit uit te bouwen waarbinnen deze artiesten zich kunnen ontwikkelen en groeien.

Ondersteuningsprogramma's van dj's en producers komen Mike Naert niet direct voor de geest. De meeste initiatieven die opgericht worden, zijn enorm beperkt. Verder denkt Naert dat er verder gegaan mag worden in deze initiatieven. Maar het is zoeken naar welke spelers je wilt samenbrengen. Wie zou moeten deelnemen aan een nightlife-comité. Mike Naert ziet daarbij enorm veel collectieven die zich bezighouden met nightlife, maar vaste clubs zijn een idee van het verleden.

Voor hun residenties probeert het Depot te ondersteunen bij de professionalisering van hun carrière. Het is toevallig dat deze plekken niet naar dj's uitgingen in het laatste jaar. Met het oog op de nieuwe club, verwacht Naert dat hierin verandering zal komen. Bij loopbaanbegeleiding probeert het Depot steeds hun residenten te ondersteunen. Daarbij verwijzen zij ook vaak door aan VI.BE. Daarbij hamert het Depot op hun bootcamps ook steeds op het zakelijke aspect, door sprekers uit te nodigen.

Daarbij probeert Mike Naert ook jonge collectieven te steunen en coproducties op poten te zetten waarbij zij nightlife-initiatieven kunnen ondersteunen en faciliteren. Deze evenementen zijn vaak riskant, maar hij blijft het belangrijk vinden om deze risico's te nemen. Hij gelooft in deze jonge concepten omdat zij de toekomst zijn.

Hij bemerkt dat vroeger geslacht een enorme drempel was, maar nu stillaan minder van toepassing is. Ook culturele achtergrond ziet hij niet als een grote drempel. Als je kijkt naar de roots van veel populaire dance-genres komen ze vaak uit Detroit of andere steden. Alhoewel het vaak als muziek voor blanke mensen wordt gezien, is dit niet per sé zo. Wel bemerkt hij dat socio-economische status een grote factor is binnen de carrières en kansen van dj's.

Verder gelooft Mike Naert dat de club-cultuur in Leuven momenteel volledig vervlogen is. Daarbij is er een gigantisch tekort aan kleine podiumkansen. Daarom voelt hij zich geroepen om deze plaatsen op te vullen. Grote capaciteiten zijn dus niet het doel, maar het ondersteunen van de cultuur. Daarbij voelt hij dan ook een grote nood naar de ondersteuning vanuit spelers zoals het Depot. Het nachtleven in Leuven is dood volgens Naert. Daarin kan verandering komen maar dan zullen verschillende spelers kleinschalige podiumkansen moeten aanbieden.

Tot slot

Aangezien Teunen stage liep bij Het Depot, kenden Mike Naert en Michiel Teunen elkaar al voorafgaand aan het interview. Dit heeft ervoor gezorgd dat het interview op een vlotte manier verliep. Daarbij heeft Naert als directeur van een gesubsidieerde concertzaal, een gigantisch waardevolle opinie over de manier waarop de aanbevelingen best geformuleerd worden. Dit interview bood dan ook een interessante kijk in de manier waarop deze organisaties kijken naar dancemuziek en de artiesten binnen de doelgroep van dit onderzoek. Anderzijds bood het ook een inzicht in de manier waarop Teunen de relevantie van zijn onderzoek voor de cultuursector zo goed mogelijk kon maximaliseren. Mike Naert vormt daarom een onmisbare bron van informatie voor dit onderzoek en een maatstaf voor de relevantie ervan.

Bijlage 6: Interview VI - Andy Vandervoort (CJM)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Andy Vandervoort werkt bij CJM, een organisatie die zich op een unieke manier verhoudt tegenover de cultuursector. Om deze unieke positie en de processen die daarmee gepaard gaan op een diepgaande manier te kunnen analyseren, gingen ze in gesprek. Op 22 mei 2025 voerden ze een gesprek via video-call om de manier waarop CJM invloed heeft op de doelgroep die M. Teunen onderzoekt te bespreken.

Verloop interview

Het CJM verhoudt zich op een evenwichtige manier zowel tot de bovenbouw-actoren, als het werkveld. Deze opgave is niet makkelijk, het is steeds zoeken naar een afbakening van bevoegdheden. Door hun positie in het veld, werken zij soms vanuit een ivoren toren. Toch stelt Vandervoort dat zij in interactie met VI.BE, cultuurloket en kunstenpunt staan om zo zakelijke advisering te kunnen ontvangen. Door deze interactie tussen de spelers kunnen de processen van de dossiers steeds meer gestroomlijnd worden. Toch is deze dialoog steeds een werkwoord.

Twintig jaar geleden besloot de overheid een kunstendecreet voor alle kunstvormen aan te maken. Dit doen ze zodat het veld zichzelf kan beoordelen aan de hand van beoordelingscommissies. Vaak krijgen ze dan ook het verwijt dat de commissie verouderde profielen heeft, waardoor bepaalde dossiers niet goedgekeurd worden. Vandervoort ziet geen beter systeem in dan dit democratische systeem. Daarom hebben ze in 2024 de groep beoordelaars uitgebreid met nieuwe profielen. Voor deze nieuwe profielen werd gezocht naar verschillen in demografische factoren, genders en achtergronden.

Het probleem waarom veel dossiers afgewezen worden, is dat er steeds meer aanvragen blijven binnenkomen. De commissie kwam in 2024 36 keer samen. Daarbij beoordeelden ze met 331 experten, 1758 aanvragen. Daarbij waren de succesratio's voor werkingssubsidies, 4 op 5 aanvragen, voor beurzen, 1 op 3 aanvragen, en voor projectsubsidies, 1 op 2 aanvragen. Deze ratio's komen in gevaar wanneer in 2025 nog meer dossiers ingediend worden. Volgens Vandervoort worden dus enorm veel dossiers wel goedgekeurd, toch ontvangt hij vaak negatieve reacties van personen van wie het dossier afgekeurd wordt.

Verder merkt Andy Vandervoort dat dossiers die te hard aanleunen binnen het commerciële circuit vaker ook afgekeurde dossiers terugkrijgen. Hij heeft een vermoeden dat veel dj-dossiers op deze manier afgekeurd worden. Daarbij stelt hij nog dat verandering van perceptie van kunstvormen een proces is. En dat de validering van bepaalde kunstvormen tijd nodig heeft, maar daarom niet onderweg zijn. Opnieuw benadrukt Vandervoort het belang van de dialoog bij dit proces. Doordat bovenbouw-organisaties problemen aanvoelen en door communiceren aan het CJM, kunnen zij hun beoordelingsprocedures aanpassen.

Het kunstendecreet omvat dus alles. Telkens wanneer het zich specifiek zou moeten toespitsen op een nieuw vakgebied, zou het zichzelf al voorbij gestreefd hebben. Daarom gebeurt de erkenning van niches trager, maar is er steeds wel een beweging op gang. CJM gaat zich dus nooit toespitsen op bepaalde niches, tenzij zij enorm hard achtergesteld worden door bepaalde regelgevingen.

Tot slot

Het interview bood een verdiepende kijk in de manier waarop de bovenbouw uit de sector zich verhoudt tot het werkveld. Daarbij lag de focus specifiek op wetgevingen en het beoordelen van subsidiedossiers. Andy Vandervoort vormde daarbij ook een essentiële bron om een zo volledig mogelijke analyse te kunnen maken van de sector. Aangezien deze processen onvoldoende beschreven worden binnen de literatuur, was dit gesprek een noodzakelijke factor in de analyse van de muzieksector. Het heeft een enorme invloed gehad op de manier waarop dit onderzoek ingaat op het macroniveau en de beleidsmatige drempels van de doelgroep.

Bijlage 7: Interview VII – Marthe Rutten (Het Depot)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Sinds 2025 is Marthe Rutten begonnen in Het Depot als begeleider van residenten en programmator van dancemuziek. De manier waarop zij haar job invulling geeft is daarom een waardevolle toevoeging aan dit onderzoek. Ook haar positie als vrouw binnen de Vlaamse muzieksector biedt inzichten in de materie die we van mannelijke respondenten niet kunnen ontvangen. Op 22 mei 2025 gingen Marthe Rutten en Michiel Teunen in de VIP van Het Depot in gesprek voor zo'n tachtig minuten. Daarbij kwamen verschillende inzichten over het onderzoeksonderwerp naar boven. In wat volgt overlopen we haar kijk op de materie en de manier waarop socio-culturele drempels een effect hebben op de carrières van dj's en producers van dancemuziek.

Verloop interview

Volgens Marthe Rutten is een grote valkuil de onrealistische verwachtingen die beginnende dj's hebben. Daarbij hebben veel beginnende artiesten geen idee van de manier waarop de sector werkt. VI.BE probeert hierin een belangrijke rol te spelen. Organisaties zoals het Depot spelen hier ook een grote rol in. Het is dus enorm belangrijk dat artiesten wegwijs gemaakt worden in de sector waarbinnen ze belanden.

Verder merkt Rutten nog een groot gebrek aan infrastructuur op. Een gebrek aan kleine podiumkansen, plaatsen om te netwerken en in aanraking te komen met andere artiesten is voor veel artiesten een realiteit in Vlaanderen.

Vrouwelijke dj's krijgen volgens Rutten nog steeds minder kansen dan hun mannelijke collega's. Er is een onderrepresentatie omdat er te weinig rolmodellen zich voordoen. Ook voor etnische diversiteit geldt dit. Door een gebrek aan rolmodellen voor deze personen, blijft het onevenwicht in stand. Daarom gelooft ze dat positieve discriminatie iets positiefs is. Door positief te discrimineren zullen er meer rolmodellen voortkomen waardoor het evenwicht onder de populatie dj's wat meer rechtgetrokken zal worden. Wel vindt ze dat je niet mag inboeten op muzikale kwaliteit. Daarbij is een 50/50-mix momenteel nog niet realistisch. Marthe Rutten oppert voor minstens 20% aan vrouwelijke artiesten zonder te vervallen in tokenisme.

Het is belangrijk dat clubs focussen op diverse line-ups en doelgroepen aantrekken. Daarom is het ideaal om bijvoorbeeld queer-avonden te organiseren. Wel is het enorm belangrijk voor Rutten dat deze evenementen ook door die doelgroep gedragen wordt. De cultuursector moet voor haar een weerspiegeling zijn van de samenleving. Dit is belangrijk omdat bij homogene programmatieteams vaak bepaalde artiesten niet aan bod komen. Iedereen die zich wil bezighouden met muziek zou dit ook moeten kunnen en dezelfde behandeling vanuit de sector moeten krijgen.

Bij andere organisaties ziet Rutten enorm waardevolle workshops zoals de FLINTA*-workshops van Trix. Daarbij vindt ze het enorm belangrijk dat organisaties infrastructuur en materiaal aanbieden aan artiesten zodat zij laagdrempelig hun talenten verder kunnen ontwikkelen. Daarbij is het volgens Rutten de taak van gesubsidieerde concertzalen om deze drempels te verlagen en juist deze artiesten in de picture te zetten. Bij dit proces spelen jeugdhuisen ook een enorm belangrijke rol. Het Depot wil als zaal meer inzetten op workshops en heeft nu zelf een werkgroep ingericht die werkt rond inclusie.

Met hun project 45Toeren proberen ze dj's te verbinden aan professionele mentors. Op deze manier krijgen ze een jaar lang ondersteuning bij verschillende aspecten van het artiest zijn, maar ook krijgen zij hierdoor de mogelijkheid om een aantal podiumkansen te krijgen.

Oudere personen vinden wel moeilijker een plaats binnen de sector. Verschillende concertzalen geven aan dat ze liever jonger talent boeken dan oudere personen een kans te geven. Voor Rutten staan deze personen gelijk en geldt enkel hoe lang ze al actief zijn binnen de muziek. Binnen de sector ligt dit moeilijk, maar ze vindt dat deze personen gelijk behandeld moeten worden. Daarbij ligt de levensstijl van jongeren makkelijker om je te kunnen focussen op muziek. Veel volwassenen hebben meer verantwoordelijkheden, waardoor focussen op muziek of op toer gaan bijvoorbeeld bemoeilijkt wordt.

Tegenover vroeger worden dj's en producers volgens Marthe Rutten veel meer gewaardeerd. Mensen beginnen meer en meer te beseffen dat deze personen ook echt artiesten zijn en het draaien van plaatjes ook een kunstvorm is. Grote dj's worden tegenwoordig onthaald als sterren, hierin ziet Rutten een enorme verandering tegenover een aantal jaren geleden. Toch denkt ze dat het hardnekkige stigma rond nightlife nooit volledig gaat verdwijnen. Echter betwijfelt ze of deze stigma's de kansen van de artiesten binnen de niche beïnvloeden. Ze kent wel een core-concept die het zo moeilijk hadden met lokale besturen en autoriteiten, waardoor die concept de boeken toe heeft moeten slaan. Ze merkt dat nightlife toch op verschillende plekken niet zo vriendelijk onthaald worden. Stadsbesturen jagen deze concepten soms weg met regulaties rond geluid of andere controles waardoor het niet meer gangbaar is om de evenementen door te laten gaan.

Tot slot

Aangezien Marthe Rutten en Michiel Teunen bijna drie maanden op hetzelfde bureau gewerkt hebben, verliep het interview op een vlotte manier. De inzichten die Rutten met zich meebrengt zeggen veel over de manier waarop deze socio-culturele drempels zich anno 2025 manifesteren. Daarbij gaf ze een enorm waardevolle inkijk in de manier waarop lokaal beleid omgaat met nightlife-cultuur. Op deze manier bieden de inzichten uit dit interview ondersteuning aan de antwoorden op de onderzoeksvragen van dit onderzoek. Daarnaast is Marthe Rutten één van de personen die aan de slag zal moeten met de aanbevelingen. De manier waarop zij deze zaken bekijkt, is dus een belangrijke factor voor de manier waarop de aanbevelingen tot stand gaan komen.

Bijlage 8: Interview VIII – Peter Decuyper

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Als oprichter van Fuse in Brussel en auteur van verschillende boeken over de eventsector, is Peter Decuyper een pionier op het vlak van evenementen binnen zowel de Vlaamse muzieksector als daarbuiten. Hij heeft de evolutie van verschillende sociaal-culturele drempels zien evolueren doorheen de tijd en biedt daarom een waardevol inzicht in de manier waarop deze tot stand kwamen. Daarnaast is hij betrokken als adviseur bij het selectieproces van verschillende commerciële spelers (zoals Rave Rebels) binnen het Vlaamse muziklandschap, waardoor hij een enorme meerwaarde biedt aan dit onderzoek. M. Teunen ging op 22 mei 2025 bij hem langs in Antwerpen voor een interview over zijn inzichten in de materie van het onderzoek. Het gesprek duurde zo'n 3 uur, waarbij een hele hoop aan relevante informatie en denkwijze aan het licht kwamen.

Verloop interview

Voor Peter Decuyper is het belangrijk dat er een oversaturatie van het aantal dj's. Het is enorm makkelijk geworden om in te stappen. Volgens Decuyper is het materiaal om in te stappen tegenover vroeger enorm goedkoop geworden. Daarbij kan iedereen nu elk aspect van zijn carrière zelf onder handen nemen. Door deze "DIY-mindset" is er een overvloed aan dj's.

Culturele achtergrond is volgens Decuyper een minder relevante drempel. Programmaties denken na over representatie in line-ups. Daarbij wordt enorme aandacht besteed aan het gelijkwaardig behandelen van alle artiesten. Ook aan de inclusie van vrouwen wordt enorm veel aandacht besteed. Volgens Decuyper proberen grote festivals zoals Tomorrowland de aandacht echt te vestigen op een diverse line-up.

Volgens Peter Decuyper moeten we streven naar een gelijkwaardigheid eerder dan een gelijkheid. Het belangrijkste is dat alle vrouwen die dj willen worden, evenveel kansen krijgen als hun mannelijke tegenhangers. Een evenwichtige balans in de populatie dj's en producers is voor Peter Decuyper minder relevant. De dag van vandaag ziet hij deze situatie rooskleurig in. Als vrouw heb je volgens hem anno 2025 evenveel kan als mannelijke dj's.

Vroeger programmeerde hij in Fuse 90% mannelijke dj's. Toen kostte het dj's enorm veel fysieke inspanning om telkens met hun platen rond te slepen. Net zoals andere fysieke jobs, zoals de bouw, zag hij hierin een duidelijk mannelijke trend. Aangezien dj's tegenwoordig al hun muziek op een USB-stick kunnen meenemen, is de fysieke last enorm verkleind. Volgens hem lag de discriminatie van vrouwen heel lang aan de fysieke aard van de bezigheid eerder dan stigma's.

Volgens Decuypere liggen de drempels voor FLINTA*-personen en leden van de LGBTQIA+-community enorm laag. Natuurlijk zijn er nog steeds problemen binnen de samenleving waardoor het niet op alle plekken even makkelijk is. Maar op grote festivals zoals Tomorrowland zouden deze personen weinig tot geen drempels mogen ervaren om kansen te krijgen. Zoals reeds vermeld vinden deze festivals inclusieve en diverse line-ups enorm belangrijk. Deze overtuigingen gaan zelfs zo ver, dat deze groepen meer kansen zouden krijgen. Peter Decuypere vindt dit een enorm positieve verandering. Hij gelooft dat er enorm veel waarde in rolmodellen schuilt. Door deze personen kansen te geven, komen echte veranderingen op gang. Dit is een vrij recente ontwikkeling volgens hem.

Oudere personen ervaren volgens Decuypere inderdaad drempels. Hij merkt op dat oudere dj's vaak veel drempels ervaren bij een jonger doelpubliek, maar wel veel kansen krijgen binnen het retro-circuit. Daarbij gelooft hij dat deze personen makkelijker hun weg naar het podium kunnen vinden door kwalitatieve muziek uit te brengen. Ook hamert hij op het belang van netwerken. Hij gelooft dat iedereen kansen kan creëren wanneer hij genoeg moeite toont en actief bezig is met een netwerk opbouwen.

Binnen de maatschappij is het belangrijk om gelijkwaardige kansen te creëren. Iedereen die iets wil doen, zou ook de mogelijkheid moeten kunnen krijgen. Decuypere gelooft dat jeugdhuisen en gesubsidieerde concertzalen van de overheid ondersteuning moeten krijgen om daarvoor te zorgen. In de praktijk anno 2025 gelooft hij dat dit ook mogelijk is. Daarbij gelooft hij dat de oversaturatie van de populatie dj's de kansen van getalenteerde artiesten verkleind.

Het is belangrijk voor hem om je evenementen zo te organiseren dat je genoeg kunt rekenen op je headliners. Door op deze manier je line-ups op te stellen, komt er ruimte vrij om podiumkansen te geven aan opkomend talent zonder hiermee risico's te nemen. Op deze manier heeft de organisator de vrijheid om minder bekende artiesten te kunnen ondersteunen.

Qua ondersteuning gelooft Decuypere dat lokale initiatieven de sleutel zijn naar kwalitatieve ondersteuning. Zo zijn jeugdhuizen een ideale plek om gelijkgestemde personen te ontmoeten. Hij is daarom blij dat deze initiatieven ondersteund kunnen worden vanuit lokale besturen. Daarbij gelooft hij dat VI.BE alle nodige informatie beschikbaar stelt die beginnende artiesten nodig kunnen hebben. Toch gelooft hij dat artiesten weinig voeling hebben en de afstand tot het platform vaak groot voelt. Hierdoor zijn artiesten vaak minder geneigd om hen te contacteren. Voor Peter Decuypere is de nabijheid van ondersteuning enorm belangrijk. Hij gelooft dan ook dat jongeren uit de stad makkelijker hun weg vinden naar deze initiatieven dan personen uit dorpen. Daarbij hamert hij dan ook op het belang van lokale ondersteuning. Daarbij vindt hij het belangrijk dat subsidies steeds gebruikt worden als investering. Cultuursubsidies kunnen dan ook als gevolg hebben dat het mentale welzijn binnen Vlaanderen stijgt. Op deze manier renderen subsidies en zijn ze effectief.

Daarbij ziet Decuypere in elk nadeel een opportuniteit. Hij gelooft dat artiesten moeten roeien met de riemen die ze hebben en creatief kunnen zijn met de middelen die ze hebben. Als je lokale bestuur nightlife uitsluit, zoek je een andere plaats. Moest dit geen optie zijn, probeer je je verder te verdiepen in produceren of het verfijnen van je vaardigheden. Op deze manier komen uit Frankrijk bijvoorbeeld enorm getalenteerde producers voort. Door de strenge maatregelen en moeilijkheden die organisatoren ervaren bij het organiseren van nightlife, zijn er enorm weinig raves. De artiesten passen zich daarom aan en proberen te werken aan hun carrières op andere manieren.

Wat Decuypere belangrijk vindt is de verhalen en opinies van experts. Hij vindt het allerbelangrijkste dat beginnende artiesten geïnspireerd geraken door verhalen waarin ze zichzelf kunnen herkennen. Volgens hem zijn drempels steeds te overwinnen. Het is belangrijk dat beginnende artiesten geïnspireerd en gemotiveerd worden om hun drempels te overwinnen. Het inspireren van andere artiesten is daarbij dan ook de sleutel tot het helpen verlagen van drempels.

Tot slot

Dankzij het diepgaande begrip dat Peter Decuypere heeft over de muzieksector doorheen de laatste decennia, vormt hij een enorm waardevolle bron om de evolutie van deze socio-culturele drempels te doorgronden. Daarbij schijnt zijn expertise en specifieke denkwijze een nieuw licht op de materie. Doordat Peter Decuypere en Michiel Teunen een goed contact onderhouden, verliep het gesprek enorm vlot. Doorheen de verschillende uren van het interview werden steeds nieuwe manieren aangekaart waarop dj's zich kunnen aanpassen aan de moeilijke omstandigheden. Ook bracht Decuypere met zijn gevatte kijk op de zaken, verschillende vernieuwende manieren om de doelgroep te ondersteunen aan het licht. Dit gesprek vormt daarom een ontzettend grote meerwaarde bij het formuleren van verschillende van de aanbevelingen.

Bijlage 9: Interview IX – Seppe Maesen (LiveNation)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Als programmator van de grootste organisatie in de muziekindustrie op zowel nationaal als internationaal niveau, is de mening van Maesen onmisbaar wanneer we spreken over de manier waarop commerciële spelers hun line-ups opstellen. Festivals zoals Dour, Rock Werchter, Pukkelpop en vele anderen worden geprogrammeerd door LiveNation. Daarom voerden Seppe Maesen en Michiel Teunen op 23 mei 2025 in een video-call van één uur om dit selectieproces onder de loep te nemen.

Verloop interview

Op verschillende niveaus van de sector proberen organisaties hun programmatie-teams te diversifiëren. Tegenwoordig zijn er ook veel festivals die dit enorm belangrijk vinden. Daardoor zie je op verschillende festivals meer aandacht gaat naar het diversifiëren van line-ups. Op het vlak van artiesten voelt Maesen dat er al een grote ontwikkeling gebeurd is, binnen de organisaties is er anderzijds nog wel veel werk aan de winkel. Op sommige plekken blijft het divers boeken nog steeds moeilijk, maar deze moeilijkheden gaan gepaard met problemen binnen de samenleving. Op festivals zoals Dour, Pukkelpop, Paradise city en We can dance houden hier ook rekening mee. Het hangt van de organisatie af, vaak is dit regio-gebonden.

Binnen techno en house ziet Maesen wel diverse line-ups. Maar deze culturen bestaan uit zo veel subculturen en mengvormen, dat de vinger moeilijk aan de pols te leggen valt. Zo hebben queer-artiesten in bepaalde circuits weinig tot geen last om minder boekingen te krijgen. Wel let Maesen op wanneer hij zijn artiesten naar bepaalde boekingen stuurt, dat deze artiesten steeds in een veilige omgeving terecht komen. Hierbij moet hij de risico's afwegen en zijn artiesten zo veel mogelijk proberen beschermen indien nodig.

Voor Maesen moet de muzieksector een weerspiegeling zijn van de maatschappij. Diversiteit is daar dus enorm belangrijk in. Het houdt de muziek interessant en het speelveld zou eerlijk moeten zijn. Maar er is geen makkelijke manier om door te groeien. Voor ondersteuning stuurt hij mensen door naar VI.BE. De organisatie is volgens hem steeds makkelijker te vinden en kan informatie voorzien aan iedereen die hard genoeg zoekt. Het is een veld waar je zelf al veel stappen kan nemen in je carrière zonder ondersteuning.

Toch merkt Maesen een ondervertegenwoordiging van management voor dj's en producers. Dit komt waarschijnlijk omdat dit niet verdienstelijk genoeg is voor deze personen. Op deze manier worden minder elektronische artiesten ondersteund om hun carrière te professionaliseren. Hierdoor lopen ze vaak extra middelen zoals subsidies of algemene ondersteuning bij het uitbouwen van hun carrière mis.

Elektronische muziek wordt vaak bekeken als iets dat aan de clubs toebehoort. Daarom blijven de gesubsidieerde zalen, die gestart zijn als rock-tempels, vaak bij hun roots zitten. Volgens Maesen zou het gunstig kunnen zijn om vanuit de sector te gaan kijken hoe we onze opleidingen aantrekkelijker kunnen maken voor diverse culturele profielen. Door deze achterban te diversifiëren zouden drempels nog verder verlaagd kunnen worden voor verschillende groepen personen.

Tot slot

Omdat Seppe Maesen meewerkt aan de programmatie van de grootste Belgische festivals, vormt hij een onmisbare bron bij het doorgronden van hun selectieprocessen. Op deze manier krijgt het onderzoek een beter zicht op de verschillen tussen het selectieproces van gesubsidieerde concertzalen en commerciële spelers. Zijn opinie en antwoorden binnen dit interview zijn dus essentieel om de diepgang en relevantie van dit onderzoek verder uit te diepen.

Bijlage 10: Interview X – Samuel Allaman (Kavka)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Door zijn ervaring als coördinator van Jammings in Kavka, werkt Allaman actief aan het verlagen van drempels voor dj's en producers. Aangezien dit initiatief meerdere malen aangehaald werd als een effectief ondersteuningsprogramma, vormt hij een onmisbare bron voor dit onderzoek. Daarom gingen Michiel Teunen en Samuel Allaman op 23 mei 2025 in gesprek over de manier waarop hij de socio-culturele drempels voor de doelgroep anno 2025 percipieert. Daarbij lag de focus op de manieren waarop gesubsidieerde concertzalen hierin een verschil kunnen maken.

Verloop interview

Wanneer we spreken over socio-culturele drempels, denkt Allaman meteen aan onderrepresentatie van vrouwen, gebrek aan etnische diversiteit maar zeker ook socio-economische status. Aan die laatste drempel probeert hij ook met zijn initiatief, Jammings, iets te veranderen. Door de hoge materiaalkost en huurprijzen van oefenruimtes, kunnen de kosten voor dj's en producers hoog oplopen.

Volgens Allaman is er momenteel een grote beweging die bezig is met het bewust programmeren van vrouwen om de onderrepresentatie tegen te gaan. Deze beweging speelt zich af binnen bepaalde doelgroepen, maar schijnt nog niet volledig door op het gehele landschap. Dit komt doordat een groot percentage van de dj's en producers nu eenmaal mannelijk zijn. Tegenwoordig focussen promotoren meer op de inclusie en diversiteit van hun line-ups. Momenteel schijnt dit nog niet hard genoeg door, omdat rolmodellen ontbreken. In Antwerpen zijn er bijvoorbeeld bepaalde bubbels die niet genoeg in contact staan met elkaar. Allaman mist in de Vlaamse muzieksector vooral een manier waarop al deze bubbels samen kunnen komen.

De inclusiviteit qua geartheid ziet Allaman niet per se mislopen bij boekingen. Het zijn eerder de problemen van de maatschappij die doorschijnen binnen sector. Deze personen worden vaak met de foute voornaamwoorden aangesproken. Daarbij merkt hij op dat deze doelgroepen makkelijker te bereiken zijn met workshops die specifiek de doelgroep aanspreken. Deze workshops doen ze maar een aantal keer per jaar. Moesten ze dit vaker willen doen, moeten ze iemand full-time aannemen om deze te organiseren.

Wat ook een enorme rol speelt, is hoeveel en welke mensen je juist kent. Wat voor andere mensen veel tijd kost, kan jij oplossen door mensen te betalen. Hierdoor kunnen deze artiesten binnenwegen nemen om sneller bekend te worden. Bijvoorbeeld je eigen event geven is makkelijker om jezelf te pushen als je daarvoor ook financiële risico's kan nemen. De hoeveelheid geld die een persoon bezit kan dus een enorme invloed hebben op de kansen van deze persoon. Daarbij is de muzieksector een ons-kent-ons verhaal. Wanneer iemand het wil maken moet die er zoveel mogelijk mee bezig zijn. Evenementen bijwonen en mensen binnen je scene leren kennen zijn essentieel voor iedere carrière.

Voor beginnende dj's is het vaak enorm zoeken naar plekken waar ze verder geholpen kunnen worden. Samuel Allaman mist een platform waar dj's en organisatoren elkaar kunnen vinden. VI.BE probeert deze positie in te vullen, maar dat is nog niet volledig op punt gesteld. Volgens hem zijn er op VI.BE te weinig gevestigde partijen die kansen willen bieden aan opkomende talenten. Daar wil hij met Jammings verandering in brengen. Hij wil bruggen bouwen tussen ervaren en beginnende artiesten. Hierbij trekken ze een heel diverse groep personen aan, maar focussen ze vooral op jongeren. Daarbij komt Allaman vaak in contact met kwetsbare jongeren.

Voor oudere personen ziet Allaman andere drempels. Vaak hebben deze personen andere verplichtingen zoals kinderen of een fulltime job. Jonge artiesten daarentegen hebben vaker problemen met erkenning en toestemming krijgen van zalen of hun ouders. Ook trekt een gelijkaardig figuur, personen meer aan. Daarom zijn volgens hem dj's vaak ongeveer even oud als de doelgroepen waar ze voor draaien.

Andere succesvolle ondersteuningsprogramma's vindt Allaman terug bij jeugthuizen. Zij werken volgens hem op een andere manier als het commerciële circuit. Deze organisaties zijn van nature meer bezig met jeugdwerk en focussen daarom makkelijk op het verlagen van deze drempels. Jammer genoeg merkt Allaman wel dat er weinig consistentie is doordat bijvoorbeeld subsidies wegvallen en de concepten dus niet duurzaam meer zijn. Voor Allaman zijn jeugthuizen essentiële spelers voor de ontwikkeling van dj's, hier zijn dan ook vaak interessante ondersteuning programma's terug te vinden.

Nightlife organiseren is niet gemakkelijk. Dat is een fenomeen dat volgens Samuel Allaman de hele sector teistert. De cultuur komt vaak negatief in de media, waardoor een stigma ontstaat. Hierdoor willen zalen zich vaak ook minder snel aan wagen. Daarbij komt dan ook nog eens dat het een riskante onderneming is, waardoor het organiseren van nightlife-feestjes steeds moeilijker wordt.

Van mijn bachelorproef zou Allaman graag een versie op maat voor de sector zien. Het moet toegankelijk zijn voor personen die bezig zijn binnen de sector. Het moet aantonen wat good practices zijn en welke minder goed werken. Daarbij moet het ook kunnen aantonen waarom dit zo is.

Tot slot

Tijdens de interviews met andere experts werd Jammings van Kavka meerdere malen aangehaald als één van de beste ondersteuningsprogramma's in Vlaanderen. Hoewel het geen baanbrekend concept is, is de relevantie ervan duidelijk voelbaar. Het gesprek met Samuel Allaman bood dan ook een diepgaander inzicht in de manier waarop dit initiatief tot stand kwam en op welke manieren het drempels verlaagt voor de doelgroep. Dit interview biedt dan ook een diepgaander inzicht in de manier waarop organisaties al bezig zijn met het verlagen van socio-culturele drempels voor de doelgroep van dit onderzoek.

Bijlage 11: Interview XI – Dennis Vandebroek (DNNS)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Dennis Vandebroek is een artiest die zijn carrière begon in Leuven. Daar studeerde hij project-en-eventmanagement aan de UCLL. Doorheen de laatste jaren heeft hij zich gevestigd binnen de techno-scene als een heuse artiest. Dit doet hij nu al een tijdje op professioneel niveau. Voor dit interview dook hij op achtentwintig mei 2025 samen met Teunen in een videocall van één uur. In deze call bespraken ze zijn visie op de drempels die dj's en producers ervaren anno 2025 en hoe deze zich uiten.

Verloop interview

Dennis Vandebroek vangt aan met te vernoemen dat er steeds meer gevraagd wordt van dj's. Ze moeten zichzelf kunnen verkopen en bijna als influencer beginnen fungeren om relevant te blijven. Dit brengt ook een grotere instapprijs met zich mee omdat je bijvoorbeeld een goede camera moet kopen.

De Techno-scene is volgens Vandebroek dan ook enorm inclusief. Aan diversiteit is er geen gebrek. Hij merkt een trend van positieve discriminatie op waardoor vrouwen vaak zelfs makkelijker gepusht worden dan mannen. Daarmee wil hij niet zeggen dat vrouwen bevooroordeeld worden, maar wel dat het voor deze groep dj's nog nooit zo makkelijk ging als vandaag. Bij andere genres merkt hij toch dat deze inclusiviteit moeilijker te vinden is.

Qua culturele diversiteit, in het bijzonder religie, bemerkt Vandebroek meteen dat het nachtleven niet meteen de meest sobere plek is. Daarnaast denkt hij dat er een link is tussen etniciteit en muzieksmaak. Deze link verklaart het gebrek aan etnisch diverse profielen binnen de dancemuziek. Deze komt dus niet voort uit drempels, maar uit smaakverschillen, gevoed door culturele verschillen.

Ondersteuningsprogramma's zijn niet voor iedereen even nodig, maar Vandebroek was al bekend met een aantal initiatieven. Zo kent hij dj's die schrijverskampen organiseren waarbij workshops gegeven worden. Deze weekends vormen ideale netwerkmomenten voor de participanten.

Wanneer het gesprek zich richt op ondersteuning vanuit organisaties bemerkt Dennis Vandebroek dat hij nog nooit van VI.BE gehoord heeft. Sterker nog, hij heeft nog nooit één van zijn collega's horen spreken over de organisatie. Wel heeft hij al gewerkt met Amplo voor het regelen van zijn facturatie. In het begin van zijn carrière hielp deze organisatie hem enorm om op een legitieme manier te kunnen factureren aan werkgevers.

Voor zijn boekingen trekt Vandebroek vaak naar Frankrijk. Belgische programmaties zitten vaak vastgeroest in dezelfde paar artiesten. Ook vindt hij dat er enorm weinig Vlaamse clubs zijn. Hij merkt dat het ook enorm moeilijk is om in Vlaanderen evenementen en nightlife te organiseren. Vaak doen stadsbesturen enorm moeilijk over geluidsoverlast-en-normen. Hierdoor is het volgens Vandebroek in Vlaanderen enorm moeilijk om nog succesvol een club te runnen. Toch merkt hij een stijging in het aantal kleine podiumkansen op. Of deze speelkansen ook effectief invloed hebben op de carrières van deze artiesten betwijfelt hij dan weer.

Tot slot geeft Vandebroek nog mee dat het enorm waardevol zou zijn om ruimtes in te richten die zowel educatief als praktisch kunnen ondersteunen. Enerzijds zouden ze gebruikt kunnen worden voor te oefenen, anderzijds zouden er workshops en lezingen kunnen plaatsvinden. Op deze manier zou de ruimte een enorme bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van verschillende artiesten.

Tot slot

Aangezien Dennis Vandebroek en Michiel Teunen elkaar al hadden ontmoet in het Leuvense nachtleven, was er een comfortabele en gemakkelijke manier van communiceren. Het interview verliep vlot en viel zelden stil. Vandebroek is daarbij een goed voorbeeld van een niche-artiest die uitgegroeid is zonder hulp van de Vlaamse sector. Deze artiesten vormen een belangrijke bron van informatie bij het identificeren van de pijnpunten bij ondersteuningsprogramma's. Dennis Vandebroek is op die manier een waardevolle bron voor dit onderzoek.

Bijlage 12: Interview XII – Koen Leysen (Rampage)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Voor dit onderzoek ging hij in gesprek met Koen Leysen, boeker van Rampage. Als boeker van een commerciële en ontzettend relevante speler in het Vlaamse landschap biedt hij een onmisbare kijk op deze kwestie. Daarnaast heeft hij een diepgaande kennis over de manier waarop Vlaamse Drum&bass-artiesten hun carrières uitgroeien. Op deze manier vormt Leysen een onmisbare bron om te kunnen begrijpen hoe commerciële spelers kijken naar deze kwestie en de manier waarop de Drum&bass-scene verschilt van andere scenes.

Verloop interview

Voor Rampage moet het plaatje muzikaal kloppen. Dat betekent niet dat ze geen oog hebben voor de diversiteit van line-ups. Terwijl muziek steeds op één staat, probeert Rampage steeds zo divers mogelijk te boeken. Zo proberen ze steeds divers en inclusief te boeken, zonder in te boeten op hun muzikale waarde en inkomsten. Natuurlijk lopen deze zaken niet afzonderlijk, zo boekten ze bijvoorbeeld Rezz, een vrouwelijke Dubstep-artiest die grote stappen maakt binnen het genre. In Nederland leggen ze tegenwoordig quota op om hun line-ups divers te krijgen. Dit is drastisch maar Leysen ziet hier het nut wel van in.

Van commerciële spelers kan men ook niets anders verwachten dan dat zij "sell-out namen" boeken. Daarnaast boeken zij vaak ook steeds diversere line-ups. Dit duidt toch op een algemene aandacht vanuit de sector richting die diversiteit.

Socio-economische status is volgens Leysen niet zo'n grote drempel. De minimale instapkost voor de hobby zou voor iedereen haalbaar moeten zijn. Anderzijds schuilen er nog steeds anders socio-culturele drempels zoals transfobie en homofobie. Hierbij merkt hij op dat de Dubstep-scene meer accepterend is over deze personen, maar dat dit bij Drum&bass toch soms nog een rol kan spelen. Zeker naar internationale boekingen toe lijkt dit nog een grote drempel te zijn. Voor Leysen moet diversiteit ook doorschijnen op andere niveaus. Hij merkt dat vrouwen binnen de Drum&Bass minder vaak de positie van boeker bekleden.

Momenteel is het enorm moeilijk voor dj's om door te breken door het belang van sociale media. Wanneer iemand hard werkt, komt hij er wel volgens Leysen. Daarbij is alle informatie wel beschikbaar, de artiest moet gewoon even goed graven. Wat wel handig zou kunnen zijn is een platform om alle deze informatie te bundelen en artiesten te verbinden. Bij het verbinden van artiesten en organisaties spelen jeugdhuizen een essentiële rol voor Leysen. Jeugdhuizen zijn unieke initiatieven die de muzieksector van onderuit voeden en artiesten hun eerste stappen helpen zetten richting een duurzame carrière.

Een nieuwere ontwikkeling die het voor bepaalde personen moeilijk maakt is de noodzaak om jezelf te moeten tonen voor een camera. Tegenwoordig willen mensen de artiest in kwestie leren kennen. Dit vormt een enorme druk op artiesten aangezien dit een noodzakelijke vorm van marketing is geworden.

Tot slot

Op 28 mei 2025 gingen Koen Leysen en Michiel Teunen in gesprek via een videocall van één uur. Aangezien zij beiden gepassioneerd zijn door deze soorten dancemuziek, verliep het gesprek enorm vlot. De inzichten die Leysen kon bieden aan het onderzoek waren daarvoor jammer genoeg nog blinde vlekken. Het interview biedt daarom een vernieuwende kijk op de materie, waardoor het onderzoek verder uitgediept kan worden. Daarbij biedt het interview een bijzondere kijk op de manier waarop artiesten anno 2025 hun carrières uitgroeien en welke verschillen schuilen binnen de verschillende genres.

Bijlage 13: Interview XIII – Lola Massoels (Mamba)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Mamba is een trans-vrouw die al anderhalf jaar in transitie is en een hele hoop ervaring binnen de sector heeft verworven. Ze krijgt de laatste tijd meer tractie binnen haar carrière met verschillende boekingen zoals Rock Herk, Alto Ritmo open air en zelfs Pukkelpop. Lola Massoels is dan ook al bijna tien jaar actief binnen het vak en heeft dus een hele hoop ervaring opgebouwd. Op deze manier biedt Massoels een enorme bijdrage aan dit onderzoek. Op 30 mei 2025 bespraken Mamba en Michiel Teunen de materie van het onderzoek via een video-call. Deze bedroeg een 50-tal minuten en bracht belangrijke inzichten mee voor het onderzoek.

Verloop interview

Massoels is ondertussen nog maar anderhalf jaar bezig met haar transitie. Daardoor heeft ze het merendeel van haar boekingen verkregen als blanke cis-man. Daarbij heeft ze nog maar weinig invloed ervaren op haar boekingen. Ze merkt wel op dat de dj-populatie nog steeds gedomineerd wordt door blanke cis-mannen. Ook ziet ze dat veel verschillende queer-collectieven rondom haar evenementen organiseren. Dit ziet ze als een noodzakelijk gevolg als tegenreactie op het onevenwicht. Hierbij ziet ze dat bepaalde doelgroepen geforceerd worden om binnen hun eigen kringen evenementen te hosten. Er ligt ook een grote druk op dj's om sociale media te gebruiken om door te breken. Daarnaast is het volgens haar enorm moeilijk om consistent inkomsten te ontvangen als dj of producer. Ze geeft aan weinig tot negativiteit ervaren te hebben in verband met haar gender.

Daarbij gelooft ze wel dat het afhangt van de collectieven waarmee artiesten zelf mee willen samenwerken. Binnen alternatieve genres, waarbinnen zij zich bevindt, denkt zij dat dit weinig uitmaakt. Bij andere genres zoals Techno of House lijkt dit niet altijd even evident. Volgens Massoels is het belangrijk dat artiesten zich op een juiste manier profileren en zo van hun verschil een voordeel kunnen maken. Ook al is er nog steeds kans op discriminatie, vindt ze niet dat artiesten zich hierdoor moeten laten tegenhouden. Hierbij is het wel belangrijk dat artiesten inzetten op het overtuigen van programmatoren. Zo kunnen ze met technische vaardigheden promotoren overhalen om kansen te krijgen. Op deze manier kunnen artiesten de socio-culturele factoren buiten spel zetten.

De situatie in het Vlaamse muzieklandschap is verbeterd volgens Massoels, maar dit is niet vanzelf gebeurd. Vrouwen hebben actief moeten werken aan het emanciperen van hun geslacht. Het speelveld is diverser geworden en op deze manier vinden steeds meer verschillende groepen personen hun weg naar podiumkansen. Daarnaast is het frustrerend dat sommige artiesten hun carrière uitbouwen met de motivatie om bekend te worden. Lola Massoels vindt het daarbij belangrijk dat dj's met de juiste motivatie aan hun carrière bouwen en het dus ook doen voor de liefde voor muziek.

De markt is volgens Lola Massoels oververzadigd. Vroeger moest je een grote muziknerd zijn om dj te kunnen worden. Dj's waren gepassioneerd door muziek en de dingen waar ze mee bezig waren. Vandaag de dag is dat veel democratischer en makkelijker geworden. Door sociale media slim te benutten kunnen personen met relatief weinig moeite grote podiumkansen krijgen. Hierbij is de focus verlegt van de muziek naar de dj als persoon. Lola Massoels betreurt deze ontwikkeling. Festivals als Horst, proberen volgens haar toch nog steeds te focussen op het muzikale gegeven. Toch vindt Lola Massoels dat het nog steeds de verantwoordelijkheid is van artiesten om zichzelf in de picture te zetten en het initiatief te nemen.

Voor Lola Massoels is het belangrijker dat dj's gepassioneerd zijn door wat ze doen dan dat het speelveld divers en inclusief is. Deze socio-culturele factoren zouden volgens haar irrelevant moeten zijn. Het belangrijkste zou moeten zijn hoe gepassioneerd en technisch vaardig een dj wel niet is. Diversiteit is dus belangrijk, maar er zit een belangrijke nuance aan het verhaal.

Volgens Mamba is de Drum&Bass-scene een vrij inclusieve scene. Daarbij merkt ze een trend op waarbij alternatievere genres vaak diverser en inclusiever zijn. Qua ondersteuningsprogramma's vernoemt Massoels meteen 45Toeren en Inside the circle. Zelf heeft ze weinig aanspraak gemaakt op ondersteuningsprogramma's, maar toch vindt ze het ontzettend belangrijk dat deze plaatsen bestaan. Op VI.BE merkt ze op dat bepaalde genres vaak in hokjes geduwd worden. Zo beperken de podiumkansen zich vaak tot bepaalde genres, hierdoor voelt ze zich minder aangesproken om hieraan deel te nemen. Vaak azen deze podiumkansen op genres zoals House en Techno, maar worden meer alternatieve genres buiten beschouwing gelaten. Volgens Lola Massoels is er daarom nood aan nog meer ondersteuning en nog meer mogelijkheid tot laagdrempelige podiumkansen voor alternatieve genres.

Verder merkt ze nog op dat veel artiesten niet weten hoe ze uitbetaald kunnen worden. Ook zijn er een groot aantal artiesten die zich niet bewust zijn van het bestaan van een dj-licentie.

Tot slot

Ondanks dat verschillende interviews vogingen aan het interview van Mamba, bleek er toch nog veel nieuwe informatie aan het licht te komen. Zo lag er een nieuwe diepgaande focus op het contrast tussen de motivaties van verschillende artiesten. Ook bracht het interview vernieuwende inzichten over de manier waarop gender invloed heeft op de toegang tot podiumkansen van dj's en producers. Het gesprek verliep vlot en had een aangename sfeer, hierdoor kwam veel informatie aan bod op een relatief korte tijd.

Bijlage 14: Interview XIV – Johannes Fraeyman (Formaat)

Situering

Michiel Teunen, student sociaal-cultureel werk, voert onderzoek naar de socio-culturele drempels die van toepassing zijn op dj's en producers van dance-genres. Zijn onderzoek neemt deze drempels onder de loep om daarna aanbevelingen te doen naar gesubsidieerde organisaties (zoals Bv. Het Depot) in het werkveld om deze drempels te verlagen.

Johannes Fraeyman was initieel nogal onzeker over zijn bijdrage aan het onderzoek. Toch drong Teunen aan dat zijn rol als steunpunt voor organisatoren op Vlaams niveau, een vernieuwende kijk op de materie kon inhouden. Als drijvende kracht achter ikorganiseer.be probeert Fraeyman een grondige analyse van de Vlaamse muzieksector in kaart te brengen om op deze manier te kunnen bouwen aan een duurzame eventsector. Daarom nam hij op 4 juni 2025 met M. Teunen deel aan een video-call van één uur. Samen bespraken ze zijn visie op de materie en de manier waarop jeugdhuizen en kleinschalige evenementen een invloed hebben op de kansen van dj's en producers.

Verloop interview

Allereerst zou Fraeyman als valkuil dat het begin enorm moeilijk is. Vaak hebben dj's een netwerk nodig voordat ze podiumkansen kunnen krijgen. Daarnaast is het vaak makkelijker voor blanke cis-mannen om dit netwerk uit te bouwen. Jeugdhuizen die wel openstaan om opkomend talent te installeren, bereikt deze artiesten ook vaak moeilijk. Er loopt dus iets mis bij de communicatie tussen deze twee spelers. Fraeyman stelt dat de stad hier ook een verantwoordelijkheid in zou kunnen opnemen. Enerzijds door het bundelen en aanbieden van informatie over de mogelijkheden, anderzijds door het voorzien van materialen.

Johannes Fraeyman stelt dat veel jeugdhuizen wel de infrastructuur hebben om dj's te ondersteunen. Zij kunnen hierdoor een cruciale speler vormen in het verlagen van deze drempels. Op deze manier kunnen zij fungeren als informele muziekschool voor jongeren die willen starten met dj'en.

Vervolgens schetst Fraeyman uitvoerig de situatie waarin veel jeugthuizen en verenigingen zich bevinden. Jongeren gaan minder uit, waardoor het moeilijker wordt voor kleine collectieven en initiatieven om duurzaam en succesvol te zijn. Hierdoor daalt het aantal speelkansen voor opkomende dj's aanzienlijk. Jongeren willen meer geld verdienen en minder geld uitgeven. Hierdoor merken de jeugthuizen en fuiven op dat ze minder jonge personen over de vloer krijgen. Daarbij wordt het organiseren van evenementen duurder. Het ondersteunen van opkomende talenten wordt op deze manier moeilijker en meer risicovol.

Volgens Fraeyman werkt het wel dat niche-genres wel nog hun doelpubliek kunnen bereiken. Commerciële muziek lijkt steeds moeilijker, maar niche-programmaties kunnen vaak toch de zalen nog vol krijgen. Wat ook werkt is het boeken van een grote naam. Jongeren weten steeds beter wat ze willen, en zijn dus moeilijk over te halen om naar een evenement te komen. Hierdoor is het moeilijker om met opkomende talenten uit de kosten te geraken.

Fraeyman stelt vast dat media vaak negatieve berichtgeving geeft over DIY-feestjes. De enige keren wanneer evenementen positief in het nieuws komen, is bij de grote commerciële spelers zoals Tomorrowland. Op deze manier hangt er een negatieve en onveilige sfeer rond kleinere initiatieven. Toch is het uitgaan volgens Fraeyman een cruciaal deel van de culturele ontwikkeling van jongeren.

Nightlife valt daarbij vaak onder stadsdienst economie. Hierbij moet er volgens Fraeyman vanuit stadsbesturen meer erkenning zijn voor nightlife-cultuur als culturele meerwaarde. Hierbij moet het beleid afgesteld zijn samen met de jongeren. Enkel op deze manier zullen deze initiatieven ook kunnen aansluiten bij de noden van de doelgroep. Fraeyman geeft aan dat het luisteren naar de doelgroep cruciaal zal zijn voor stadsbesturen om jongeren terug op de dansvloer te kunnen krijgen.

Johannes Fraeyman mist momenteel doorgroeimogelijkheden van het DIY-circuit naar de gesubsidieerde zalen. Hij denkt dat samenwerking tussen deze plekken vaak uit blijft maar een cruciale rol kan spelen in het keren van de tendensen. Op deze manier zouden beginnende artiesten opnieuw kunnen doorgroeien en hun carrières op een duurzame manier uitbouwen.

Tot slot

Het verloop van het gesprek was niet zoals de andere interviews. De focus van het interview lag op de organisatorische kant van de muzieksector en de manier waarop gesubsidieerde spelers hierin een rol spelen. De expertise van Johannes Fraeyman vormt hierbij een ontzettende meerwaarde. Op deze manier werden een aantal blinde vlekken binnen onze bronnen aangevuld met één van de meest relevante experts in Vlaanderen over dit onderwerp. Door de aangepaste insteek van het interview, lagen de vragen binnen het kennisdomein van Fraeyman. Op deze manier verliep het gesprek enorm vlot en kon Johannes Fraeyman de nodige inkijk bieden in onderwerpen waar tot nog toe weinig info over te vinden was. Zo bleek deze informatie essentieel voor dit onderzoek en de analyse van de muzieksector anno 2025.

Bijlage 15: Focusgroep

Situering:

De focusgroep vond plaats in de meeting room van Het Depot op 05/06/2025 en duurde ongeveer twee en een half uur. Op het begin van het gesprek stelde iedereen zich kort even voor. Pierre Legrand is een Waalse Riddim-dj die tegenwoordig op veel feestjes draait in Vlaanderen. Dit doet hij onder het alias: Cavalier. Sinds vorig jaar is hij ook gaan spelen in andere landen. Aan de andere kant van de tafel zit Sam Gielens, techno-dj. Binnen deze scene is hij al tien jaar actief en sinds acht jaar is hij ook professioneel dj. Zelf organiseert hij ook feesten en doet hij management voor andere artiesten. Daarbij heeft hij veel ervaring met de nightlife-culturen uit andere landen. Ten slotte hebben we Andreas Janssens, organisator van Bleetfoef. Hij organiseert al 5 jaar Drum&bass-evenementen in Leuven en Antwerpen.

Michiel Teunen, de onderzoeker, modereert het gesprek.

Verloop:

Om het gesprek op gang te brengen, vraagt M. Teunen of er binnen de Vlaamse muzieksector nog drempels bestaan voor beginnende dj's en producers. Volgens Sam Gielens is dj'en tegenover vroeger laagdrempeliger is geworden. Maar netwerken is nog steeds enorm prijzig

Bij deze vraag dacht A. Janssens meteen aan leeftijd. Op sommige evenementen is er een leeftijdsgrens. Wat als je jonger bent dan de leeftijdsgrens maar toch wil netwerken? Anderzijds vraagt Janssens zich af vanaf welke leeftijd mensen het moeilijker beginnen hebben om nog te starten. Dit komt volgens hem door een standaardbeeld dat mensen hebben van een dj: blanke man tussen de 20 en 30 jaar.

Sam Gielens denkt dat personen onder de 16 jaar of ouder als 30 jaar het inderdaad moeilijker hebben om in te stappen. Jonge mensen zijn minder geïnteresseerd in dj's die niet binnen hun leeftijdscategorie zitten. Anderzijds denkt S. Gielens dat kansarme personen het vaak wel moeilijker kan hebben, maar dat er voldoende ondersteuning is voor deze groepen. Vanuit zijn techno-achtergrond denkt hij dat iedereen wel kansen kan krijgen.

Andreas Janssens voelt aan dat dit anders ligt binnen de Drum&bass-scene. Hij merkt een tekort aan vrouwelijke dj's binnen de Vlaamse Drum&bass-scene. Bij zijn selectieproces kiest hij steeds voor de muzikale meerwaarde. Door de onder representatie van deze dj's, komen ze minder aan bod. Sam Gielens vindt het daarentegen wel waard om muzikale meerwaarde even te vervangen met positieve discriminatie. Hij gelooft dat het positief kan zijn voor de scene als een organisatie actief de balans tussen mannelijke en vrouwelijke artiesten op een line-up kan veranderen. P. Legrand beaamt dat dit binnen de techno-scene beter gaat maar dat de vrouwen moeilijk terug te vinden zijn in bepaalde andere niche-genres. Hij vindt de representativiteit belangrijk omdat het positief discrimineren eventueel verandering in beweging kan zetten.

Binnen Techno merkt Sam Gielens dat het anders ligt, er zijn al een aantal bewegingen die vrouwen proberen emanciperen. Hierdoor worden vrouwen aanzienlijk meer geboekt en merkt hij dat het ratio man-vrouw meer begint te shiften. Daarbij gelooft hij dat het publiek van een gemiddeld techno-event bestaat uit evenveel vrouwen als mannen. Volgens A. Janssens is het dubbel om positief te discrimineren. Je moet denken aan je financiën en moet daarom steeds proberen om namen te brengen die je doelpubliek wil zien. Door de onder representatie van vrouwelijke dj's in zijn scene, vind hij het niet makkelijk om deze keuzes te maken. Toch denkt hij dat het eventueel kan leiden tot een hogere populatie vrouwelijke dj's. Volgens Janssens komt deze onder representatie door het lage aantal vrouwelijke feestgangers die hij over de vloer krijgt. Hij schat dat slecht 10% van zijn feestgangers vrouwen zijn. S. Gielens gelooft anderzijds dat het positief discrimineren op line-ups ook kan leiden tot een hoger percentage vrouwelijke bezoekers. Een dj inspireert mensen, maar dan moet je je wel kunnen inleven in de artiest.

Sam Gielens stelt daarom voor om een dj-contest exclusief voor vrouwen te doen. Hij gelooft dat zo'n initiatieven aanleiding kunnen zijn voor vrouwen om te starten met draaien. Daarbij merkt hij dat er steeds vaker evenementen opduiken die vrouwelijke dj's boeken. Volgens hem zijn deze spelers essentieel om echte verandering in representatie te weeg te brengen.

Volgens A. Janssens kunnen gesubsidieerde organisaties hier een grote rol in spelen. Zij moeten minder inzitten met financiële risico's en zitten daarom in een ideale positie om deze verandering op gang te brengen. Ook collectieven zoals Burenhinder brengen ontwikkelingen op gang. Hij gelooft dat andere niche-genres ook zo'n collectieven zouden kunnen gebruiken.

P. Legrand merkt op dat binnen niche-genres vaker een sfeer hangt waarbij inclusie hoog in het vaandel gedragen wordt. Hij ziet binnen verschillende niche-genres dezelfde waarden en normen van gelijkheid en inclusie terugkomen. Daarbij kan positieve discriminatie een positieve invloed hebben op deze scenes. Legrand gelooft dat de eerste vrouwelijke dj's de sleutel kunnen zijn tot meer representatie op de stage, maar ook op de dansvloer.

Sam Gielens vraagt zich af of het genre-specifiek zou kunnen zijn. De scenes zijn enorm verschillend en misschien is verandering brengen daarom zo moeilijk. P. Legrand gelooft dat verschillende scenes zo enorm anders zijn, dat het moeilijk is om hierop een sluitend antwoord te vinden.

Europese techno is volgens S. Gielens enorm verandert sinds het genre populairder geworden is. De waarden en normen worden wat meer verwaarloost en de sfeer verandert. Een nieuwe stroom mensen komen niet meer voor de muziek, cultuur en waarden. De scene moet volgens hem vechten tegen de commercialisatie van het genre om vast te kunnen houden aan deze waarden.

Daarbij merkt hij dat er toch nog sporen zijn van racisme en homofobie binnen zijn scene. Hij denkt dat dit voortkomt uit de jonge leeftijd van zijn doelpubliek. Feestgangers van Bleetfoef zijn over het algemeen negentien à twintig jaar oud. Hij heeft op zijn events nog nooit een queer-koppel openlijk affectief kunnen zijn. S. Gielens gelooft dat de jonge leeftijd van de doelgroep van Bleetfoef hier de reden voor is. Hij gelooft dat sensibilisering hierbij een grote verandering tot stand kan brengen. Een safe-space is een moeilijk initiatief volgens Gielens. De dansvloer zou voor hem een safe space moeten zijn. Hij vindt het belangrijk dat deze initiatieven er zijn, maar vindt het jammer dat ze nodig zijn. Ze vinden een care-team hiervoor een beter alternatief. P. Legrand benadrukt het belang van een veilige omgeving eerder dan een veilige ruimte. Wat hij ook een goed initiatief vindt, is het aanspreken van bezoekers bij de inkom. De portier vertelt bezoekers de normen en waarden en welke aanspreekpunten aanwezig zijn binnen de club. Hierbij worden bezoekers meteen geïnformeerd over de manier waarop ze kunnen omgaan met grensoverschrijdend gedrag. Een careteam is daarbij dan ook een grote meerwaarde voor elk evenement.

Queer-personen ervaren volgens Sam Gielens weinig tot geen drempels meer. Over het algemeen is de Vlaamse techno-scene enorm inclusief. Daarbij gelooft hij dat het boeken van deze doelgroepen ook een enorme aantrekkingsfactor kan zijn voor verschillende andere bezoekers. A. Janssens gelooft dat zijn scene vooral draait om wie de beste sets draait. Ondanks dat er weinig representatie is van bepaalde doelgroepen, denkt hij dat deze factoren geen belang hebben bij het selectieproces van de meeste organisatie. P. Legrand gelooft daarbij dat Rave-genres over het algemeen inclusief is omdat mensen eerste en vooral komen voor de muziek.

Een andere optie is volgens Pierre Legrand dat bepaalde waarden en normen verbonden zijn aan socio-economische status van het doelpubliek van bepaalde genres. Hij gelooft dat wanneer er een relatie is tussen de gemiddelde socio-economische status van het doelpubliek en de normen en waarden die gedragen worden binnen de scenes. S. Gielens beaamt dat hij ook gelooft dat hier een relatie kan zijn. Toch gelooft hij dat er meer nuance nodig is om deze groepen personen te analyseren.

Binnen de Vlaamse muzieksector is culturele achtergrond geen drempel volgens Gielens. Hij gelooft dat minderheden door positieve discriminatie van boekers bijna een meerwaarde kan zijn. P. Legrand voelt in België niet dat hij moet nadenken over de kleur van zijn huid. Zelf heeft hij nog nooit discriminatie ervaren op basis van zijn etniciteit. Ook zijn er genoeg rolmodellen te vinden binnen zowel Techno, Drum&bass en Riddim.

Religie is volgens A. Janssens wel een reële drempel. Elektronische dansmuziek is vaak moeilijker voor moslims. Zelf kent hij maar één dj binnen zijn scene. Zelfs S. Gielens kent geen islamitische dj's uit zijn scene. Verder gelooft hij dat de normen en waarden van deze groepen vaak harder aanleunen bij commerciële dansgenres. P. Legrand voegt daaraan toe dat hij zelf nooit discriminatie heeft ervaren rond zijn etniciteit of zijn Waalse identiteit. Hij gelooft dus dat de Vlaamse muzieksectoren op basis van deze factoren wel enorm inclusief zijn.

Voor P. Legrand zouden quota's een enorme meerwaarde kunnen zijn. Hij vindt het van belang dat iedere groep uit de samenleving gerepresenteerd is binnen de muzieksector. Binnen een gepolariseerde samenleving is muziek een belangrijke steunpilaar om diversiteit en verdraagzaamheid te kunnen promoten. Voor A. Janssens is het geen noodzaak om diverse line-ups te hebben, maar hij vindt wel dat mensen geen drempels mogen ervaren op basis van socio-culturele factoren. Iedereen moet dezelfde kansen kunnen krijgen gebaseerd op de muzikale meerwaarde van de artiest. Sam Gielens gelooft in het educatief aspect van een dj. Door dezelfde profielen te programmeren, mis je diversiteit in zowel je line-up als muzikaal verhaal.

M. Teunen vraagt welke ondersteuningsprogramma's volgens de groep een meerwaarde bieden aan de Vlaamse muzieksector. A. Janssens vindt initiatieven zoals Plug the jack enorm waardevol. Het is een meerwaarde dat je voor een voordelige prijs kan oefenen op professioneel materiaal. Toch blijft er een financiële drempel bestaan. P. Legrand is onder de indruk van de jeugdwerkorganisaties die initiatieven opstarten om jongeren te ondersteunen bij hun culturele ontwikkeling. Hij vindt dit een enorme troef die Vlaanderen heeft tegenover Wallonië. Ook gelooft hij dat het belangrijk is om te leren van personen uit je eigen community. Daarom is het moeilijk om je aan te sluiten bij de standaardopleidingen en muziekschool-opleidingen.

Pierre Legrand gelooft dat er in Vlaanderen een grote community bestaat rond dj'en. Dit is volgens hem iets dat jonge personen enorm vooruit kan helpen bij het starten.

Wanneer het over VI.BE gaat, kennen niet alle deelnemers het platform. Hoewel S. Gielens er al mee bekend was, gaven zowel A. Janssens als P. Legrand aan de organisatie niet te kennen. S. Gielens heeft binnen de organisatie een ontwikkeling gemerkt met oog op dj's en producers. Momenteel zijn ze een coaching-traject op poten aan het zetten waarbij beginnende artiesten coaching-sessies kunnen krijgen van professionele artiesten. Hij gelooft daarbij ook dat zij waardevol, drempelverlagend werk verrichten.

Een enorme troef die artiesten vandaag kunnen gebruiken is sociale media. Dance-genres worden hierdoor enorm toegankelijk. Jammer genoeg brengt dit vaak een enorme druk met zich mee. Het is niet voor iedereen even makkelijk om zichzelf te marketen als product. Deze mindset, workflow en technische vaardigheden zijn vandaag bijna essentieel voor het efficiënt uitbouwen van een carrière. Daarom zou het eventueel interessant kunnen zijn om mensen te ondersteunen bij deze stappen.

Hierna werd het gesprek afgerond.